

2025-01-22

1

Organ: Socialnämnden

Plats och tid för sammanträde: Sammanträdesrum Jupiter, onsdag den 29 januari 2025, kl 13.00-16.00

Kl 13.10 Kommunrevisionen
Kl 14.00 Ann Lindmark informerar om Poolens verksamhet

Tid för justering: Administrativa enheten onsdag den 5 februari 2025 kl 15.00

Föredragande	Ärenden	Sida
[Skriv här]	1 Upprop	
	2 Val av protokolljusterare	
	3 Dagordning	
	4 Anmälan av jäv	
	5 Godkännande av kvalitetsberättelse individ- och familjeomsorg 2024	3 - 14
	6 Fastställande av vägledande bestämmelser/riktlinjer för ekonomiskt bistånd	15 - 64
	7 Månadsuppföljning socialnämnden november 2024	65 - 66
	8 Information internbudget för Socialnämndens verksamhet år 2025	67 - 68
	9 Fastställande av delegationsförteckning - SoN	69 - 88
	10 Information - Ny socialtjänstlag	89 - 130

11	Information om- och tillbyggnation av Miklagård	131 - 138
12	Uppföljning av internkontrollplan 2024	139 - 140
13	Utseende av dataskyddsombud för socialnämnden	141
14	Anmälan av delegationsbeslut	142
15	Uppmaning att lämna prov enligt 32 a och 32 c § LVU	
16	Umgängesbegränsning enligt 14 § LVU	

MALÅ KOMMUN

Anna-Stina Bergström
Ordf

Godkännande av kvalitetsberättelse individ- och familjeomsorg 2024

För att säkerställa att ledningssystemet är ändamålsenligt uppbyggt för att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten krävs ett fortlöpande systematiskt förbättringsarbete.

Ur kvalitetsberättelsen ska det framgå:

- hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet har bedrivits under föregående kalenderår,
- vilka åtgärder som vidtagits för att säkra verksamhetens kvalitet
- vilka resultat som uppnåtts.

I kvalitetsberättelsen finns bland annat redovisat hur man inom individ- och familjeomsorgen under 2024 arbetat med:

- Riskanalyser.
- Överklaganden.
- Egenkontrollplan.
- Kvalitetsavvikelser och missförhållanden.

FÖRSLAG TILL SOCIALNÄMNDEN

- Kvalitetsberättelse Individ- och familjeomsorg 2024 godkänns.

Jeanette Norberg

Beslutsexpediering

- Jeanette Norberg

Kvalitetsberättelse

Individ- och familjeomsorg

2024

Malå kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Inledning	2
2 Organisatoriskt ansvar för kvalitetsarbetet inom SoL	2
3 Kvalitetsledningssystemets grundläggande uppbyggnad	3
3.1 Processer, riktlinjer och rutiner	3
3.2 Social dokumentation	4
3.3 Samverkan	5
4 Systematiskt förbättringsarbete	6
4.1 Riskanalyser	6
4.2 Egenkontroll	6
4.2.1 Jämförelse av verksamhetens resultat med andra kommuner	6
4.2.2 Jämförelse av verksamhetens resultat från föregående år	7
4.2.3 Målgruppsundersökningar	7
4.2.4 Revisionsrapport	7
4.3 Överklaganden	7
4.4 Kvalitetsavvikelser och missförhållanden	7
4.4.1 Klagomål eller synpunkter	7
4.4.2 Lex Sarah	8
4.5 Personalens medverkan i kvalitetsarbetet	9
4.6 Dokumentation	10

1 Inledning

Den som bedriver socialtjänst bör med dokumentation som utgångspunkt varje år upprätta en sammanhållen kvalitetsberättelse enligt Ledningssystem för kvalitetsarbete SOSFS 2011:9 kap. 7§. Innehållet i kvalitetsberättelsen ska ge svar på hur det systematiska och fortlöpande kvalitetsarbete har gått under året, vilka åtgärder som vidtagits samt vilka resultat som uppnåtts.

Definitionen på kvalitet är att verksamheten uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och föreskrifter om socialtjänst och beslut som meddelas av sådana föreskrifter.

2 Organisatoriskt ansvar för kvalitetsarbetet inom SoL

Socialtjänstlagen 3 kap. 3§ beskriver: *”Insatser inom socialtjänsten skall vara av god kvalitet, för utförandet av socialnämndens uppgift skall det finnas personer med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras”*

All personal inom verksamheten har ett ansvar att bidra till en god kvalitet enligt 14 kap. 2§ socialtjänstlagen.

För att kvalitetsarbetet inom sociala avdelningen ska bedrivas systematiskt finns det en angiven fördelning av ansvar och befogenheter.

Socialnämnden

Socialnämnden har ett övergripande ansvar som innebär att:

- besluta om strategier och övergripande mål, och
- fastställa ledningssystem, riktlinjer och kvalitetsdokument.

Socialchef

Socialchefen ansvarar för att:

- ta fram statistiska underlag att använda som underlag i uppföljning och analys av verksamheten, sammanställa verksamhetsberättelse för individ- och familjeomsorg,
- organisationen uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och föreskrifter såsom SoL, LVU, LVM, Barnrättslagen, Förvaltningslagen, Kommunallagen samt OSL,
- bedöma och vidta omedelbara åtgärder avseende inkomna rapporter om missförhållanden, och
- inventera enhetens kompetensbehov.

Förste socialsekreterare

Förste socialsekreterare ansvarar för:

- det finns ett ledningssystem i enlighet med SOSFS 2011:9,

- med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten,
- identifiera, beskriva och fastställa processer som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet utifrån uppsatta mål,
- samverka och samarbeta externt och internt,
- upprätta en årlig kvalitetsberättelse,
- rapportera domar av överklagade beslut,
- sammanställa kvalitetsavvikelser och missförhållanden,
- ta emot och utreda klagomål och synpunkter, samt
- rapportera behov och brister till socialchef.

Medarbetarna

Medarbetarnas ansvar är:

- känna till och arbeta i enlighet med riktlinjer och rutiner som fastställts för att säkra verksamhetens kvalitet,
- medverka till verksamhetens förbättringsarbete,
- rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden enligt 14 kap. 3§ socialtjänstlagen,
- rapportera klagomål, synpunkter och kvalitetsavvikelser, samt
- samverka och samarbeta externt och internt.

3 Kvalitetsledningssystemets grundläggande uppbyggnad

Föreskriften om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete SOSFS 2011:9 beskriver syftet med ett ledningssystem: *”att verksamheten systematiskt och fortlöpande ska kunna utveckla och säkra kvaliteten utifrån de krav och mål som gäller enligt lagar och förordningar. Detta uppnås genom att ledningssystemet stödjer arbetet med att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten”*.

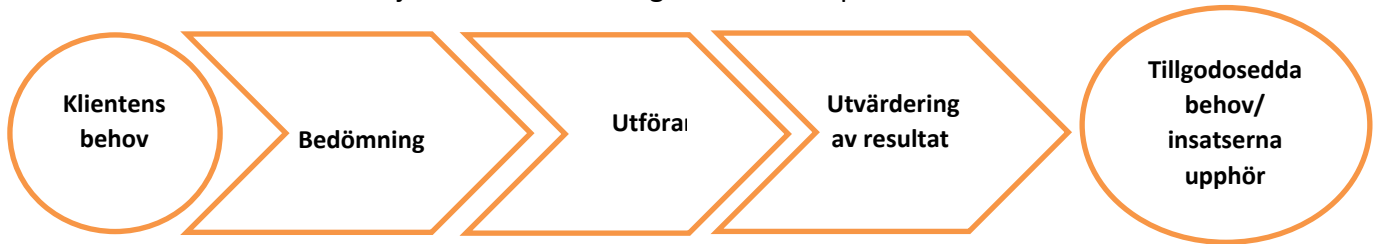
3.1 Processer, riktlinjer och rutiner

Processer och rutiner finns att hitta i den gemensamma mappen Group (I:) och implementeras i det dagliga arbetet av 1:e socialsekreterare och medarbetare.

I socialtjänstlagen anges ett antal principer som socialtjänsten ska följa. Det är principerna om helhetssyn, frivillighet, självbestämmande, normalisering, kontinuitet, flexibilitet och närhet. Det finns också andra principer som är gemensamma för olika myndigheter. Det är principerna om människors lika värde, offentlighet, objektivitet och likställighet. När det gäller barn finns särskilda principer uttryckta i barnkonventionen. Dessa principer gäller för alla processer inom socialtjänsten.

För att identifiera processer, aktiviteter och rutiner tas utgångspunkt i aktuell lagstiftning och föreskrifter.

All verksamhet inom socialtjänstens område utgår från huvudprocessen:

Resultat 2024

Under 2024 har arbetet med att revidera rutiner för socialtjänstens arbetsområden fortsatt med gemensamma möten för IFO några gånger under året då man tillsammans arbetat med att revidera de rutiner som finns. De nationella och regionala riktlinjerna som finns har samlats i en pärm som alla har tillgång till och aktuella lokala rutiner och riktlinjer finns att hitta på Teams för alla medarbetarna.

Analys

Arbetet med att ta fram nya rutiner samt revidera och förtydliga de rutiner som finns har påbörjats och sker löpande.

Förbättringsförslag

-Fortsätta med arbetet att ta fram nya samt revidera och följa upp riktlinjer och rutiner som finns.

3.2 Social dokumentation

Allt som händer i ett ärende ska dokumenteras. När det gäller handläggning är det viktigt att ett ärende hanteras rättssäkert och att man kan följa stegen i processen via dokumentationen. När det gäller verkställigheten gäller kravet på dokumentation att det finns en genomförandeplan som talar om klientens behov av insatser och hur insatsen ska ges. Det ska även finnas journalanteckningar som följer ärendet över tid samt uppföljningar av insats från både handläggare och verkställare.

Resultat 2024

Handläggningen inom socialtjänsten bedöms överlag skötas korrekt men problemet med överskridna handläggningstider har fortsatt, främst under den tidigare delen av 2024.

För att arbeta rättssäkert på en liten ort såsom Malå krävs det att frågan om jäv och jävssituationer lyfts och att rutiner om hur detta ska hanteras är kända.

Analys

Den stora arbetsbelastningen under 2023 påverkade även den tidigare delen av 2024 på så sätt att prioritering av de arbetsuppgifter som skulle göras i vissa fall ledde till långa handläggningstider. Under den senare delen av 2024 har kontrollen över handläggningstiderna återupptagits men precis som före 2023 så händer det ibland att handläggningstider överskrids men målet är att, om detta händer, ska det vara sällan förekommande.

Skriftliga rutiner för hur rättssäkerheten säkerställs i jävssituationer gentemot klienter och kollegor saknas men detta är något som lyfts i arbetsgruppen med jämna mellanrum och bedömningen är att det är känt hos den personal som arbetar i dagsläget hur detta ska hanteras.

Förbättringsförslag

-Fortsätta arbetet med att följa upp arbetssituation och ärendetyngd samt arbetsfördelning för att kunna identifiera och fördela arbetet till rätt medarbetare.

-Att det upprättas skriftliga rutiner för hur rättssäkerheten ska upprätthållas då det gäller arbetssätt, ärendefördelning med mera utifrån ett jävsperspektiv.

3.3 Samverkan

Verksamheterna inom socialtjänstlagen ska enligt SOSFS 2011:9 4 kap. 5 § identifiera processer där samverkan behövs för att säkra kvaliteten på de insatser som ges i verksamheten. Samverkan ska ske för att säkerställa att rutiner fungerar och att det finns bestämmelser som förankras i samtliga delar i verksamheten.

Resultat 2024

Socialtjänsten är med i flera samverkansgrupper och under 2024 har det bland annat skett samverkan på följande sätt:

- HLT (Hälsa Lärande och Trygghet) är en samverkansgrupp som består av socialtjänst, skola/förskola och primärvården. Syftet med HLT är att identifiera barn i behov av stöd i ett tidigt skede och kunna erbjuda rätt stöd.
- REK-grupp som är samverkan mellan folkhälsosamordnare, socialtjänst, skola, polis, primärvård samt föreningar i syfte att arbeta förebyggande utifrån bland annat samverkansavtalet mellan polisen och Malå kommun.
- Socialtjänsten deltar vid de s.k. "stormötena" tillsammans med SFI, arbetsförmedling, SYV och integration där man samverkar kring personer som finns inom SFI för att få ut dem i arbete.
- Under 2024 upprättades ett skolsocialt team där socialtjänsten bidrar med en skolsocionom. Detta är ett samverkansprojekt mellan skola och socialtjänst för att ge elever trygghet, studiero och öka elevernas närvaro i skolan och finansieras delvis av statsbidrag.

Analys

Samverkan sker både inom kommunen och gentemot andra myndigheter/regionen. Samverkan inom kommunen sker främst med fokus på barn och ungdomar.

Förbättringsförslag

-Fortsätta samverkan i alla former, både internt, extern och nationellt.

4 Systematiskt förbättringsarbete

4.1 Riskanalyser

Verksamheterna inom socialtjänstlagen ska enligt SOSFS 2011:9 5 kap. 1 § fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. En viktig del av det preventiva arbetet är riskanalyser. En riskanalys ska kunna påvisa sannolikheten för att en händelse inträffar och om den gör det – vilka negativa konsekvenser som kan bli en följd av händelsen.

Resultat 2024

Inga riskbedömningar har gjorts inom verksamheten.

Analys

Orsaken till att inga riskbedömningar har gjorts är att inga förändringar har skett i verksamheten eller organisatoriskt inom socialtjänsten under året.

Förbättringsförslag

-Förbättra arbetet med riskanalyser i förebyggande syfte om vi ser att en förändring skulle kunna innebära en risk.

-Förbättra arbete med riskanalyser utifrån ett verksamhetsperspektiv.

4.2 Egenkontroll

Verksamheterna inom SoL ska enligt SOSFS 2011:9 5 kap. 2§ utöva egenkontroller. Egenkontroll är en systematisk uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten samt kontroll av att den bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i verksamhetens ledningssystem.

Egenkontroller kan innefatta:

- Jämförelser av verksamhetens resultat med andra kommuner.
- Jämförelser av verksamhetens resultat från föregående år.
- Målgruppsundersökningar.
- Granskning av journaler, akter och annan dokumentation.
- Analys av revisionsrapport.

4.2.1 Jämförelse av verksamhetens resultat med andra kommuner

Resultat från öppna jämförelser och KKiK ska jämföras och analyseras.

Resultat 2024

Inom de flesta områden sticker Malå år 2023 inte ut nämnvärt då det gäller kostnader för IFOs verksamheter. Det område där Malå kommun låg högre än jämförbara kommuner var främst barn och ungdomsvård, inom bland annat öppna insatser och placering i HVB.

Analys

Att Malå kommun 2023 låg högre än jämförbara kommuner då det gällde öppna insatser vet vi om och detta är ett led i att arbeta förebyggande och på sikt minska antalet placeringar i HVB och familjehem.

4.2.2 Jämförelse av verksamhetens resultat från föregående år

Redovisas av socialchef i delårsrapport 1 och 2 samt i årsredovisningen.

4.2.3 Målgruppsundersökningar

Resultat 2024

Under 2024 har ingen målgruppsundersökning gjorts.

4.2.4 Revisionsrapport

Redovisas av socialchef en gång per år.

4.3 Överklaganden

Om klienten inte är nöjd med det beslut som kommunen har fattat enligt socialtjänstlagen kan vissa av dessa beslut överklagas till domstol.

Resultat 2024

Under året har 4 överklagningar gällde beslut om fortsatt placering enligt LVU inkommit. Två av överklagningarna togs tillbaka efter omprövning och två överklagningar avslogs av Förvaltningsrätten.

Förbättringsförslag

-Kontrollera rutinen att besvärshänvisning alltid skickas skriftligt hem till klienten vid helt eller delvis avslagsbeslut.

-Uppmuntra klienter som får helt eller delvis avslag att göra överklagan och erbjuda hjälp med detta.

4.4 Kvalitetsavvikelser och missförhållanden

En avvikelse inom socialtjänstlagen innebär att det uppstått en intern brist/fel som drabbat klienten. All personal inom vård och omsorg har skyldighet att rapportera dessa fel och brister inom verksamheten.

4.4.1 Klagomål eller synpunkter

Den som driver verksamhet inom socialtjänstlagen ska enligt SOSFS 2011:9 5 kap. 3§ ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamhetens kvalitet från:

- Klienter och deras närstående.
- Personal.
- Vårdgivare.
- De som driver socialtjänst.
- Myndigheter.
- Föreningar, organisationer och intressenter.

Utredningen ska visa om det förekommer avvikelser mot de krav och mål som verksamheten har enligt lagar och föreskrifter.

Resultat 2024

1 klagomål gällande verksamheten har inkommit under 2024.

1. Klagomål från klient gällande handläggning och bemötande från handläggare på socialtjänsten.

Analys

Det klagomål som inkommit kommer från en klient som inte är nöjd med det bemötande hen fått från handläggare på socialtjänsten. Ärendet har utretts och aktuell handläggare har tagit del av klagomål samt utredning och bedömning. Utredningen avslutades utan ytterligare åtgärd.

Eftersom det inte gjorts någon nöjdhetsenkät till socialtjänstens kunder under 2024 så är det svårt att bedöma hur den faktiska uppfattningen av socialtjänsten är hos våra kunder och om de känner till vart de kan vända sig för att framföra sina synpunkter.

Förbättringsförslag

-Synliggöra och medvetandegöra för klienterna hur de kan lämna synpunkter till förvaltningen.

-Informera medarbetarna om deras ansvar att vid mottagande av muntliga klagomål eller synpunkter på verksamheten be klienten lämna in ett skriftligt klagomål för registrering.

-Genomföra en kundundersökning för att få svar på hur kunderna upplever att individ- och familjeomsorgen är gällande tillgänglighet, bemötande med mera.

4.4.2 Lex Sarah

Om ett missförhållande varit allvarligt eller om det funnits en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande inom verksamheter som bedriver socialtjänst ska detta anmälas till IVO.

Resultat 2024

0 interna anmälningar enligt Lex Sarah har inkommit under 2024.

Att det inte rapporterats några avvikelser innebär dock inte att det inte varit några. Det har varit flertalet anmälningar och utredningar under 2024 som har överskridit handläggningstiden på 2 veckor respektive 4 månader men avvikelserapport har inte gjorts i alla ärenden.

Analys

En arbetsgrupp endast bestående av fyra socionomer är skör och om/när en medarbetare blir sjuk/är ledig så drabbar det de övriga hårt och ofta prioriteras verksamhetsutveckling, dokumentation och uppföljningar bort för att hinna med mer akuta barn och ungdomsärenden.

I ett försök att arbeta bort den arbetsanhopning som uppkom under 2023 anställdes i slutet av 2023 en administratör på 50 % som fram till augusti 2024 arbetade med att avlasta arbetsgruppen och journalföra inkomna handlingar samt aktanteckningar. Detta bidrog till

att arbetsnivån senare delen av 2024 var på en godtagbar nivå för alla medarbetarna och möjlighet att arbeta på ett mer rättssäkert och kvalitativt sätt.

Förbättringsförslag

-Uppföljning med personalgruppen regelbundet för att prata om ärendemängd och lägesbild i aktuella ärenden.

-Kontinuerligt under året följa upp och utvärdera det sätt vi arbetar på och hur vi kan förbättra och säkerställa vår handläggning och våra arbets sätt.

-Informera medarbetarna om deras skyldighet att vid avvikelse göra en avvikelserapport.

-För att framgent förbättra personalens arbetssituation så anställdes under 2024 en skolsocionom.

4.5 Personalens medverkan i kvalitetsarbetet

Verksamheterna inom socialtjänstlagen ska enligt SOSFS 2011:9 6 kap. 1§ säkerställa att personal arbetar i enlighet med processerna och rutinerna som ingår i ledningssystemet.

Engagerade medarbetare är den viktigaste resursen i kvalitetsarbetet. Utbildning och kunskap är ett sätt att höja kvaliteten inom förvaltningen.

Resultat 2024

Medarbetare har genom sin kompetens bidragit till ökad kvalitet i verksamheten genom sitt sätt att arbeta utifrån olika arbetsområden.

Samtliga socialsekreterare jobbar utifrån metoden BBIC i barnutredningar.

Socialtjänsterna inom R8 fortsätter att använda sig av den ”Digitala kollegan” och ge möjlighet till medarbetarna att regelbundet delta vid den s.k. digitala mötesplatsen där man tillsammans med kollegor i R8 området och personal från FoU Socialtjänst har dialog och erfarenhetsutbyte inom olika socialtjänstens olika områden.

Malå kommun deltar i Yrkesresan som är ett nationellt koncept för introduktion och kompetensutveckling som syftar till att ge kvalitet i varje möte mellan socialtjänstens medarbetare och invånare. Det kommer totalt att vara fem yrkesresor under avtalsperioden 2021-2028 och först ut är Yrkesresan Barn och unga.

Analys

Under 2024 har arbetet med det som påbörjades 2022 fortsatt med samarbeten både nationellt och regionalt för att öka kompetensen och säkerställa en likvärdig introduktion och grundkunskap i hela landet vilket ses som mycket positivt. Samarbetet med FoU Socialtjänst är bra och har som syfte att minska utsattheten för en glesbygdssocionom, öka den kollegiala känslan och ge erfarenhetsutbyte mellan varandra.

Förbättringsförslag

- Arbetet med att revidera, ta fram och planera riktlinjer, rutiner och arbetssätt har påbörjats under 2023 men kommer att fortsätta att ske regelbundet 2-4 gånger per år.

4.6 Dokumentation

Enligt SOSFS 2011:9 7 kap. 1§ ska arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet dokumenteras.

Denna kvalitetsberättelse är ett sådant dokument.

Fastställande av vägledande bestämmelser/riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Rätten till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen ska alltid prövas individuellt. Socialstyrelsen har gett ut boken *Ekonomiskt bistånd* som är ett stöd för rättstillämpning och handläggning av ärenden i den kommunala socialtjänsten. Detta är dock bara allmänna råd varvid det är viktigt att det även finns lokala riktlinjer och normer som handläggarna av ekonomiskt bistånd kan lita sig emot för att bedömningen av den enskildes rätt till bistånd ska bli objektiv.

I dokumentet har ändringar från tidigare riktlinjer markerats med gul överstrykning och streck längs vänster kant.

FÖRSLAG TILL SOCIALANÄMNDEN

- *Upprättat förslag på Vägledande bestämmelser/riktlinjer för ekonomiskt bistånd fastställs.*
- *Beslutet gäller från och med 250301.*
- *Tidigare beslut upphör att gälla 250301.*

Jeanette Norberg, 1:e socialsekreterare

Beslutsexpediering

- Jeanette Norberg

Vägledande
bestämmelser/riktlinjer
för
ekonomiskt bistånd

Metadata om dokument

Dokumentnamn Vägledande bestämmelser/riktlinjer för ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinje	Omfattar Socialnämnden Malå kommun
Dokumentägare Socialnämnden	Dokumentansvarig 1:e socialsekreterare	Publicering G:SONINF Teams, IFO, Riktlinjer och rutiner, Ekonomiskt bistånd	
Författningsstöd Kap. 4 1 § socialtjänstlagen			
Beslutad 2025-01-29 § XX	Diarienummer XXXX	Beslutsinstans Socialnämnden	Gäller till Tillsvidare

Innehållsförteckning

1	Handläggning.....	5
1.1	Att inleda en utredning.....	5
1.2	Utredning.....	5
1.3	Beslut.....	6
1.3.1	Avslag på ansökan om ekonomiskt bistånd.....	7
1.4	Genomförandeplan.....	7
1.5	Överklagan.....	7
2	Förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd.....	8
2.1	Personer som sagt upp sig.....	8
2.2	Frånvaro från praktik eller kompetenshöjande verksamhet.....	9
2.3	Försent inlämnad aktivitetsrapport.....	9
2.4	Ekonomiskt bistånd under vistelse i heldygnsvård.....	10
2.5	Utlandsvistelse.....	10
2.5.1	Rättsfall.....	10
2.6	Ledighet under sommaren för barnfamiljer.....	11
2.6.1	Ledighet under sommaren för arbetssökande.....	11
3	Företagare eller personer med fria yrken.....	11
4	Studerande.....	12
4.1	Frånvaro från skolan.....	12
4.1.1	Rättsfall.....	13
4.2	Merkostnad i samband med praktik.....	13
4.2.1	Rättsfall.....	13
5	Inneboende.....	13
5.1	Hemmaboende vuxen 19-25 år.....	13
5.2	Förälder boende hos barn.....	14
5.3	Hushållsgemenskap.....	14
5.3.1	Rättsfall.....	14
5.4	Inneboenderum.....	14
5.4.1	Uträkning av hyra som inneboende.....	14
6	Bistånd till barn.....	15
6.1	Barn som får barn.....	15
7	Ensamkommande barn.....	15
7.1	Ungdomar <18 år i stödboende som inte fått PUT.....	15
7.2	Stödboende/utslussboende för ensamkommande barn <18 år med PUT.....	15
7.3	Ekonomiskt bistånd till ungdomar <18 år som har fått PUT och TUT.....	16
7.4	Ansökan om försörjningsstöd efter flytt till eget boende >18 år.....	16
7.5	Bistånd till dubbelt boende vid gymnasiestudier.....	17
7.6	Bistånd till ungdomar i avvaktan på avvisning.....	17
7.7	Uppehållstillstånd enligt gymnasielagen.....	17
7.7.1	Boende och ersättning under ansökningstiden – asylsökande.....	17
7.7.2	Boende och ersättning under ansökningstiden – tillståndssökande.....	17
7.7.3	Boende och ersättning för den som fått uppehållstillstånd.....	18
8	Flyktingar som omfattas av etableringslagen.....	18
8.1	Ekonomiskt bistånd i väntan på etableringsersättning ("glappet").....	18

8.2	Ansökan om ekonomiskt bistånd	18
9	Utländska medborgare.....	18
9.1	EU-medborgare	19
10	Ekonomiskt bistånd vid existensminimum	20
11	Vistelsebegreppet (2 kap. 1 § SoL, 2a kap. 2 och 3 §§ SoL)	20
12	Försörjningsstöd (4 kap. 1 och 3 §§ SoL).....	21
12.1	Riksnorm.....	21
12.2	Poster i riksnormen	21
12.3	Skäliga kostnader utöver riksnorm.....	22
12.3.1	Boendekostnad	22
12.3.2	Arbetsresor	25
12.3.3	Hemförsäkring.....	25
12.3.4	Sjukresor.....	25
12.3.5	Fackförening och arbetslöshetskassa.....	25
12.3.6	Kostnad för bankkort.....	25
13	Bistånd till livsföring i övrigt (4 kap. 1 § SoL)	26
13.1	Läkarvård	26
13.2	Läkemedel	26
13.3	Alternativa behandlingar	26
13.4	Tandvård.....	27
13.4.1	Akut tandvård.....	27
13.4.2	Nödvändig tandvård.....	27
13.4.3	Rättsfall	28
13.5	Resekostnader/sociala resor/sjukvårdsresor	28
13.6	Glasögon och linser	28
13.6.1	Rättsfall	29
13.7	Kosttillägg	29
13.8	Hemutrustning.....	29
13.7.1	Hemutrustningslån via CSN.....	30
13.8.2	Hemutrustning till EKB >18 år utan rätt till CSN hemutrustningslån	30
13.8.3	Grundutrustning	31
13.8.4	Extra utrustning.....	32
13.9	Flyttkostnader	32
13.10	Spädbarnsutrustning.....	32
13.11	Umgängesresor	33
13.12	Juridisk hjälp	33
13.13	Begravningskostnader	33
13.13.1	Kostnader i samband med närståendes begravning	34
13.14	Skulder.....	34
13.15	Telefon/mobiltelefon.....	36
13.16	Semester/rekreation.....	36
13.16.1	Rättsfall	37
14	Särskilda riktlinjer vad gäller delegationsbeslut för poster utanför riksnormen	37
14.1	Julklappar/lovpeng	37
14.2	Körkort	37
14.3	Cykel.....	37

14.4	Dator	37
14.4.1	Rättsfall	37
14.5	Internet.....	38
14.5.1	Rättsfall	38
14.5	Legitimationshandling	38
14.6	Pass och kostnad för svenskt medborgarskap	38
14.7	Kostnad för ansökan om äktenskapsskillnad	38
14.8	Kostnader för husdjur.....	38
14.8.1	Rättsfall	39
14.9	Kostnad för studenten.....	39
14.10	Städning/sanering	39
14.11	Fritidsaktiviteter	39
15	Akut bistånd	39
16	Barnperspektivet	40
17	Beräkning av ekonomiskt bistånd	41
17.1	Inkomster	41
17.1.1	Undantag	42
17.1.2	Rättsfall	42
17.2	Tillgångar	43
17.2.1	Faktiska tillgångar	43
17.2.2	Lätt realiserbara tillgångar	43
17.2.3	Andra realiserbara tillgångar.....	43
17.2.4	Undantag	44
17.3	Makar, registrerade partners och sambor.....	44
17.4	Högre nivå.....	44
17.5	Lägre nivå	45
17.6	Jobbstimulans	45
18	Utbetalning av ekonomiskt bistånd – hur och till vem	46
19	Återbetalning.....	46
19.1	Återkrav av bistånd som betalats ut på felaktiga grunder	46
19.2	Återkrav av bistånd som förskott på förmån eller ersättning m.m.....	47
19.3	Återkrav av bistånd som getts med villkor om återbetalning.....	47
19.4	Återsökning för retroaktiv tid från Försäkringskassan enligt 17 kap. 1 § lagen om allmän försäkring (AFL).....	47

Lagar som hänvisas till i dokumentet

AFL	Lag (1962:381) om allmän försäkring
FL	Förvaltningslag (2017:900)
LMA	Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
LSS	Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
SFB	Socialförsäkringsbalk (2010:110)
Sof	Socialtjänstförordningen (2001:937)
SoL	Socialtjänstlagen (2001:453)
UtlL	Utlänningslag (2005:716)
ÄktB	Äktenskapsbalk (1987:230)

Inledning

Syftet med riktlinjerna är rättssäkerhet och likabehandling. Det gäller så väl bidragsnivå, förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd som vilka insatser som ska erbjudas från socialtjänstens sida. Utifrån socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd ger riktlinjerna stöd och vägledning vid handläggning av ekonomiskt bistånd.

Rätten till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) skall alltid prövas individuellt, även om socialnämnden antagit normer och vägledande bestämmelser. Det kan finnas skäl att efter en helhetsbedömning såväl över- som underskrida de antagna normerna.

I alla åtgärder som rör barn skall det särskilt beaktas vad hänsynen till barnens bästa kräver. Med barn avses varje människa under 18 år. (1:2 § SoL)

1 Handläggning

1.1 Att inleda en utredning

När en ansökan om ekonomiskt bistånd inkommer ska en utredning alltid inledas utan dröjsmål. Nämnden har inte rätt att neka till att ta emot ansökningar.

1.2 Utredning

Utredningar som rör ekonomiskt bistånd sker med stöd av 11 kap. 1 § SoL. Grunden för utredningen är att ta reda på orsakerna till att den enskilde inte kan försörja sig själv.

För personer som ansökt tidigare månad görs utredning av försörjningsstöd för innevarande månad, oavsett när ansökan inkommit. Detta gäller inte vid nybesök, vid nybesök räknas ansökan från det datum ansökan kom in. I utredningen görs endast bakåtberäkning föregående månad om det inte framkommer att den enskilde fått en utbetalning de senaste tre månaderna som var avsedd att räcka mer än den aktuella månaden, t.ex. avgångsvederlag eller annan större inkomst som inte bara var avsedd att räcka aktuell månad.

I samband med första ansökan om bistånd ska en grundutredning göras som syftar till att kartlägga vilka behov som finns och vilka möjligheter och resurser den enskilde har att själv tillgodose dessa.

I grundutredningen ska följande områden utredas:

1. Personuppgifter: Kontaktuppgifter, civilstånd, uppehållstillstånd, medborgarskap, språk.
2. Boende: Vad som ingår i hyran, hyresvärd m.m.
3. Familj: Barn? Barnomsorg på heltid? Barn med funktionsnedsättning? Har barnet extra stöd i hemmet eller inom barnomsorg/skola?

4. Aktuell situation: Den sökandes situation och vad den sökande ev. kan behöva för stöd. Vad den sökande gjort för att själv lösa sin situation.
5. Tidigare aktualitet: Ev. vilka tidigare insatser som erbjudits och resultat. Samtycke för kontakt med annan kommun.
6. Utbildning: Utbildningsbakgrund. Validering.
7. Tidigare arbetslivserfarenhet/sysselsättning: Sysselsättning just nu och tidigare. Vad den sökande gjort för att få arbete. Om sjukskriven – information om den sökandes arbetsförmåga, diagnos, läkarkontakter m.m. Kontakter/planering med Arbetsförmedlingen. A-kassa/Alfa-kassa.
8. Arbetsförutsättningar/hälsa: Funktionsnedsättning, rättslig situation, beroendeproblematik eller hälsorelaterade problem (t.ex. allergi). Körkort.
9. Hushållets ekonomiska situation: Inkomster, ersättningar den sökande kan ansöka om, tillgångar, utgifter, skulder.
10. Bedömning och överenskommen planering: Bedömning av ev. stödbehov.

Den enskilde ska ges reellt inflytande i utredningsprocessen och utredningsarbetet ska göras tillsammans med honom eller henne.

När utredningen är klar ska den utmyнна i ett beslut rörande rätten till bistånd samt i en genomförandeplan (kap. 1.4) innehållande vad som behövs för att nå målet självförsörjning.

Löpande utredningar om rätten till bistånd görs därefter inför varje beslut och utgår från den dagsaktuella situationen och från uppgifterna i grundutredningen. Ny ansökan krävs vid varje tillfälle om det inte finns särskilda skäl som talar för att beslut över en längre tidsperiod är mer lämpligt. När situationen för den enskilde förändras bör ny grundutredning göras.

För utredning vid en ny/förnyad kontakt med socialtjänsten i ett så tidigt skede som möjligt identifiera det individuella behovet av insatser och stöd för att den sökande ska bli självförsörjande.

Vid beräkning medräknas eventuellt överskott, om det har varit betydande (betydande överskott är 1 000 kr eller mer i hushåll över 2 personer, och 500 kr i hushåll med 1 person), med från tidigare månad under maximalt tre månader, därefter "nollas" överskottet.

1.3 Beslut

Utifrån utredningen ska beslut fattas och ställning ska tas till ansökan om ekonomiskt bistånd och om rätt till detta föreligger. I beslutet ska man även belysa vad som behövs för att personen ska bli självförsörjande och individens skyldighet att bidra till självförsörjningsmålet. Om personen inte deltar är det i de flesta fall grund för avslag.

Alla beslut ska vara formulerade tydligt och begripligt för den enskilde och meddelas denne omgående. Av beslutet ska det framgå vad den enskilde ansökt om och vad som beviljats respektive avslagits.

Av beslutet ska följande framgå:

- Vad ansökan avser, d.v.s. ändamålet.

- Hänvisning till § i socialtjänstlagen.
- Eventuell tidsperiod.
- Motivering till avslaget. I det fall det finns flera skäl till avslag ska samtliga avslagsgrunder skrivas in i beslutet och en närmare motivering i det enskilda fallet ska framgå av texten. Därefter väljs och registreras den tyngst vägande registreringskoden i beslutet i ProCapita.
- Hur beslutets konsekvenser för eventuella barn har övervägts och vilka ställningstaganden som gjorts.

1.3.1 Avslag på ansökan om ekonomiskt bistånd

Om sökande inte bedöms uppfylla förutsättningarna för rätt till ekonomiskt bistånd ska ansökan avslås. Underhållsskyldighet gentemot övriga familjemedlemmar går före deras rätt till ekonomiskt bistånd och föräldrar ska i detta sammanhang informeras om det ekonomiska ansvar föräldraskapet innebär.

Om sökande inte beviljas fullt bistånd aktuell månad p.g.a. normöverskott tidigare månader ska ett avslagsbeslut fattas rörande det tidigare normöverskottsbeloppet.

Motiveringen av de skäl till att sökt bistånd avslås ska vara sakliga och anges på ett sådant sätt att den enskilde förstår orsaken till beslutet.

Ett beslut om avslag, helt eller delvis, ska alltid meddelas skriftligt och lämnas till sökande tillsammans med besvärshänvisning.

1.4 Genomförandeplan

För människor som bedöms bli beroende av ekonomiskt bistånd längre tid än tre månader ska en genomförandeplan göras tillsammans med den sökande där målsättning, resurser, insatser, ansvar och uppföljning framgår. Syftet med insatserna ska vara att öka den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv.

Genomförandeplanen ska regelbundet följas upp, datum för uppföljning ska framgå av dokumentet, och insatsens resultat ska utvärderas. Planen ska justeras utifrån resultat och framgång. Nya insatser kan då beslutas.

1.5 Överklagan

Om den enskilde önskar hjälp med framställan av överklagan ska socialtjänsten bistå den enskilde med detta.

Den enskilde lämnar överklagan till socialtjänsten för omprövning av beslutet enligt 39 § FL. Socialtjänsten ska därefter överlämna överklagandet till Förvaltningsrätten utan dröjs-mål. I normalfallet bör tiden inte överstiga en vecka. Överklagan ska alltid skickas till Förvaltningsrätten för beslut, även om beslutet vid omprövning ändras i sin helhet till den överklagandes fördel. Vid ändring av beslutet ska även handlingar rörande det beviljade beslutet skickas till Förvaltningsrätten. Handlingarna till Förvaltningsrätten skickas digitalt via hemsidan www.domstol.se (sök på "skicka handlingar utan signering").

Om överklagan kommit in för sent ska den myndighet som fattat det överklagade beslutet avvisa överklagan. Däremot ska beslutsmyndigheten inte ta ställning till om ett beslut är överklagbart, om den enskilde har rätt att överklaga beslutet, eller ha synpunkter på skrivelsen, som att den t.ex. saknar underskrift, utan i dessa fall överlämna överklagan direkt till Förvaltningsrätten.

2 Förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd

Enligt 4 kap. 1 § SoL är det endast den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt som har rätt till bistånd för sin försörjning och livsföring i övrigt.

Innan rätten till bistånd träder in krävs det att:

- Arbetslös person står till arbetsmarknadens förfogande på heltid.
  - anmäld på arbetsförmedlingen
  - söka arbete aktivt och vara beredd att ta anvisat lämpligt arbete
  - delta i
    - arbetsmarknadsutbildning,
    - arbetspraktik,
    - praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt 4 kap. 4 § SoL,
    - arbetsrehabiliterande åtgärder,
    - arbetssökandeverksamhet,
    - grundutbildning i svenska (SFI), eller
    - andra delar av särskilda introduktionsprogram för invandrare som syftar till att förbereda och underlätta invandrades inträde på arbetsmarknaden.
- Har personen rätt till generella förmåner och ersättningar ska dessa i första hand användas.

För att socialtjänsten ska bedöma att en person är aktivt arbetssökande och berättigad till försörjningsstöd måste denne ha varit inskriven på arbetsförmedlingen och arbetssökande i minst 14 dagar. Undantaget är den som haft arbete/studerat och ställer sig som arbetsökande från sin första arbetslöshetsdag, under förutsättning att den enskilde inte själv orsakat sin arbetslöshet.

Om den enskilde själv orsakat sin arbetslöshet görs en individuell bedömning varefter den enskilde får sänkt försörjningsstöd till matnorm + boendekostnad i tre månader alternativt vägras helt försörjningsstöd.

2.1 Personer som sagt upp sig

Om den sökande blivit arbetslös på grund av att denne sagt upp sig på egen begäran är huvudprincipen att ekonomiskt bistånd inte ska kompensera för den avstängning från arbetslöshetsersättning som uppsägningen medför. Om den arbetslöse i övrigt uppfyller förutsättningarna är denne berättigad till bistånd först från den dag rätten till arbets-

löshetsersättning inträder. Om den sökande åberopar att denne har haft synnerliga skäl att säga upp sig ska denne uppmanas att i första hand försöka få avstängningen från arbetslöshetsersättning hävd. En bedömning ska alltid göras i det enskilda fallet.

För personer som har sagt upp sig på egen begäran men inte har rätt till arbetslöshetsersättning gäller motsvarande princip, dvs. om den arbetslöse i övrigt uppfyller förutsättningarna är denne berättigad till ekonomiskt bistånd först från den dag rätten till arbetslöshetsersättning skulle ha inträtt om denne hade omfattats av sådan ersättning.

2.2 Frånvaro från praktik eller kompetenshöjande verksamhet

Vid frånvaro från den praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som man blivit tilldelad av kommunen enligt 4 kap. 4 § SoL eller av arbetsförmedlingen gäller följande:

- *Vid sjukdom* – om den enskilde under en månad är sjuk mer än en vecka måste denne visa upp sjukintyg från läkare från åttonde arbetsdagen. Kan man inte visa upp kvitto/läkarintyg på att man varit till läkaren blir försörjningsstödet för den aktuella månaden sänkt ned till matnorm + boendekostnad. Fortsätter den sporadiska sjukfrånvaron utan sjukintyg vägras den enskilde helt försörjningsstöd från socialtjänsten den kommande månaden.

På motsvarande sätt ska sjukdom styrkas vid frånvaro för vård av barn.

Då den enskilde uppbär aktivitetsstöd från försäkringskassan måste hen söka sjukpenning för att vara berättigad till försörjningsstöd från socialtjänsten (se kapitel 2). I beräkningen räknas därför endast karensdagen med för dessa personer eftersom de övriga dagarna ersätts av försäkringskassan.

- *Vid ogiltig frånvaro* – om den enskilde under en månad har ogiltig frånvaro från sin praktik eller den kompetenshöjande verksamheten en till sex dagar görs avdrag med dagersättningen/försörjningsstödet för det aktuella antalet dagar. Vid ogiltig frånvaro i sex dagar eller mer sänks försörjningsstödet till matnorm + boende-kostnad under den första månaden. Fortsätter den ogiltiga frånvaron vägras den enskilde helt försörjningsstöd från socialtjänsten kommande månad.
- *Vid avböjd anvisad praktik eller utbildning* – har den enskilde avböjt anvisad praktik eller utbildning görs en individuell bedömning varefter den enskilde får sänkt försörjningsstöd till matnorm + boendekostnad i tre månader alternativt vägras helt försörjningsstöd.

2.3 Försent inlämnad aktivitetsrapport

Har den sökande lämnat in sin aktivitetsrapport för sent till arbetsförmedlingen och inte får utbetalt sin ersättning aktuell månad så kommer summan som den sökande skulle ha fått att medräknas som inkomst. Sökande får i ansökan avslag på den summa som medräknats utifrån att hen inte gjort vad hen kan för att tillförsäkra sig en skälig levnadsnivå.

Om sökande månaden efter fortfarande inte ansökt om ersättningen från föregående månad får hen avslag på sin ansökan med motivering att hen inte ansökt om den ersättning hen har rätt till.

Att den presumtiva summan var korrekt kontrolleras vid eventuell ansökan kommande månad och om den var för hög så korrigeras biståndet med en extra utbetalning. Om summan som medräknats var för låg så kan den sökande bli återbetalningsskyldig med den överskridande delen enligt 9 kap. 2 § SoL.

Om den sökande samtycker till att kostnaden korrigeras följande månad så kan detta göras oavsett om det är medräknat för hög eller låg summa. Samtyckesblankett gällande detta skrivs under i samband med att biståndet beviljas för den månad där den presumtiva inkomsten medräknas.

2.4 Ekonomiskt bistånd under vistelse i heldygnsvård

Personer som är intagen på institution för behandling av missbruk eller psykiatrisk vård kan beviljas ekonomiskt bistånd till boendekostnad på hemorten och fickpengar. Eftersom den biståndssökande har mat och majoriteten av de gemensamma hushållskostnaderna betalda på institutionen beviljas, förutom bistånd för eventuell boendekostnad, endast bistånd till följande normposter:

- kläder/skor 732 kr,
- fritid 552 kr,
- hygien 359 kr, och
- telefon* 500 kr.

*Under förutsättning att det är tillåtet med egen telefon på institutionen.

2.5 Utlandsvistelse

En person som är bosatt i en svensk kommun men som tillfälligt vistas utomlands är fri att ansöka om bistånd enligt socialtjänstlagen. Det finns inga hinder till kortare utlandsvistelse (max två månader), så länge den inte påverkar möjligheten till egen försörjning eller att den sökande riskerar att förlora ersättningar från de generella välfärdssystemen. Den sökande måste alltid samråda med sin handläggare innan utlandsresa sker.

Avdrag på inkomst, lön eller annan ersättning, till följd av utlandsvistelse, ersätts inte av försörjningsstöd.

2.5.1 Rättsfall

Kammarrätten, 2014-6802

En person som är bosatt i en svensk kommun men tillfälligt vistas utomlands är oförhindrad att ansöka om bistånd enligt socialtjänstlagen. Enbart det förhållandet att en sådan sökande befinner sig utomlands vid tidpunkten för ansökan eller under den tidsperiod som ansökan avser, innebär inte att bosättningskommunen har rätt att avslå ansökan.

2.6 Ledighet under sommaren för barnfamiljer

Personer som har barn som är yngre än 16 år, har möjlighet att vara lediga under fyra veckor under sommaren med sina barn och ändå ha rätt till bistånd. En förutsättning är att hushållet i övrigt är berättigade bistånd. Möjligheten till arbete har däremot företräde för ledigheten. När en person arbetar faller rätten till semester in.

Syftet med föräldrars rätt till ledighet är att uppfylla FN:s konvention om barns rättigheter. Enligt artikel 31 har barn rätt till lek, vila och fritid. Det är således barnets rätt till ledighet som är i fokus. Från 16 års ålder är det vanligt att ungdomar sommarjobbar och inte längre är beroende av att föräldrarna ska vara hemma för att de ska vara lediga.

Ledigheten ska planeras sammanhängande. Med sommaren bör avses den tid som de barn som går i skolan har sommarlov. Vilka veckor som bestäms påverkas av familjens situation och planeringen ska göras tillsammans med socialsekreterare.

För att en förälder ska ha rätt till ledighet med bibehållet bistånd krävs att barnet/barnen är lediga från förskoleverksamheten eller barnomsorgen. I och med detta innebär det att föräldern måste meddela till barnomsorgen att barnet kommer att vara ledigt under fyra veckor. Viktigt är att det finns en planering för barnomsorg övrig tid som föräldern inte är ledig under sommaren för att föräldern ska kunna fullfölja den uppgjorda planeringen. Om familjen har en annan lösning via det egna nätverket än barnomsorg eller förskoleverksamhet men har barn som är yngre än 16 år har även dessa föräldrar samma möjligheter att vara hemma med barnen under den här tiden.

2.6.1 Ledighet under sommaren för arbetssökande

Individer som är anvisad via socialtjänstens försorg till praktik beviljas två till fyra veckors ledighet under sommaren utifrån att en individuell bedömning görs av aktuell handläggare.

Beträffande ledighet från arbetssökarverksamhet eller praktik i samband med helgdagar är det arbetsförmedlingen regelverk som gäller.

3 Företagare eller personer med fria yrken

Egna företagare förväntas kunna klara sin försörjning via inkomster från sitt företag, men det finns inte något lagligt stöd att generellt utesluta företagare från rätten till försörjningsstöd. Aktiebolag representerar en realiserbar tillgång liksom vissa handelsbolag och enskilda firmor. Egna företagare, som driver en icke lönsam verksamhet, bör avveckla sitt företag och ställa sig till arbetsmarknadens förfogande för att vara berättigad till försörjningsstöd. Undantag kan göras i följande fall:

- Behovet av bistånd är kortvarigt (högst 3 månader), därefter ger firman åter inkomster.
- Företagaren uppbär bidrag från arbetsförmedlingen under 6 månader och under den tiden finns utsikter att företaget ger inkomster.

- Om verksamheten i firman ger en viss inkomst och den sökande bedöms inte vara möjlig att placera på lönearbetsmarknaden inom överskådlig tid, kan efter särskild prövning övriga medlemmar i hushållet erhålla bistånd

Sökande med *fria yrken* (konstnärer, författare, musiker, artister, frilans etc.) har ofta F-skattesedel, eftersom detta är ett krav från deras uppdragsgivare. Deras ansökan om försörjningsstöd eller annat ekonomiskt bistånd ska prövas på samma sätt som för andra hel- eller deltidsarbetslösa, d.v.s. de ska vara inskrivna på arbetsförmedlingen och söka alla tillgängliga lämpliga arbeten.

4 Studerande

Huvudregel är att försörjningsstöd ej skall utgå till vuxna studerande (gäller ej vuxna <21 som studerar på gymnasienivå), som i övrigt är arbetsföra.

Undantag:

- Om han eller hon aktivt sökt feriearbete men inte fått något.
- Om han eller hon har fått ett feriearbete men får vänta på första löneutbetalningen.
- Akuta situationer.
- Som komplettering till de studiesociala förmånerna för studerande med minderåriga barn.
- Personer med partiella studiehinder.

Studiemedlen är avpassade till terminens längd. Krav på att studiemedlen ska användas under en längre tidsperiod än den som angivits av den utbetalande myndigheten bör ej ställas.

4.1 Frånvaro från skolan

Under 18 år

Har en person under 18 år haft frånvaro från skolan i den omfattning att hen har fått sitt CSN bidrag indraget så kompenseras detta inte med ekonomiskt bistånd, om det inte finns särskilda skäl till detta. Detta gäller dock endast då den enskilde själv söker ekonomiskt bistånd. För familj med underårigt barn som förlorat CSN kan det indragna CSN bidraget inte räknas som inkomst.

Över 18 år och studerar vid eftergymnasial utbildning/Komvux

I de fall en person över 18 år studerar vid en eftergymnasial utbildning/Komvux och ansöker om försörjningsstöd ska närvaron i skolan kontrolleras. Det åligger den enskilde att ta fram underlag för sin närvaro.

Om den enskilde under en månad har ogiltig frånvaro från sina studier med en till sex dagar görs avdrag med försörjningsstödet för det aktuella antalet dagar. Vid ogiltig frånvaro i sex dagar eller mer sänks försörjningsstödet till matnorm + boendekostnad under den första månaden. Fortsätter den ogiltiga frånvaron vägras den enskilde helt försörjningsstöd från socialtjänsten kommande månad.

4.1.1 Rättsfall

Kammarrätt, 2000-3393

Då underårigt barn inte är skyldigt att bidra till familjens försörjning, ansågs att ett belopp motsvarande studiebidrag - vilket inte utbetalats - ej skulle räknas med som inkomst vid bedömningen av en familjs biståndsbehov. Att studiebidrag ej utgått eftersom det 17-åriga barnet utan giltigt skäl uteblivit från undervisningen ändrade ej bedömningen.

Kammarrätt, 2009-5108

En kvinnas rätt till ekonomiskt bistånd enligt SoL påverkades inte av att hennes hemmavarande underåriga barn fått sitt studiebidrag från CSN indraget en månad på grund av dålig närvaro vid undervisningen i gymnasieskolan.

Högsta förvaltningsdomstolen, 2022-6105

Vid prövningen av en familjs rätt till försörjningsstöd får socialnämnden beakta bidrag som familjen gått miste om (t.ex. bostadsbidrag och studiebidrag) på grund av att en gymnasie-ungdom haft ogiltig frånvaro från sin utbildning.

4.2 Merkostnad i samband med praktik

Den som går en gymnasial lärlingsutbildning kan söka lärlingsersättning via CSN. Ersättningen är ett bidrag för måltider och resor i samband med praktik. Andra gymnasiestuderande som praktiserar kan få mat- och reseersättning via skolan. Dessa ersättningsformer ska täcka merkostnader och ska därmed inte räknas som inkomst. Detta innebär att merkostnader kan tillgodoses på annat sätt och bedöms därmed i normalfallet inte som godtagbara utgifter.

4.2.1 Rättsfall

Kammarrätten, 2013-467

En förälder är underhållsskyldig för barn som går i gymnasiet till dess barnet fyller 21 år. En hemmaboende gymnasiestuderande kan dock ansöka om studiemedel från och med det andra kalenderhalvåret det år då han eller hon fyller 20 år. Underlåtenhet från en sådan 20-åring att ansöka om fullt studiemedel, dvs både bidragsdelen och lånedelen, kan därför påverka föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd enligt SoL.

5 Inneboende

5.1 Hemmaboende vuxen 19-25 år

Personer över 18 år (som inte föräldrarna är underhållsskyldiga för) och som bor hemma hos sina föräldrar räknas hos socialtjänsten som hemmaboende vuxna. I beräkningen av ekonomiskt bistånd för hemmaboende vuxna medräknas inte gemensamma hushållskostnader, förutom kostnad för telefon med 453 kr, då detta normalt bekostas av föräldrarna alternativt ingår i den eventuella hyreskostnaden. Barnet som bor hemma hos föräldrarna ansvarar själv över att betala kostnaden för mat till föräldrarna om de står för detta i hemmet.

Hushåll endast med barn över 18 år

Inkomst av bostadsbidrag bortfaller när den unge fyller 18 år eller avslutar gymnasiet. Hyresdel för den unge kan beviljas med samma summa som det tidigare bostadsbidraget.

Hushåll med barn både under och över 18 år

Föräldrarna söker bostadsbidrag som barnfamilj. Försäkringskassan räknar ut en hyresdel som det vuxna barnet ska betala vilket minskar föräldrarnas hyra och bostadsbidrag. Bistånd till hyra kan beviljas med den summa som Försäkringskassan fastställt som hyresdel.

Ungdom som avslutat skolgång men inte tidigare betalat hyresdel till föräldrarna

Huvudregeln är att bistånd till hyresdel inte ska beviljas. Undantag görs när den unge är medlem i en familj som har försörjningsstöd eller som annars skulle bli i behov av det, vilket kan bli aktuellt på grund av att förälders bostadsbidrag minskas eller dras in.

Ungdom/vuxet barn som tidigare betalt hyresdel till föräldrarna

Hyresdel beviljas om den sökande tidigare en period själv betalt hyresdel. Perioden ska inte ligga mer än tre månader bakåt i tiden och vara av minst tre månaders varaktighet.

5.2 Förälder boende hos barn

Endast om bostaden införskaffas för att föräldern ska få plats och boendekostnaden då ökat ska bistånd till hyresdel beviljas.

5.3 Hushållsgemenskap

Normen för försörjningsstöd till en vuxen person som inte är att anse som sambo, men som ingår i hushållsgemenskap med flera personer, beräknas såsom personliga kostnader för ensamstående plus kvoten av de gemensamma kostnaderna för hushållet och antalet medlemmar i hushållet.

5.3.1 Rättsfall

Kammarrätt, 2008-2695

Normen för försörjningsstöd till en vuxen person som inte är att anse som sambo, men som ingår i hushållsgemenskap med flera personer, beräknas såsom personliga kostnader för ensamstående plus kvoten av de gemensamma kostnaderna för hushållet och antalet medlemmar i hushållet.

5.4 Inneboenderum

Detta gäller inte inneboende hos nära släkting eller delad bostad med någon typ av hushållsgemenskap. För att betraktas som ett separat hushåll i normberäknings-sammanhang ska den sökandes hushåll som huvudregel disponera ett eget rum i bostaden. Hyran för inneboenderum ska bedömas utifrån vad den sökande disponerar enligt uppvisat avtal med hyresvärden. Den faktiska hyran ska beviljas om den inte är oskälig. Den sökande bör vara folkbokförd på adressen.

5.4.1 Uträkning av hyra som inneboende

Hyresdel räknas ut enligt det beräkningssätt som Försäkringskassan använder:

Beräkning av hyresdel: Köket läggs till antalet övriga rum multiplicerat med två. Hyresdelen fås när dubbla hyreskostnaden delas med denna summa. Exempel: Lägenheten är 4 r.o.k. med 4 200 i hyra. Kök plus 2 x 4 rum = 9. Dubbel hyreskostnad = 8 400. Hyresdel: $8\,400/9 = 934$ kronor.

6 Bistånd till barn

Föräldrarna har underhållsskyldighet för barn upp till 18 år. Om barnet då fortfarande går skola (grundskola eller gymnasium) har föräldrarna fortsatt underhållsskyldighet under studietiden, dock längst till det att barnet fyller 21 år.

Om nämnden inte kan få föräldrarna att försörja sitt barn, kan nämnden ge ekonomiskt bistånd direkt till barnet utifrån barnets ålder och mognad. Detta kan ske t.ex. när:

- det finns en mycket stark konflikt mellan barn och föräldrar,
- barnet inte bör bo kvar i hemmet eller vara beroende av föräldrarna, eller
- för flickor som lever under hot och tvång i familjer med starkt patriarkala värderingar.

6.1 Barn som får barn

Föräldrar är underhållsskyldiga för sitt barn men inte för sitt barnbarn. Barnbarnets behov tillgodoses normalt genom de bidrag dennes föräldrar får för barnet (barnbidrag och underhållsstöd eller underhållsbidrag). Om det uppstår särskilda behov kan föräldern/föräldrarna till barnet ansöka hos socialtjänsten om bistånd till dessa.

Om föräldrarna till en förälder inte kan försörja sitt barn kan de söka ekonomiskt bistånd med sitt barn inräknad i hushållet, men inte sitt barnbarn.

7 Ensamkommande barn

7.1 Ungdomar <18 år i stödboende som inte fått PUT

I stödboendet står Malå kommun för hyreskontrakt och möbler i boendet. Kommunen betalar även alla boendekostnader såsom hyra, el, hemförsäkring, TV-avgift och internet.

Ekonomisk situation

Ungdomar under 18 år som bor i stödboende har följande inkomster:

- 2 134 kr från socialtjänsten till mat (år 2019, förändras årligen utifrån PBB).
- 24 kr/dag (ca 730 kr/mån) från Migrationsverket som sätts in på LMA-kort. Dessa pengar ska täcka kostnader för kläder och skor, fritidsaktiviteter, hygien-artiklar och andra förbrukningsvaror samt eventuella kostnader för sjukvård och läkemedel.

Pengarna från kommunen utbetalas veckovis till ungdomen på ett tillfälligt bankkort.

7.2 Stödboende/utslussboende för ensamkommande barn <18 år med PUT

I stödboendet/utslussboendet står Malå kommun för hyreskontrakt och möbler till boendet. Kommunen betalar även alla boendekostnader såsom hyra, hemförsäkring, el, TV-licens och gemensamt internet.

Ekonomisk situation

Ungdomen/SFV/God man ansöker om studiehjälp hos CSN (studiebidrag samt extra tillägg).

Den unge får varje månad den 25:e utbetalt matnorm för skolungdom 15-18 år, vilket år 2025 motsvarar 3 098 kr. Någon skriftlig ansökan behöver inte göras. Under juli och augusti månad, när studiehjälp från CSN inte utbetalas, ökas utbetalningen med samma belopp som CSN annars betalar ut (vanligtvis 1 250 kr i studiebidrag och 855 kr i extra tillägg). Dessa pengar ska täcka alla kostnader för ungdomen såsom t.ex. mat, kläder, fritid, hygien, telefon m.m.

Ungdomen/SFV/god man ansöker om studiehjälp från CSN, inkl. extra tillägg. Beslutet från CSN ska inlämnas till socialtjänsten. Om CSN minskar utbetalningen p.g.a. för hög frånvaro kompenseras inte minskningen med försörjningsstöd.

Inkomster upp till ett basbelopp per kalenderår minskar inte rätten till försörjningsstöd (4 kap. 1a § SoL).

Om ytterligare kostnader uppstår, för t.ex. glasögon, meddelar personalen/SFV/God man socialtjänsten och det görs en sedvanlig bedömning av rätten till bistånd. Kostnads-förslag måste inlämnas till socialtjänsten.

7.3 Ekonomiskt bistånd till ungdomar <18 år som har fått PUT och TUT

I väntan på beslut från CSN/Försäkringskassa¹

Efter att en ungdom fått PUT kan kommunen i väntan på CSN beslut om studiehjälp betala ut 855 kr (motsvarande extra tillägget från CSN) till ungdomen. Detta ska vid beviljande från CSN om samma period återbetalas till kommunen. För ungdomar som är under 16 år och söker barnbidrag återbetalas motsvarande från barnbidraget. Viktigt att socialtjänsten får kopia på beslut från CSN/Försäkringskassa.

Efter att ungdomen börjat få studiehjälp från CSN

Från det att ungdomen börjar få studiehjälp från CSN (studiebidrag samt extra tillägg) medräknas inte extra tillägget på 855 kr i beräkningen för försörjningsstöd. Denna summa kan ungdomen spara för framtida utgifter.

7.4 Ansökan om försörjningsstöd efter flytt till eget boende >18 år

Om den unge efter flytt till eget boende inte kan försörja sig själv ansöker hen om försörjningsstöd hos socialtjänsten på sedvanligt sätt. Ett ensamkommande barn som bor i Malå kommun (och inte har flyttat från kommunen efter 18 års ålder) behöver inte söka CSN lån utan beviljas försörjningsstöd från Malå kommun till och med att hen fyllt 21 år om hen studerar.

Ensamkommande barn räknas med jobbstimulans enligt 4 kap. 1b § SoL från dag ett, se kapitel 17.6.

---

¹ Gäller inte barn placerade i familjehem. Där får familjehemmet istället hela ersättningen, d.v.s. inget avdrag för barnbidrag, fram till att barnet börjat få barnbidrag.

7.5 Bistånd till dubbelt boende vid gymnasiestudier

Vid gymnasiestudier inom pendlingsavstånd² beviljas inte bistånd till dubbelt boende (lägenhet i Malå samt inackordering på studieorten) om det inte föreligger särskilda skäl³.

Vid gymnasiestudier på orter utanför pendlingsavstånd beviljas inte dubbelt boende om behovet kan tillgodoses genom att det är möjligt att läsa samma utbildning på orter till vilket det är pendlingsavstånd⁴. Dubbelt boende beviljas endast vid specifik utbildning som ej finns inom pendlingsbart avstånd.⁵

Vid gymnasieansökan ska gymnasieskolans antagningsregler gällande förstahandsantagning beaktas.

7.6 Bistånd till ungdomar i avvaktan på avvisning

Till ungdomar som fått avslag på sin asylansökan och bor på kommunens HVB i avvaktan på avvisning utbetalas 24 kr per dag till kläder, fritid, nöjen m.m. om hen har fått avslag på sin ansökan om dagersättning från Migrationsverket. Pengarna utbetalas till god man.

7.7 Uppehållstillstånd enligt gymnasielagen

Ungdomar som före 180930 ansökt om uppehållstillstånd för gymnasiala studier kan få uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om de uppfyller vissa krav. Uppehållstillståndet gäller i regel i tretton månader.

7.7.1 Boende och ersättning under ansökningstiden – asylsökande

En person som befinner sig i asylprocessen, vars beslut om utvisning inte vunnit laga kraft, har rätt till ekonomisk ersättning och boende av Migrationsverket enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Detta gäller personer som har överklagat sitt asylbeslut och dessutom har ansökt om uppehållstillstånd enligt gymnasielagen.

Personen har också rätt till subventionerad vård enligt lagen (2008:344) om hälso-och sjukvård åt asylsökande m.fl.

7.7.2 Boende och ersättning under ansökningstiden – tillståndssökande

En person vars beslut om utvisning har vunnit laga kraft (inte längre går att överklaga) kan, under tiden som han eller hon söker uppehållstillstånd för gymnasiestudier, ha rätt till dagersättning och särskilt bidrag enligt LMA, under förutsättning att verkställigheten av beslutet om utvisning har inhiberats.

I dessa fall prövas och administreras biståndet av socialnämnden i den kommun där den sökande vistas. Den sökande har däremot inte rätt till bistånd i form av logi, varken enligt LMA eller med stöd av SoL.

² Till pendlingsbara orter räknas Lycksele.

³ T.ex. svår åksjuka som ej går att behandla. (Enligt SKR kommunjurist Mia Hemmestad.)

⁴ Till pendlingsbara orter räknas Lycksele.

⁵ Enligt SKR kommunjurist Mia Hemmestad.

7.7.3 Boende och ersättning för den som fått uppehållstillstånd
Ungdomarna får själva välja var de ska bo/studera. Det sker alltså ingen anvisning till en namngiven kommun. Kommunen där personen bor har hela ansvaret om personen bor i eget boende, ärendet hos Migrationsverket är då avslutat.

Den som får uppehållstillstånd med nya gymnasielagen som grund kan ansöka om studiemedel från CSN. Personen har också rätt att arbeta så länge som uppehållstillståndet sträcker sig.

8 Flyktingar som omfattas av etableringslagen

8.1 Ekonomiskt bistånd i väntan på etableringsersättning ("glappet")

Den som blivit beviljad uppehållstillstånd har, fram till första utbetalning av etableringsersättning och eventuella tilläggsförmåner, möjlighet att söka försörjningsstöd. Detta beviljas från den dag de har rätt till etableringsersättning med beslut om förskott på förmån mot återkrav. Eftersom biståndet beviljas med återkrav kommer det inte att ske återsökning av statsbidrag på aktuell summa.

Den enskilde ska beviljas bistånd för period innan hen är berättigad till etableringsersättning, dvs. före hen haft sitt etableringssamtal på arbetsförmedlingen.

Den sökande beviljas försörjningsstöd 2 veckor åt gången och beviljat bistånd betalas ut till ett tillfälligt kort från Swedbank som tillhandahålls av socialtjänsten. Om sökande inte erhållit legitimation och eget bankkonto när ersättningarna betalas ut beviljas sökande försörjningsstöd med krav om återbetalning fram till att sökande har fått legitimation och kan ta ut etableringsersättningen samt eventuellt övriga bidrag.

För att återsökning av statsbidrag inte ska missas är det viktigt att alla beslut blir registrerade under "flykting med etableringsersättning". Sökanden som är sjukskrivna och därför inte ingår i "etableringen" kan kommunen söka statsbidrag för.

8.2 Ansökan om ekonomiskt bistånd

Ansökningar om bistånd ska hanteras enligt samma regler och rutiner som för andra sökanden och samma krav på egenansvar och egen planering gäller även för denna grupp.

9 Utländska medborgare

En utländsk medborgare, med undantag för vissa EU-medborgare och deras anhöriga, får inte uppehålla sig i Sverige mer än tre månader från inresan utan att ha uppehållstillstånd.

För sökande som saknar uppehållstillstånd eller inte sökt uppehållstillstånd har nämnden underrättelseskyldighet till polismyndighet. (7 kap. 1 § Utlänningsförordningen)

Utländska medborgare med viseringsplikt ska ha uppehållstillstånd eller visum redan vid inresa.

9.1 EU-medborgare

Enligt 3a kap. 3-4 §§ UtIL (utlänningslagen) har EU/EES-medborgare uppehållsrätt i Sverige under längre tid än tre månader om han eller hon

- har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning.
- har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina familjemedlemmar som gäller i Sverige.
- är familjemedlem till en EU/EES-medborgare som har uppehållsrätt enligt ovan.

En EU/EES-medborgare som har uppehållsrätt och som har avsikten att stanna i Sverige längre än tre månader ska registrera sig hos Migrationsverket. Registreringsskyldigheten gäller dock inte för EU/EES-medborgare som är arbetssökande.

Eftersom arbetssökande inte omfattas av kravet på registrering utfärdas inte något registreringsbevis för dem. Socialtjänsten måste därför i dessa fall bilda sig en egen uppfattning om huruvida en EU/EES-medborgare som uppger sig vara arbetssökande uppfyller de krav som ställs för att ha uppehållsrätt i Sverige som arbetssökande.

Enligt 3a kap. 3 § 2 p. UtIL har arbetssökande från medlemsstater lov att lagligen uppehålla sig i Sverige under åtminstone sex månader och under vissa omständigheter under längre perioder. Avgörande är

- a) om den arbetssökande verkligen söker arbete och
- b) om det finns en verklig möjlighet att få en anställning.

En person som lagligen befinner sig i Sverige, t.ex. som arbetssökande, ska säkerställas full likabehandling även beträffande socialt bistånd. Grundkraven är att en arbetssökande ska vara anmäld på arbetsförmedlingen och vara villig att ta ett anvisat, lämpligt arbete (även utanför det yrkesområde han eller hon tidigare arbetat). Det krävs också att den arbetssökande ska delta i verksamhet som anordnas inom ramen för arbetsmarknadspolitiken. Detta innebär arbetsförmedlingens insatser, men inkluderar även kommunala insatser som t.ex. arbetsrehabiliterande åtgärder, SFI och arbetsfrämjande insatser.

I Antonissen-målet fastslog EG-domstolen att en tid av sex månader normalt är en tillräcklig tid för att den arbetssökande ska ha en verklig möjlighet att hitta ett arbete var-efter de bör avvisa ur landet.

EU medborgare som vistas tillfälligt i kommunen (t.ex. turister) bedöms på samma sätt som övriga som har sin hemvist i annan kommun än Malå. D.v.s. normalt beviljas endast bistånd för att avvärja en nödsituation. Det yttersta ansvaret kan på sin höjd ge den enskilde matpengar samt en biljett hem om detta inte kan bekostas på annat sätt, exempelvis genom aktuell ambassad.

Se vidare **Vägledning för socialtjänsten i arbetet med EU/EES medborgare (2020)** sidorna **33-36**, Socialstyrelsens handbok *Ekonomiskt bistånd* sidan **53** ff samt Kommunförbundets cirkulär 2004:38.

10 Ekonomiskt bistånd vid existensminimum

När bistånds ansökan inkommer om att komplettera upp det av kronofogdemyndigheten satta existensminimum skall ansökan avslås. Existensminimum är framräknat av kronofogdemyndigheten och skall räcka till gäldenär och familjens försörjning vid indrivning av fordringar.

Om sökande tillfälligt har ovanligt många/höga räkningar ska en individuell prövning göras. Vid ansökan om tandvård av person som lever på existensminimum bör handläggaren tala med kronofogdemyndigheten så att personen kan använda summan för indrivning till att betala tandvård.

11 Vistelsebegreppet (2 kap. 1 § SoL, 2a kap. 2 och 3 §§ SoL)

Den kommun som någon mer eller mindre tillfälligt vistas i när hjälpbehovet inträder kallas för vistelsekommun. Kommunens skyldighet att pröva en persons behov av ekonomiskt bistånd påverkas inte av vistelsetidens längd. Omfattningen av det bistånd som vistelsekommunen har skyldighet att ge påverkas däremot av den tid som han eller hon vistas där och under vilka förhållanden.

Om den enskilde är bosatt i en annan kommun än vistelsekommunen, ansvarar bosättningskommunen för det stöd och den hjälp som den enskilde behöver. Med bosättningskommun avses

1. den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt, eller
2. om den enskilde är stadigvarande bosatt i en kommun men har sin starkaste anknytning till en annan kommun, den sistnämnda kommunen, eller
3. om den enskilde saknar stadigvarande bostad, den kommun till vilken han eller hon har sin starkaste anknytning.

Om det står klart att en annan kommun än vistelsekommunen ansvarar för stöd och hjälp åt en enskild, är vistelsekommunens ansvar begränsat till akuta situationer. Kan behovet tillgodoses genom att vederbörande reser hem bör biståndet begränsas till hemresa och eventuellt matpengar.

I de fall den enskilde själv bidragit till den situation denne hamnat i, t.ex. åkt en omväg istället för den närmaste vägen mellan avreseort – slutmål, beviljas endast följande:

- bensinpengar/bussbiljett till närmsta större stad,
- ev. mat, och
- ev. en natts boende på härbärge eller dylikt.

Detta endast om den enskildes behov inte kan tillgodoses genom egna inkomster.

Om socialtjänsten får kännedom om att en person är folkbokförd i kommunen men saknar faktisk bostad och inte vistas i kommunen ska socialtjänsten meddela till Skatteverket om "avskrivning".

12 Försörjningsstöd (4 kap. 1 och 3 §§ SoL)

12.1 Riksnorm

Riksnormen fastställs varje år av regeringen genom en ändring i socialtjänstförordningen. Kostnadsberäkningarna ska återspegla en skäligen konsumtionsnivå, d.v.s. varken en miniminivå eller lyxnivå.

	Ensam- stående	Sambo/ gifta	0 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11- 14 år	15- 18 år	19- 20 år
<i>Livsmedel</i>	2266	1839	1189	1324	1471	1722	2028	2336	2730	2757
<i>Kläder/skor</i>	732	730	489	638	692	686	854	891	952	949
<i>Fritid/lek</i>	552	558	65	207	225	399	641	766	790	806
<i>Hälsa/hygien</i>	359	398	880	765	208	128	160	250	341	340
<i>Barn/ungdomsförsäkring</i>			98	96	104	96	107	107	108	108
Summa	3910	3525	2720	3030	2700	3030	3790	4350	4920	4960

12.2 Poster i riksnormen

- *Livsmedel*

Utgångspunkten är en näringsmässigt fullvärdig och varierad kost. Det förutsätts att all mat tillreds hemma. För ensamhushåll beräknas en något högre kostnad med hänsyn till att det kan komma att bli dyrare med mindre förpackningar.

- *Kläder och skor*

Kostnadsberäkningen täcker det vardagliga klädbehovet för hela året samt sko-reparationer och en del tillbehör som väska, ryggsäck för barn och skolungdom, klocka, paraply samt viss kemptvätt.

- *Lek och fritid*

Avser aktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet till, exempelvis att läsa böcker, lyssna på musik och att utöva lek och idrott samt kostnader för cykel, skridskor och skidor.

- *Förbrukningsvaror*

Här ingår kostnader för rengöring, skötsel och vård av bostaden samt klädvård m.m.

- *Hälsa och hygien*

Avser kostnader för tvål, tandkräm, blöjor, mensskydd och hårklippning m.m. Även enklare förbandsmaterial, ej receptbelagd medicin och hälsopreparat ingår i posten.

- *Dagstidning, telefon*

Här ingår kostnaden för ettårsprenumerering på en daglig tidning, abonnemangs- och samtalsavgifter för telefon samt brevpapper, kort och frimärken.

12.3 Skäligen kostnader utöver riksnorm

Försörjningsstöd lämnas, efter en individuell bedömning, för skäligen kostnader till boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring, barnomsorg, receptföreskrivna läkemedel⁶, läkarvård, sjukresor samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

12.3.1 Boendekostnad

Med boendekostnad avses den månatliga boendekostnaden (ej hyresskuld). Socialnämnden utgår vid bedömning av vad som är skäligen boendekostnad ifrån den enskildes faktiska kostnad och behov av boende. Vid bedömning av vad som är en skäligen boendekostnad utgår socialnämnden ifrån vad en låginkomsttagare i Malå normalt har möjlighet att kosta på sig. Hänsyn tas till familjens storlek, funktionshinder m.m.

Om den enskilde får dyrare hyra p.g.a. insättning av diskmaskin eller tvättmaskin (på den enskildes egen begäran) kommer denna höjning av hyran inte att medräknas under tre månader, därefter räknas hela hyran som godtagbar kostnad.

Vid beräkning av boendekostnaden i egen fastighet inräknas utgifter för renhållning, sotning, vatten, uppvärmning, skuldränta (netto), villaförsäkring, tomträttsavgift, avgift för vägsamfällighet. Vid tillfälligt bistånd räknas även amorteringen för villaägaren in. Vid mer långvarigt behov skall så inte ske, då detta skulle innebära bidrag till kapitalbildning.

Högsta godtagbara hyreskostnaden vid långvarigt biståndsbehov

Vid långvarigt biståndsbehov⁷ bedöms följande hyror vara högsta tillåtna:

(1 rok)	(2 rok)	(3 rok)	(4 rok)	(5 rok)	(6 rok)
4 600 kr	6 200 kr	7 000 kr	7 700 kr	8 000 kr	8 000 kr

I bedömning av skäligen boendestorlek ska hänsyn tas till antal personer i hushållet, deras ålder, förekomsten av umgängesbarn samt hur utbudet ser ut på bostadsmarknaden i kommunen.

”För en äldre ensamstående person som lever på ekonomiskt bistånd kan det vara rimligt att acceptera en högre boendestandard och en högre hyra än för en ung person som nyligen flyttat hemifrån.” Se Handboken s 55.

1 rok

- ensamstående personer
- sammanboende ungdomar i sitt första boende.

2 rok

- ensamstående person som har en bostad där hyresnivån kan anses skäligen.
- par utan barn.
- par med ett barn under 2,5 år.
- ensamstående med ett barn under 7 år.

⁶ Även receptbelagd medicin för tobaksavvänjning.

⁷ Mer än 3 månader.

3 r o k

- par med ett barn över 2,5 år.
- ensamstående med ett barn över 7 år.
- par/ensamstående med två barn som är i ålder så att de kan dela rum.
- par/ensamstående med tre barn, ett barn under 2,5 år och två som kan dela sovrum.

Vad gäller boendestandard för större familjer behöver en rimlighetsbedömning göras utifrån utbudet på bostadsmarknaden, maxhyra samt familjens sammansättning där ålder och kön på barnen är viktiga utgångspunkter kring antal personer/rum.

Riktvärde skälig elkostnad⁸

Hushållsel:

Kostnader för hushållsel som ingår i den avtalade hyran respektive fastställda årsavgiften beräknas schablonvis till **5,77 kr** per kvadratmeter bostadsyta och månad, dock högst till **692 kr** i månaden.

Uppvärmning av bostad och varmvatten:

Kostnaden för en bostads uppvärmning och för uppvärmning av vatten beräknas schablonvis per år med **211 kr** per kvadratmeter bostadsyta.

Om den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften för en bostad omfattar kostnader för uppvärmning av bostaden men däremot inte avgift för uppvärmning av varmvatten, ska varmvattenkostnaden beräknas schablonvis till **71 kr** per kvadratmeter bostadsyta och år.

Om den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften för en bostad inte omfattar kostnader för uppvärmning av bostaden men däremot avgiften för uppvärmning av varmvatten, ska avdrag från schablonen göras med **71 kr** per kvadratmeter bostadsyta och år.

Skäligt rådrum för bostadsbyte

Om socialnämnden bedömer att boendekostnaden inte är skälig godkänns boendekostnaden under en övergångstid så att den enskilde ges skäligt rådrum att förändra sin boendekostnad. Som skäligt rådrum avses en tidsperiod på fyra månader från den tidpunkt då den enskilde fick information om nämndens bedömning. Den faktiska boendekostnaden godkänns så länge den enskilde aktivt medverkar till att finna ett billigare boende eller på annat sätt försöker sänka sina boendekostnader. Om det är svårt att sälja bostaden på grund av bostadsmarknaden på orten eller andra omständigheter som den enskilde inte kan råda över, skall detta vägas in i helhetsbedömningen av rätten till bistånd.

En bedömning om en klients boendekostnad inte är skälig kan göras vid klientens första ansökningstillfälle, om handläggaren gör bedömningen att personen kan komma att bli långvarigt biståndsberoende.

⁸ Pensionsmyndighetens författningssamling (PFS 2024:6 2-3 §§):

Om den enskilde efter information från socialnämnden och efter skäligt rådrum väljer att behålla ett boende med en kostnad som inte är skälig, bör ekonomiskt bistånd beräknas utifrån den högsta tillåtna hyreskostnad för en låginkomsttagare på orten.

Socialt kontrakt

Om en person inte kan få ett eget hyreskontrakt utifrån avsaknad av inkomst (och endast har försörjningsstöd) samt saknar förmåga att betala sina räkningar, en svår social situation m.m. kan socialtjänsten bevilja bostad genom ett s.k. socialt kontrakt. Ett socialt kontrakt innebär att socialtjänsten står på hyreskontraktet och den enskilde hyr lägenheten i andrahand. I kontraktet finns krav på den enskilde utifrån hens individuella situation, t.ex. drogtester, öppenvård.

För att beviljas socialt kontrakt krävs det att den sökande godkänner och skriver under "Överenskommelse om avstående från besittningsskydd" (hittas i **Teams, IFO, filer, Rutiner och riktlinjer, Ekonomiskt bistånd, Socialt kontrakt**). Överenskommelsen skickas till hyresnämnden i Umeå för godkännande.

Bistånd till ungdomar under 25 år för eget boende

Huvudregeln är att bistånd till boendekostnad inte ska beviljas om hyresavtalet tecknas under period då den sökande saknar inkomst och möjlighet att själv betala hyran. Undantag från huvudregeln kan göras om det föreligger starka sociala skäl till flyttningen.

Den enskildes behov anses kunna bli tillgodosett genom att han/hon flyttar tillbaka till föräldrahemmet, om oskäliga sociala konsekvenser inte uppstår. Detta gäller även om personen i fråga arbetat under en kortare tid, t.ex. sommarvikariat, men inte haft någon möjlighet att i en förlängning vara självförsörjande.

Hyreskostnad vid anstaltsvistelse

Avser ensamstående person som under längre tid är intagen för vård, ex. på sjukvårds- eller kriminalvårdsanstalt eller i hem för vård eller boende.

Om bostaden endast utgörs av möblerat rum eller om vederbörande på annat sätt är inneboende, bör ekonomiskt bistånd till hyra ej utgå.

Om vården skall bestå längre än sex månader ska handläggaren tillsammans med 1:e socialsekreterare avgöra om lägenheten bör sägas upp av klienten eller inte. Om det är lätt eller svårt att få bostad skall inverka på beslutet om klienten skall beviljas ekonomiskt bistånd för längre period än sex månader. Skulle klienten motsätta sig en uppsägning bör ekonomiskt bistånd ej utgå för längre tid än sex månader.

12.3.1.1 Rättsfall

RÅ 1997 ref. 79

En ca 20-årig flicka, som efter avslutade studier flyttade hemifrån, ansågs ej berättigad till bistånd enl dåvarande 6 § SoL. Hemmaboende ungdomar har endast rätt till bistånd till eget boende, om särskilda skäl föreligger, t.ex. att familjen är mycket trångbodd eller att svåra personliga motsättningar uppkommit.

12.3.2 Arbetsresor

Med arbetsresor avses även resor för studier eller för att aktivt kunna söka arbete eller delta i andra aktiva åtgärder.

Om den biståndssökande är arbetslös och bor utanför samhället beviljas busskostnaden för resa mellan boendeorten och Malå för att söka arbete två gånger per vecka. För aktuella busspriser se www.tabussen.nu.

Om den enskilde behöver bil för arbetsresor, bör de faktiska kostnaderna för arbets-resorna kunna användas som underlag vid beräkning av skäligena kostnader, t.ex. för

- bensin (bensinförbrukningen räknas till 1 liter per mil och utifrån faktiskt bensinpris),
- skatt,
- försäkring, och
- besiktning.

Övriga kostnader på bilen som kan bidra till att bilens värde ökar, t.ex. däck, reparationer, framruta m.m. beviljas inte av socialtjänsten.

Behov av bil kan t.ex. finnas om

- allmänna kommunikationer saknas,
- turtätheten är starkt begränsad, eller
- den enskilde lider av sjukdom eller har funktionshinder.

Om behovet av ekonomiskt bistånd blir långvarigt bör socialtjänsten diskutera med den biståndssökande hur kostnaderna för arbetsresor kan reduceras, t.ex. genom byte av bostad eller arbete eller genom samåkning till arbetet.

12.3.3 Hemförsäkring

Bistånd ska beviljas till faktisk kostnad till grundförsäkring som omfattar rättsskydd, ansvar, överfall och egendomsskydd. Möjlighet till nedsatt premie via fackförening ska beaktas och uppmaning till månadsbetalning ska göras.

12.3.4 Sjukresor

För sjukresor beviljas kostnad för buss eller egen bil (bilkostnaden beviljas med bensinförbrukning räknat på 1 liter per mil x faktiskt bensinpris) och i de fall vårdgivaren beviljat sjukresa med taxi/flyg. Egenavgiften som återbetalas medräknas som inkomst den månad det utbetalas.

12.3.5 Fackförening och arbetslöshetskassa

Bistånd till avgift till fackförening eller arbetslöshetskassa ska beviljas med det belopp som gäller för den organisation den sökande tillhör. Den sökande ska dock innan beslut fattas uppmanas att undersöka och återkomma med besked om möjlighet till reducerad avgift.

12.3.6 Kostnad för bankkort

Bistånd för årsavgift för bankkort ingår i skälig levnadsnivå.

13 Bistånd till livsföring i övrigt (4 kap. 1 § SoL)

I livsföring i övrigt ingår allt som en person kan behöva för att uppnå skälig levnadsnivå och som inte är direkt försörjning. Eftersom försörjningsstödet täcker alla regelbundet återkommande kostnader t.ex. mat, kläder, boende, hushållsel m.m. rör det sig här normalt om mer tillfälliga eller sällan förekommande poster.

13.1 Läkarvård

För personer under 20 år är det fri läkarvård. Kostnad för läkarvård och annan medicinsk behandling inom den allmänna sjukvården accepteras som en godtagbar utgift vid ekonomisk beräkning upp till högkostnadsskyddet med max 1 100 kr för en 12 månaders period.

Kostnad för sjukhusvistelse utgår för det belopp som överstiger livsmedelsposten i riksnormen.

Kostnad för förebyggande vård avseende mammografi och cellprov är en godkänd utgift, men kostnad för vaccination, uteblivet besök, kostnad för intyg och journalkopia beviljas i regel inte.

Då det gäller intyg finns vissa *undantag*. För intyg till Försäkringskassan tas ingen avgift om kassan begär intyget direkt av läkaren. Ekonomiskt bistånd till kostnad för intyg ska beviljas om handläggande socialsekreterare begärt intyget eller om intyget är en förutsättning för fortsatt handläggning av ärendet t.ex. vid ansökan om sjukersättning eller liknande. Om ett intyg är en förutsättning för att få eller behålla arbete kan kostnaden beviljas efter särskild prövning t.ex. förnya körkort för yrkesförare, friskintyg för arbete i livsmedelsindustri eller liknande.

13.2 Läkemedel

För ungdomar under 18 år är det fria läkemedel. Kostnad för medicin enligt recept är en godtagbar utgift vid ekonomisk beräkning under förutsättning att medicinen ingår i högkostnadsskyddet med max 2 200 kr för en 12 månaders period. Sökande ska i första hand hänvisas att betala sin medicin via avbetalning till Apoteket. Vid avbetalning godkänns faktureringskostnaden med 20 kr/månad.

Skoinlägg är en accepterad utgift om behovet kan styrkas med läkarintyg. Detta kan beviljas max 1 gång/år. Hjälpmedel är en accepterad utgift om behovet kan styrkas med läkarintyg.

13.3 Alternativa behandlingar

Att enskilda i vissa fall kan vara missnöjda med att de inte får den behandling de önskar inom hälso- och sjukvården innebär inte att landstingets ansvar hamnar på kommunen. Det faktum att vården kan erhållas efter en viss väntetid är i normalfallet inte skäl för att socialnämnden ska anses skyldig att träda in.

Psykoterapi

Psykoterapi som är styrkt av psykiatrisk expertis inom landstinget faller inom ramen för landstingets ansvar, och beviljas därför inte i normalfallet. Den som söker sådant bistånd ska hänvisas till vårdcentral eller psykiatrisk öppenvårdsmottagning.

13.4 Tandvård

13.4.1 Akut tandvård

Socialnämnden beviljar ekonomiskt bistånd till skäliga kostnader för akut tandvård vilket innebär åtgärder för att avhjälpa svåra smärttillstånd eller tillstånd som medför betydande obehag.

Det bör uppmärksammas att det faktum att det står "akut besök" på räkningen inte i sig innebär att behovet av behandling var akut.

13.4.2 Nödvändig tandvård

Vid längre tids beroende av försörjningsstöd, minst 3 månader, kan även annan tandvård än akut beviljas om det är nödvändigt för att

- uppnå godtagbar tuggförmåga,
- ge möjlighet att fungera socialt, t.ex. att ge individen möjlighet att få arbete och bli självförsörjande, och
- förhindra väsentligt försämrad tandstatus, t.ex. förebyggande behandling mot karies och tandlossning.

För att ovanstående punkter ska uppnås är bedömningen att man bör ha fem tänder på var sida, från mitten räknat, kvar, både i övre och nedre käken. Bakre tänderna är inte nödvändiga för att uppnå godtagbar tuggförmåga eller fungera socialt.

Bistånd till tandvård beviljas i första hand efter att en avbetalningsplan har upprättats utifrån att ekonomiskt bistånd utbetalas månadsvis. Månadskostnaden medräknas då som godtagbar kostnad de månader sökande har rätt till försörjningsstöd. Eftersom det kostnadsförslag som socialtjänsten initialt beslutar om oftast sträcker sig över flera månader krävs därför att en omprövningsklausul alltid skrivs in i beslutet. Även om tandvården har bedömts som nödvändig och räknas med som godtagbar kostnad är det den ekonomiska situationen den månad fakturan inkommer som avgör ifall bistånd utbetalas eller inte. Den enskilde beviljas inte bistånd till tandvård om man har överskott aktuell månad.

Kostnadsförslag

Vid planerad behandling ska kostnadsförslag begäras från behandlande tandläkare innan beslut fattas. Innan beslut ska handläggaren rådfråga tandläkare ifall det finns billigare alternativ till planerade behandlingar och om de inräknas i nedanstående godtagbara kostnader. Om bistånd till tandvård beviljas ska detta meddelas till Folk tandvården. Har den sökande inte inkommit med kostnadsförslag innan behandlingen påbörjas så riskerar den sökande att få avslag på tandvården utifrån att den inte anses som nödvändig.

Kostnader som kan beviljas efter kostnadsförslag är:

- undersökning och röntgen,
- fyllningsterapi,
- hygienbehandling,
- tandutdragning (som inte är förebyggande),
- kompositkrona,
- bettskena till skälig kostnad utifrån patientens behov,
- avtagbara delproteser,
- helproteser, och
- fast protektik (kronor och broar) som ersättning för framtänder och hörntänder.

Kostnader som inte godtas är:

- uteblivet besök,
- abonnemangstandvård,
- estetisk tandvård, samt
- guld och porslinsarbeten.

Kostnader som i normalfallet inte godtas är:

- implantat,
- inläggsterapi,
- kostnader för fast protetik (kronor och broar) bakom hörntänderna, och
- kostnad för utbyte av fyllnadsmaterial utan starka medicinska skäl.

13.4.3 Rättsfall

Kammarrätt, 2009-1369

En 25-årig man ansågs inte ha rätt till bistånd enligt SoL till tandvård avseende en bakre kindtand. Åtgärderna var ej nödvändiga för att undanröja smärta eller sjukdomar och hade inte avgörande betydelse för hans förmåga att äta, tugga och tala.

13.5 Resekostnader/sociala resor/sjukvårdsresor

Bistånd till sociala resor accepteras vid ekonomisk beräkning för de sökande som ej har rätt till arbetsresor. Sökande som är arbetssökande och har kontakt med arbetsförmedlingen/arbetsmarknadsenheten omfattas av sociala resor, om avståndet är minst 4 km samt att det föreligger behov av att bryta isolering. Sociala resor accepteras med 300 kr/vuxen person och månad. Om behov av färdtjänst accepteras en kostnad med max 10 st enkelresor. Sökanden som har en regelbunden aktivitet och där aktiviteten ingår i en genomförandeplan kan kostnad utgå till ett periodkort.

13.6 Glasögon och linser

Om den sökande är långvarigt biståndsberoende, över tre månader, beviljas kostnaden för glasögon och linser till skälig kostnad. Om sökande inte är långvarigt biståndsberoende hänvisas de till att göra en avbetalningsplan hos optikern.

Glasögonkostnader bör beviljas utöver riksnorm med faktiska kostnader för synundersökning och glas, som av legitimerad optiker/läkare bedöms nödvändiga samt kostnader för

bågar med högst 3 % av prisbasbeloppet. Detta gäller även rätt till ersättning om glas-ögon har gått sönder och ett nytt par måste införskaffas.

Vid behov av glasögon för att se på nära respektive långt avstånd tillförsäkras den enskilde normalt en skälig levnadsnivå genom ekonomiskt bistånd till två par glasögon. I undantagsfall kan dock den enskilde ha rätt till bistånd för progressiva glasögon.

Skäliga kostnader för kontaktlinser bör godtas om linser är det enda alternativet och behovet styrks av en läkare.

Då det gäller glasögon till barn och unga ska alltid glasögonbidraget nyttjas innan bistånd beviljas.

13.6.1 Rättsfall

Kammarrätten 2020-7120

Vid behov av glasögon för att se på nära respektive långt avstånd tillförsäkras den enskilde normalt en skälig levnadsnivå genom ekonomiskt bistånd till två par glasögon. I undantagsfall kan dock den enskilde ha rätt till bistånd för progressiva glasögon. En sådan undantagssituation ansågs föreligga för en man som enligt läkarintyg hade en mycket nedsatt funktion i händer och armar och inte klarade av att byta glasögon med en hand när han körde sin elrullstol.

13.7 Kosttillägg

Behov av särskild kost ska bedömas restriktivt och alltid styrkas med intyg om en betydligt ökad matkostnad (specialkost) utifrån sjukdom, allergi eller liknande. Intyget ska utställas av exempelvis dietist eller läkare. Behovet ska omprövas 1 gång per år.

Kosttillägg kan beviljas utöver norm med maximalt 20 % av basbeloppet per månad. För beräkning av merkostnaderna vid glutenfri och mjölkproteinfri kost ska Konsumentverkets beräkning av merkostnader vid specialkost användas (se www.konsumentverket.se).

Observera att Konsumentverket anser att diabetes inte medför några merkostnader eftersom dagens rekommendation för näringsriktig diabeteskost inte skiljer sig från de allmänna svenska näringsrekommendationerna. Det innebär att den som behöver äta bra mat som behandling för sin diabetes bör kunna göra det utan att betala mer än vad vanlig bra mat kostar.

Om den sökande har väsentligt ökade matkostnader ska möjligheten till handikapp-ersättning undersökas.

Vid vissa sjukdomar kan den sökande vara i behov av *särskilt näringstillskott*. I de fall näringstillskott är ordinerat av läkare kan normen höjas med merkostnaden om det inte står helt klart att näringstillskottet ersätter vanlig mat och inte innebär någon merkostnad.

13.8 Hemutrustning

I vissa fall krävs mer eller mindre komplett hemutrustning p.g.a. separation mellan makar eller samboende, nytt eget boende, av andra skäl eller p.g.a. behov av en grundligare komplettering av en försliten hemutrustning. Då kan bistånd beviljas utöver riksnorm.

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till behövlig hemutrustning vid bosättning, om det finns särskilda skäl. Sådana skäl kan t.ex. vara att

- bostaden är ett led i en rehabilitering,
- den enskilde saknar möjligheter att förbättra sin ekonomi,
- den enskilde endast kan förbättra sin ekonomi på mycket lång sikt, eller att
- den enskilde har varit utsatt för brott och omgäende behöver flytta till en annan bostad.

Det finns ingen allmän rätt för den som får bostad och har dålig ekonomi att få ekonomiskt bistånd till utrustning av bostaden. De flesta hänvisas därför till att klara av situationen på annat sätt t.ex. genom planering, sparande, lån och gåvor från nätverket etc. Detta gäller särskilt för unga personer som flyttar hemifrån och som har kunnat planera för sin flyttning till eget boende.

Ekonomiskt bistånd skall gå till hemutrustning som behövs för att ett hem skall kunna fungera. Den hemutrustning som avses skall kunna tillgodose behov som t.ex. matlagning, umgänge, sömn, förvaring, rengöring, rekreation och information via radio eller TV.

13.7.1 Hemutrustningslån via CSN

Du som omfattas av det kommunala flyktingmottagandet kan få låna pengar för att köpa möbler och annan utrustning till ditt hem. Det kan vara sängar, tallrikar, kastruller och stolar. Du får inte använda pengarna till exempelvis mat, mobiltelefon eller hyra för bostaden. Pengarna du lånar måste du betala tillbaka senare.

För att du ska kunna få ett hemutrustningslån måste du omfattas av det kommunala flyktingmottagandet. Du måste dessutom ha varit minst 18 år gammal när du blev mottagen i en kommun för första gången. Ett undantag gäller om du var ensamkommande barn, då måste du ha varit minst 17 år. För att kunna ansöka om lånet måste du ha fyllt 18 år.

Om du är gift med någon som du bor tillsammans med eller om du är sambo med någon, ska ni söka lånet tillsammans. Det gäller om ni båda har rätt att få hemutrustningslån. Ni ska också betala tillbaka det tillsammans, även om ni flyttar ifrån varandra senare.

Lånet är till för de som precis kommit till Sverige. Därför måste du ansöka om det senast 2 år efter att du tagits emot i en kommun för första gången. Det gäller också om du vill ansöka om kompletterande lån till lån du redan har.

13.8.2 Hemutrustning till EKB >18 år utan rätt till CSN hemutrustningslån

Ensamkommande ungdomar som fyllt 18 år och flyttat ut i egen lägenhet har, om den enskilde inte har rätt till CSN hemutrustningsbidrag, möjlighet att ansöka om bistånd till hemutrustning på 12 000 kr. Biståndet utbetalas till den enskilde som själv ansvarar för att köpa in nödvändig hemutrustning.

13.8.3 Grundutrustning

Vid beräkning av grundutrustning skall prövning ske i varje enskilt fall och bedöms efter bostadens beskaffenhet, familjens storlek, eventuellt innehav av viss utrustning samt eventuellt särskilda behov. Den biståndssökandes framtida möjligheter att själv bekosta eller komplettera hemutrustningen, samt den biståndssökandes möjligheter att på annat sätt skaffa viss hemutrustning (t.ex. genom hemutrustningslån via CSN) kan vara avgörande för storleken på biståndet.

Skäliga kostnader för hemutrustning i Malå kommun är:

	Vuxen över 25 år	Ung vuxen 18-24 år	Barn/vuxen i delad bostad
Ä t a			
Köksbord + stolar (4 personer)	1 800 kr	1 800 kr	
Lampa	200 kr	200 kr	
Gardiner	200 kr	200 kr	
Tallrikar, glas	450 kr	250 kr	
Bestick	150 kr	100 kr	
Tillredningskärl, förskärare m.m.	400 kr	250 kr	
Stekpanna, kastruller	300 kr	300 kr	
SUMMA	3 500 kr	3 100 kr	
S o v a			
Säng inkl. ben + madrass	3 200 kr	3 200 kr	3 200 kr
Täcke, kudde, lakan, örngott	500 kr	500 kr	500 kr
Lampa	200 kr	200 kr	200 kr
Gardiner	200 kr	200 kr	200 kr
SUMMA	4 100 kr	4 100 kr	4 100 kr
R e l a x			
Sittmöbel	4 000 kr		
Bord	300 kr		
Lampor	300 kr		
Gardiner	200 kr		
TV bänk	200 kr		
TV	3 000 kr	3 000 kr	
SUMMA	8 000 kr	3 000 kr	
F ör v a r i n g / r e n g ö r i n g			
Byrå	600 kr	600 kr	600 kr
Dammsugare	600 kr	600 kr	
SUMMA	1 200 kr	1 200 kr	600 kr
TOTALT KAN BEVILJAS	16 800 kr	11 400 kr	4 700 kr

Socialnämnden får ej sätta upp villkor var hemutrustningen skall inköpas, om det inte finns särskilda skäl för det. Kvitton ska inlämnas efter köp.

13.8.4 Extra utrustning

Diskmaskin

Bistånd till inköp av diskmaskin sker endast undantagsvis om det finns starka medicinska skäl styrkta av läkarintyg och annan bedömning

Tvättmaskin

Bistånd till inköp eller reparationer av tvättmaskin beviljas endast till sökande med fysiska eller psykiska hinder som är styrkta av läkarintyg eller annan bedömning som gör det omöjligt att använda fastighetens tvättstuga.

Om behovet av tvättmaskin uppstått p.g.a. att fastigheten saknar tvättstuga, eller att denna är undermålig, ska sökande hänvisas till värden.

13.9 Flyttkostnader

Flyttning inom och utom kommunen kan beviljas, om flyttningen är nödvändig för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå. Till detta kan det finnas både sociala och ekonomiska skäl. Sociala skäl kan vara t.ex. dödsfall, skilsmässa eller behov av ny miljö. Ekonomiskt skäl kan vara att flytten ökar möjligheterna till egen försörjning genom studier eller arbete.

Ekonomiskt bistånd till flyttkostnader bör i regel bl.a. omfatta

- hyra av bil, släp eller lastbil inklusive försäkring, och
- bensin.

Vid köp av tjänst för flytt ska faktura alternativt kvitto inkommas innan utbetalning av bistånd. Om den enskilde p.g.a. sjukdom, ålder eller andra skäl inte klarar av att flytta på egen hand, bör biståndet omfatta skäliga kostnader för flyttfirma. Anbud skall då infordras. Läkarintyg måste styrka de medicinska skälen.

Bistånd för flyttning till utlandet beviljas inte.

13.10 Spädbarnsutrustning

Den som under en längre tid, minst sex månader, haft försörjningsstöd eller inkomst i nivå med normen kan beviljas bistånd till del eller full grundutrustning för spädbarn. Biståndet prövas utifrån det faktiska behovet och sökandens egna möjligheter att tillgodose behovet, exempelvis genom arv från större syskon eller lån av utrustning från anhöriga.

Bistånd till hel spädbarnsutrustning beviljas med maximalt 15 % av basbeloppet till första barnet⁹ och innefattar:

- grunduppsättning kläder,
- säng med sängutrustning,
- skötbädd med tillbehör,
- bärsele,

⁹ Vid andra och tredje barnet bör behovet vara mindre och biståndet minskar i förhållande därtill.

- barnvagn med tillbehör, och
- utrustning för bad.

Kostnaden för barnvagn beräknas utgöra ungefär halva beloppet och kostnaden för säng med utrustning ca en fjärdedel.

13.11 Umgängesresor

Socialnämnden bör bevilja ekonomiskt bistånd till skäliga kostnader för att ett barn ska kunna umgås med sin förälder som bor på annan ort. Med annan ort kan även avse en ort utanför Sverige.

13.12 Juridisk hjälp

Ekonomiskt bistånd till juridisk hjälp beviljas i regel inte utan den sökande hänvisas i första hand att utnyttja det rättsskydd som ingår i hemförsäkringen.

Ekonomiskt bistånd enligt SoL kan dock under vissa förutsättningar utgå avseende advokatkostnader i familjerättsliga tvister om vårdnad, boende och umgänge. Ett grundläggande villkor är att den enskilde inte kan stå för kostnaderna själv. Sökanden bör dock först ha försökt att få till stånd en frivillig samförståndslösning genom kommunens familjerätt och ha begagnat sig av sin hemförsäkring när så är möjligt.

Vid godkännande beviljas månadskostnaden som godtagbar kostnad de månader ansökan om försörjningsstöd inkommer.

13.13 Begravningskostnader

Begravningskostnader täcks i första hand av tillgångarna i dödsboet. Begravningskostnaderna går före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet, t.ex. obetalda hyra, hushållsel, telefon eller kostnader för utflyttning och städning av bostaden. Det är dödsboet efter den avlidne och ej de enskilda dödsbodelägarnas privata tillgångar som är avgörande för rätten till bistånd. Försäkringar som faller ut kan vara en tillgång i dödsboet.

Jämkning enligt ÄktB 12:2 § kan begäras vid dödsboanmälan men kan inte hävdas för att undvika den efterlevande partens underhållsskyldighet vid bekostande av begravning.

Om dödsboet saknar tillgångar helt eller delvis bör socialnämnden bevilja ekonomiskt bistånd som möjliggör en värdig begravning. Hänsyn tas då till allmänt vedertagna begravningstraditioner och i förekommande fall olika religiösa och etniska gruppers speciella önskemål om hur en begravning skall ordnas. Den avlidnes och anhörigas önskemål beträffande formerna för begravningen bör respekteras, om kostnaden är skälig. Begravningskostnaden får ej överstiga ett halvt basbelopp.

Biståndet omfattar:

- begravningsakt
- transport till gravplats inom Sverige
- gravsten med inskription

- viss blomdekoration
- enklare förtäring

De kostnader som i regel inte ersätts är handbuketter, övriga buketter, solist, middag, minnesalbum och tackannons.

Se mer i *Handbok för dödsboanmälan*.

13.13.1 Kostnader i samband med närståendes begravning

Till berättigad för ekonomiskt bistånd kan även bistånd lämnas för t.ex. resa till begravning, blommor i samband med begravning samt uthyrning/inköp av sorgkläder.

Som närstående menas make, maka, registrerad partner, sambo, barn, adoptivbarn, fosterbarn, föräldrar, adoptivföräldrar, syskon, svärföräldrar samt mor- och farföräldrar.

För resa till begravning beviljas den faktiska kostnaden med det billigaste färdssättet.

13.14 Skulder

Ekonomiskt bistånd till skulder skall endast utgå om bedömningen görs att det skulle få allvarliga sociala konsekvenser för den enskilde om skulden inte betalas, det kan t.ex. gälla skulder för boendekostnad eller hushållsel. När det gäller vissa skulder, främst obetalda boendekostnader som riskerar att leda till att den biståndssökande blir utan bostad, blir de sociala konsekvenserna mycket större än vid andra skulder. I dessa fall tar socialtjänsten större social hänsyn, särskilt när det gäller barnfamiljer och personer med psykiska funktionshinder.

Om en hyres- eller elskuld beviljats utifrån barnperspektivet och föräldrarna i vanliga fall har ekonomisk förmåga att betala bör skulden beviljas mot återkrav med avbetalningsplan.

Om den enskilde beviljats ekonomiskt bistånd till en räkning föregående månad men valt att inte betala den aktuella räkningen och därmed ådragit sig en skuld beviljas skulden vanligtvis inte. Påminnelseavgift för obetald/försent betald räkning beviljas vanligtvis inte även om den aktuella räkningen skulle ha medräknats vid tidigare ansökan men glömts bort av sökande.

När det gäller bistånd till andra skulder spelar rehabiliteringsaspekten en avgörande roll. Kan denna inte åberopas skall framställningen i de flesta fall avslås. Kontoskulder för icke nödvändiga kapitalvaror, skatteskulder, böter, privata skulder med mera, bör ej beviljas bistånd till.

Ekonomiskt bistånd bör utgå till den enskilde om skuld uppstått under sådan tid då den enskilde inte har haft bistånd till kostnaden, men hade fått bistånd om han eller hon ansökt om detta.

Som alternativ till ekonomiskt bistånd kan socialtjänsten erbjuda hushållsekonomisk rådgivning eller skuldrådgivning. Det finns även möjlighet att få förmedlade medel via

kommunen för att reda upp sin ekonomi och hjälp att fördela sina pengar över hela månaden.

Hyresskuld

Skuld för obetald hyra eller avgift till bostadsrättsförening kan efter särskild prövning i vissa fall beviljas under förutsättning att sökande får bo kvar om skulden regleras. Följande fall kan komma ifråga:

- Skuld som uppstått under tid då sökande ej haft inkomster som räckt till boendekostnaden och att sökande skulle ha varit berättigad till bistånd om han/hon hade gjort en sådan ansökan.
- Då de sociala konsekvenserna för barnen i en familj skulle bli för stora vid eventuell avhysning.
- För gamla, sjuka och/eller funktionshindrade personer där alternativt boende inte går att ordna eller där bostaden särskilt anpassats till någon i hushållet.
- Om eventuell avhysning riskerar medföra social utslagning och/eller försämrad möjlighet till egen försörjning.

Bistånd till hyresskuld kan avslås om alternativa boendelösningar bedöms möjliga. Vid upprepade hyresskulder ska restriktivare bedömning göras. Bistånd till ny hyresskuld kan avslås om tidigare hyresskuld beviljats med erbjudande om andra insatser som ej accepterats, eller ställda krav som ej uppfyllts. För att undvika upprepning, ska hushåll som beviljats bistånd till hyresskuld, så långt det är möjligt följas upp.

I samband med reglering av en hyresskuld i en barnfamilj ska en arbetsplan för hur uppföljningen ska genomföras upprättas tillsammans med den sökande. Det ska särskilt uppmärksammas om hyresskulden kan vara ett uttryck för omsorgssvikt från förälderns sida och om det därmed finns anledning till oro för barnens hälsa och utveckling.

Elskuld

Bistånd kan också beviljas till skuld för hushållsel efter särskild prövning i likhet med vad som ovan sägs beträffande hyresskulder och där avstängning av eltillförseln kan medföra stora sociala konsekvenser.

Om depositionsavgift krävs för hushåll som beviljas kostnad för elskuld, eller som har behov av nytt elabonnemang, ska även denna beviljas. Depositionsavgiften betalas direkt till elleverantören och på beställningen av abonnemanget ska anges att återbetalning ska ske till kommunen.

Innan elskuld beviljas ska den sökande själv ha undersökt möjligheten att hyresvärden kan ta över abonnemanget eller eventuellt byte av elleverantör.

Telefonskuld

Bistånd till telefonskuld kan beviljas undantagsvis om det föreligger starka medicinska eller sociala skäl till att telefonabonnemang bedöms nödvändigt och det inte går att finna andra alternativ till en fast telefon. En anledning kan vara att den sökande behöver få personlarm installerat.

Om depositionsavgift krävs för hushåll som beviljas kostnad för telefonabonnemang ska även denna beviljas. Depositionsavgiften betalas direkt till telefonbolaget och på beställningen av abonnemanget ska anges att återbetalning ska ske till kommunen.

13.15 Telefon/mobiltelefon

Bistånd till öppnande av nytt fast telefonabonnemang beviljas endast hushåll med styrkt behov av stationär telefon. Mobiltelefon med telefonkort kan jämföras med och utgöra ett billigare alternativ till fast installation. I följande fall kan behov av stationär telefon motiveras:

- Personer som på grund av ålder, sjukdom eller skada inte har förmåga att använda en mobiltelefon.
- Fast telefoni är en förutsättning för att läkarföreskrivna tekniska hjälpmedel, som exempelvis trygghetslarm, ska kunna installeras.

Kostnader för telefoninstallation på grund av intensivövervakning med fotboja ska inte beviljas då detta ska bekostas av kriminalvårdsmyndigheten.

Bistånd för inköp av mobiltelefon kan beviljas med högst 1 000 kr var tredje år. Alla löpande kostnader för telefon/mobiltelefon ingår i riksnormen.

Depositionsavgift

För de hushåll enligt ovan som kan beviljas ekonomiskt bistånd till fast telefon-abonnemang kan det bli nödvändigt att också bevilja bistånd till gammal skuld och ev. depositionsavgift, om den sökande har akut behov av fast telefoni och inte inom rimlig tid kan reglera eventuell skuld och betala depositionsavgift.

13.16 Semester/rekreation

Ekonomiskt bistånd till semester beviljas i normalfallet inte, men kan beviljas efter särskild prövning om starka sociala skäl föreligger.

Undantag kan göras för barnfamiljer som haft behov av bistånd minst ett år och som inte beräknas få egna inkomster inom överskådlig tid. Behovet ska prövas utifrån barnets behov av miljöombyte och extra stödinsats. Bistånd beviljas till skälig kostnad för hyra av stuga, resa till släkting e.d. Kostnaden ska vara rimlig i förhållande till vad barnfamiljer med låga inkomster i allmänhet har råd till.

I de fall att fickpengar beviljas är det med max 500 kr per barn.

I de fall fördyrade matkostnader eller extrautgifter för måltider på restaurang beviljas är det med max 70 kr per person och dag.

Bistånd kan även beviljas för barns lägerverksamhet, kolonivistelse eller skolresa.

Rimligheten i biståndsnivån ska prövas i varje enskilt fall.

13.16.1 Rättsfall

RÅ 83 2:59

En fyrabarnsfamilj beviljades ekonomiskt bistånd till en rekreationsresa från Skåne till Stockholm. Biståndet omfattade utgifter för resan, extrautgifter för måltider på restaurang samt fickpengar till barnen. Familjen skulle bo hos släktingar. För familjen och i synnerhet för barnen fanns ett uttalat behov av miljöombyte och rekreation. Resan stärkte dessutom familjegemenskapen och förbättrade släktkontakterna.

14 Särskilda riktlinjer vad gäller delegationsbeslut för poster utanför riksnormen

14.1 Julklappar/lovpeng

Ekonomiskt bistånd till julklappar/lovpeng beviljas med 500 kr per barn till barnfamiljer som varit långvarigt biståndsberoende (oktober, november och december innevarande år). Biståndet utbetalas i mitten av december.

14.2 Körkort

Ekonomiskt bistånd till körkort beviljas inte.

14.3 Cykel

Cykel ingår i posten Fritid. Bistånd utöver norm med 1 000 kr till en cykel (oavsett storlek) kan efter särskild prövning beviljas om det finns särskilda skäl till detta.

14.4 Dator

Ekonomiskt bistånd till dator beviljas i regel inte.

Sökande hänvisas till biblioteket där det finns möjlighet att använda internet. För att söka arbete finns en dator utanför arbetsförmedlingen avsedd till detta och på Malå Lärocentrum kan studerande använda den utrustning som finns där.

Nämnden ska dock vid bedömning ta särskild hänsyn till behovet hos barn och ungdomar som går i skola.

14.4.1 Rättsfall

Kammarrätt, 2018-3255

Tillgång till dator i hemmet behövs inte nödvändigtvis för att uppnå en skälig levnadsnivå om den enskilde har tillgång till datorer med internetuppkoppling på offentliga platser samt kan sköta ärenden av integritetskänslig natur på internet genom tillgång till en smartphone med internetuppkoppling.

Kammarrätt, 2014-5348

En ensamstående man utan hemmavarande barn ansågs vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå utan att ha tillgång till en dator i bostaden. Mannen var anmäld hos Arbetsförmedlingen och genomgick en arbetsmarknadsutbildning till svetsare. Hans behov av tillgång till dator bedömdes kunna tillgodoses genom allmänna datorer, t.ex hos Arbetsförmedlingen.

Kammarrätt, 2014-2408

En ensamstående kvinna utan barn ansågs inte ha behov av dator i bostaden för att vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå. Den omständighet att hon haft dator under flera år och anpassat sig till detta innehav påverkade inte bedömningen.

14.5 Internet

Internet ingår i begreppet "skälig levnadsnivå", varför bistånd vid behov ska beviljas. Skälig kostnad för internet bedöms till 300 kr. Eventuell startavgift eller routerkostnad ingår inte.

14.5.1 Rättsfall

HFD 2017 ref. 23

Enligt högsta förvaltningsdomstolen finns det som regel ett klart behov för enskilda att ha tillgång till internet i hemmet för att effektivt kunna ta del i samhällslivet, inte minst i ärenden av mer integritetskänslig natur, som inte lämpligen bör utföras på datorer med internetuppkoppling på offentliga platser. Utrymmet för att anse att en enskild är tillförsäkrad en skälig levnadsnivå även utan tillgång till internet i hemmet är alltså synnerligen begränsat.

14.5 Legitimationshandling

Kostnad för legitimationshandling ingår i begreppet "skälig levnadsnivå", varför bistånd vid behov ska beviljas. Vid beviljande av legitimationshandling bör bistånd även beviljas med resekostnad till och från närmaste utlämningsställe.

14.6 Pass och kostnad för svenskt medborgarskap

Pass eller svenskt medborgarskap behövs generellt inte för att leva i Sverige varvid bistånd till detta ej beviljas.

14.6.1 Rättsfall

Kammarrätten, 2023-1067

Avgift för ansökan om svenskt medborgarskap (1 500 kr) ansågs ej ingå i begreppet skälig levnadsnivå enligt 4 kap 1 § SoL.

Kammarrätten, 2004-1436

Kostnader för svenskt medborgarskap och pass ansågs ej ingå i begreppet skälig levnadsnivå. Ett par makar med utländskt medborgarskap boende i Sverige ansågs därför ej ha rätt till försörjningsstöd avseende utlägg för sådana kostnader.

14.7 Kostnad för ansökan om äktenskapsskillnad

Kostnaden för att ansöka om äktenskapsskillnad beviljas i särskilda fall och ingår i skälig levnadsnivå.

14.8 Kostnader för husdjur

Hållande av husdjur ingår normalt inte i skälig levnadsnivå. Särskilda omständigheter kan dock medföra att det finns anledning till annan bedömning i enskilda fall. Läkarintyg krävs som styrker behovet.

Max kostnad för mat till hund¹⁰:

1-4 kg	60 g/dag	40 kr/mån.
5-10 kg	120 g/dag	70 kr/mån.
11-15 kg	175 g/dag	100 kr/mån.
16-25 kg	250 g/dag	140 kr/mån.
26-40 kg	350 g/dag	190 kr/mån.
41-55 kg	450 g/dag	250 kr/mån.

Högsta godtagbara kostnaden för hundförsäkring är 100 kr per månad.

14.8.1 Rättsfall

Kammarrätten, 5796-10

Hållande av husdjur anses normalt inte nödvändigt för att uppnå en skälig levnadsnivå. En kvinna beviljades dock bistånd till kostnader för sin hund då hunden enligt kvinnans läkare var mycket viktig för att motverka hennes allvarliga psykiska problem och suicidbeteende.

14.9 Kostnad för studenten

För barn i familj som är långvarigt biståndsberoende beviljas utifrån barnperspektivet 1 500 kr till studentkläder + kostnad för billigaste studentmössan.

14.10 Städning/sanering

Bistånd till kostnad för städning/sanering av bostad kan beviljas efter särskild prövning om det finns risk för att hyreskontraktet kommer att sägas upp på grund av sanitär olägenhet.

14.11 Fritidsaktiviteter

För att följa artikel 31 i barnkonventionen så medräknas kostnaden för en fritidsaktivitet per barn i familjer som är långvarigt biståndsberoende¹¹. Om sökande avser att ansöka om ekonomiskt bistånd till utrustning bör de inkomma med ansökan och kostnadsförslag på detta innan inköp.

15 Akut bistånd

Beslut om akut bistånd ska i möjligaste mån föregås av sedvanlig utredning. Är tiden mycket knapp bör ändå följande överväganden göras:

- Är det en akut nödsituation?
- Finns barn i familjen?
- Finns sjukdom hos den sökande som skulle kunna förvärras om han eller hon inte får hjälp?
- Har den sökande medicinska eller sociala problem som medför svårigheter att ta eget ansvar för sin situation?
- Känner den sökande till socialtjänstens normer och beräkningsgrunder och har han eller hon tidigare fått information om dem?

¹⁰ Räknat på Doggy original.

¹¹ Mer än tre månader.

- Kan den sökande få hjälp från familj eller vänner?
- Är behovet av ekonomisk hjälp återkommande trots egen försörjning?

Matpengar kan beviljas vid två olika situationer:

- Sökande är inte berättigad till bistånd på grund av olika orsaker men trots det står utan pengar till mat.
- Sökande har erhållit bistånd enligt riksnorm eller har haft egna inkomster motsvarande norm men av olika orsaker står helt utan medel till mat.

I dessa fall kan en nödprövning göras för att undvika att sökande lider nöd. Bistånd till personer som regelmässigt har egna inkomster över riksnorm ska prövas restriktivt och endast beviljas för att avvärja en akut nödsituation.

Om en sökande återkommande ansöker om nödprövning utöver riksnorm och bedöms ha svårigheter att själv ta ansvar för sin ekonomi och livssituation ska sökande erbjudas bistånd i form av förmedlade medel eller hjälp med att ansöka om godman. Om sökande inte önskar stöd med sin ekonomiska situation ska eventuell anmälan göras till överförmyndarnämnden enligt bestämmelserna Sof 42 § och LSS 15 § 6 p.

Vid beviljande av ekonomiskt bistånd i en akut situation där man befärdar att beviljat bistånd inte går till rätt ändamål, kan i undantagsfall matrekvisitioner vara lämpligt bistånd. Detta gäller särskilt vid beviljande av bistånd till en person i pågående missbruk.

Förlust av pengar p.g.a. stöld eller tappad plånbok ersätts inte förutom med sådant bistånd som är nödvändigt för att undvika en nödsituation. För övrigt hänvisas till sökandes hemförsäkring samt möjligheter till avbetalningar av uppkomna skulder.

16 Barnperspektivet

I enlighet med FN:s barnkonvention artikel 3, skall barnets bästa alltid komma i främsta rummet och alltid beaktas, utredas och redovisas i beslutsprocessen även om det inte är barnets bästa som alltid är avgörande för vilka beslut som fattas. I socialtjänstens uppdrag ingår att synliggöra och ta hänsyn till barns situation med särskild fokus på familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd.

I utredningen ska det dokumenteras hur varje barns behov beaktats, vilka eventuella överväganden som gjorts och hur detta påverkat beslutet. Det ska finnas en tydlig koppling till familjens ekonomiska villkor och hur dessa påverkar barnet. Vid handläggning av ekonomiskt bistånd ska socialtjänsten ta reda på både om det finns hemmavarande barn och om det finns andra barn som berörs.

Utgångspunkten är alltid att föräldrarna inom ramen för sin förmåga och ekonomiska resurser har huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnet.

När en familj tillfälligt ansöker om bistånd behövs det oftast inte göras någon särskild bedömning av barnets situation, om det inte redan från början bedöms vara så att biståndsbehovet riskerar att bli långvarigt.

Att beakta barnets behov ska ske i samarbete med föräldrarna. Det skall alltid dokumenteras i utredningen om familjen har kontakt med någon annan enhet inom socialtjänsten.

Det kan vara svårt att bedöma vad som bör finnas i ett barns hem. Familjens egna val och prioriteringar måste respekteras. Trots detta är det viktigt att ha en öppen dialog med

föräldrarna angående t.ex.:

- Avgifter för fritidsaktiviteter.
- Läggerverksamhet.
- Skolresa.
- Sommaraktivitet.
- Cykel inkl. hjälm.

17 Beräkning av ekonomiskt bistånd

17.1 Inkomster

Från riksnormsbeloppet skall inkomster och ersättningar frånräknas t.ex.

- Lön (Den lön den biståndssökande skulle ha fått vid full närvaro vid arbetsplatsen. Avdrag i form av tjänstledighet eller karensdagar medräknas inte. Övrig sjukfrånvaro är godtagbar om sjukpenning har ansökts om hos Försäkringskassan.) Se undantag i stycke 17.1.1.
- Sjukpenning
- Föräldrapenning (Föräldrapenning måste sökas på heltid om den biståndssökande är hemma på heltid.)
- A-kassa/Alfa-kassa
- Utbildningsbidrag
- Pension/sjukbidrag/livränta
- Barnbidrag inkl. flerbarnstillägg
- Studiebidrag
- Underhållsbidrag eller underhållsstöd
- Bostadsbidrag
- Hemsjukvårdsbidrag
- Studiemedel (Studielån från CSN måste sökas vid vuxenstudier för att den biståndssökande ska vara berättigad till försörjningsstöd. Gäller ej SFI studier.)
- Skatteåterbäring (Om inte undantaget i kapitel 17.1.1.)
- Arv/försäkringar
- Skadestånd (Om det inte är till för att täcka kostnader för rehabilitering eller förstörd egendom.)

- Andra inkomster (Förutom totalt 500 kr så medräknas alla insättningar på sökandes konto som inkomst, om det inte finns särskilda skäl.)

17.1.1 Undantag

Inkomster som inte bör påverka rätten till ekonomiskt bistånd är t.ex.

- det så kallade extra tillägget till studiebidrag (studiehjälp),
- överskjutande skatt som tagits i anspråk av kronofogdemyndigheten, och
- handikappersättning eftersom det ska täcka merkostnader till följd av den enskildes funktionshinder/sjukdom.

17.1.2 Rättsfall

Kammarrätten, 2009-1574

Skadestånd

Tillgångar i form av ideellt skadestånd ska som huvudregel beaktas som tillgång vid bedömningen av om rätt till ekonomiskt bistånd enligt SoL föreligger. Denna huvudregel ansågs tillämplig i fråga om en 29-årig kvinna som erhållit drygt 100 000 kr i patientskadeersättning för bestående men avseende kompensation för psykiskt och fysiskt lidande.

RÅ 1995 ref 85 (II)

Överskjutande skatt

HFD ansåg inte att överskjutande skatt, som kronofogdemyndigheten om-händertagit för att betala en biståndssökandes skuld, skulle räknas som inkomst vid socialbidragsberäkningen. Det beror på att den sökande varken kunde överklaga beloppet eller på annat sätt få tillgång till det.

RÅ 1988 ref 120

Föräldrapenning

Föräldrapenning räknades som inkomst vid en bidragsprövning trots att den sökande ville spara del av föräldrapenning (garantidagarna) till senare. HFD ansåg inte att den sökande hade rätt att avstå från samtliga garantidagar till en senare tidpunkt.

RÅ 1990 ref 7

Extra tillägg till studiebidrag

För en ung biståndssökande räknades inte ett extra tillägg till studiebidraget, grundat på föräldrarnas inkomst, som inkomst vid bedömningen av personens behov av bistånd enligt 6 § socialtjänstlagen (numera 4 kap. 1 §, SoS anm.). Det berodde på att den unge bodde i föräldrahemmet.

RÅ 1996 ref 12

Extra tillägg till studiebidrag

HFD räknade inte ett extra tillägg till studiebidrag som inkomst, när den skulle bedöma en students (som bodde tillsammans med en annan student) behov av bistånd enligt 6 § socialtjänstlagen (numera 4 kap. 1 §, SoS anm.).

17.2 Tillgångar

17.2.1 Faktiska tillgångar

Nämnden bör vid bedömning av om den enskilde kan tillgodose sitt behov genom egna tillgångar endast beakta sådana tillgångar som den enskilde faktiskt kan förfoga över eller få tillgång till.

17.2.2 Lätt realiserbara tillgångar

Nämnden bör, vid en bedömning av om den enskilde har rätt till ekonomiskt bistånd, beakta tillgångar som den enskilde förfogar över och som lätt kan realiseras t.ex.

- kontanter,
- bankkonton,
- aktier, eller
- obligationer.

Ålderspensionärer bör kunna ha sparade medel upp till ett halvt basbelopp och barn upp till 15 % av basbeloppet.

Innehav av bil bör inte vara ett hinder, om den enskilde måste ha bil:

- i sitt arbete,
- för att kunna ta sig till och från sin dagliga sysselsättning, t.ex. därför att allmänna kommunikationsmedel inte har rimlig turtäthet eller finns inom rimligt avstånd från bostaden,
- för att skjutsa barnet/en till förskoleverksamhet, eller
- av medicinska eller sociala skäl, t.ex. för att förälder ska kunna umgås med sitt barn.

Socialnämnden bör i vissa fall kunna aktualisera byte till en billigare bil, om bilens värde är högre än ett basbelopp.

Om den enskilde på grund av funktionshinder har en specialanpassad bil, bör denna, oavsett värde, inte räknas som en tillgång.

17.2.3 Andra realiserbara tillgångar

Om behovet av bistånd bedöms överstiga tre sammanhängande månader eller om det finns andra särskilda skäl, bör även möjligheten att realisera andra tillgångar påverka nämndens bedömning av rätten till bistånd. T.ex. försäljning av fritidsfastighet, värdefull konst, antikviteter m.m.

En tillgång bör endast påverka rätten till bistånd, om den har ett betydande värde och om överskottet vid en försäljning motiverar åtgärden. Kapitalvaror som vanligtvis finns i ett hem bör i regel inte påverka rätten till ekonomiskt bistånd om varornas värde är skäligt t.ex. TV, video, stereo och dator.

Vid försäljning kan den enskilde använda intäkten till att betala eventuella lån som är knutna till det som sålts, utan att det påverkar rätten till ekonomiskt bistånd.

Socialtjänsten kan inte vägra att tillgodose akuta hjälpbehov med hänvisning till att den enskilde kan sälja sina tillgångar. Om den enskilde är i en *akut nödsituation* är han per definition i behov av omedelbart bistånd, eftersom behovet ej kan tillgodoses på annat sätt.

17.2.4 Undantag

Tillgångar som inte bör påverka rätten till ekonomiskt bistånd är t.ex.

- pensionsförsäkringar som inte kan återköpas,
- bankmedel som inte går att ta ut på grund av villkor i ett gåvobrev eller testamente, och
- fast egendom som inte kan överlåtas på grund av en bestämmelse i ett gåvobrev eller testamente.

17.3 Makar, registrerade partners och sambor

Vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd räknas makars inkomster som gemensamma. Detsamma gäller för registrerade partners inkomster och för dem som lever i sådana samboförhållanden som avses i lagen om sambors gemensamma hem och lagen om homosexuella sambor.

Makar och registrerade partners har en ömsesidig underhållsskyldighet som kvarstår så länge äktenskapet består. Den partner som försummar sin skyldighet kan av domstol åläggas att betala underhållsbidrag till den andra.

17.4 Högre nivå

Riksnormen beräknas till en högre nivå

- om den enskilde av medicinska skäl har behov av dyrare kost (om detta inte täcks av handikappersättning),
- om den enskilde betalar avgift för skolmåltider,
- om den enskilde på grund av funktionshinder eller andra skäl har svårigheter att upprätthålla kontakten med andra människor eller delta i samhällslivet och därför har extra utgifter, för t.ex. telefon och tidningar eller fritidsaktiviteter, som inte täcks av annat särskilt stöd,
- om det är en förutsättning för att barn skall kunna delta i fritidsaktiviteter,
- om det är en förutsättning för att en förälder skall kunna ha umgänge eller kontakt med sitt barn i en rimlig omfattning och därför har extra utgifter för t.ex. lek och fritid samt telefon,
- om den enskilde har ett tillfälligt och visst behov av att köpa kläder och skor. T.ex. snabba viktförändringar vid graviditet eller sjukdom, begravningskläder eller vinterkläder till flyktingar om behovet inte tillgodosetts genom särskilt bidrag enligt 18 § LMA. Till vinterkläder kan den sökande kan beviljas max 1 500 kr per person som engångskostnad till vinterjacka, täckbyxor (alternativt overall) samt vinterskor.
- om ett spädbarn saknar nödvändig klädutrustning, se kapitel 13.6, eller
- om den enskilde har tillfälligt höga kostnader, t.ex. för livsmedel, kläder och skor, som beror på att han eller hon varit utsatt för brott.

17.5 Lägre nivå

Riksnormen beräknas till en lägre nivå om den enskilde

- hamnat i en akut nödsituation och endast behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd för att få möjlighet att reda upp den,
- har för avsikt att endast vara en kortare tid i vistelsekommunen,
- inte har vissa kostnader för poster som ingår i riksnormen eller dessa är lägre än riksnormen, t.ex. under vistelse i heldygnsvård (se kapitel 2.3), eller
- omfattas av 4 kap. 4 § SoL och ej är inskriven på arbetsförmedlingen eller avböjer att delta i praktik eller annan sysselsättning de blivit erbjudna utan godtagbart skäl, enligt 4 kap. 5 § SoL.

17.6 Jobbstimulans

Jobbstimulans är en särskild beräkningsregel, 4 kap. 1 b § SoL, som innebär att 25 % av nettoinkomst av anställning under vissa förhållanden inte ska beaktas vid prövning av ekonomiskt bistånd.

Jobbstimulansen gäller alla som har fått ekonomiskt bistånd i form av försörjningsstöd under sex månader i följd och som får eller har arbete och arbetsinkomst eller ökar sin arbetsinkomst. Detta innebär att om den enskilde får avslag för en månad så avbryts kvalificeringsperioden och en ny kvalificeringsperiod på sex månader ska påbörjas. Om avslaget överklagas och domstolen bedömer att den enskilde hade rätt till bistånd kan socialnämnden behöva justera beräkningarna.

Regeln gäller inte för:

- inkomster som träder in i stället för inkomst,
- inkomster som grundas på inkomst av anställning, t.ex. pension eller livränta,
- inkomst av kapital,
- inkomst av näringsverksamhet (eget företag),
- skadestånd, eller
- barns och skolungdomars arbetsinkomster.

Jobbstimulansen gäller inte hushållet som helhet utan är personlig och ska dras av *innan* socialnämnden gör normberäkning för hushållet. Eftersom jobbstimulansen enbart är en beräkningsregel för inkomster saknar det betydelse vad den enskilde ansöker om. Det saknar även betydelse om den enskildes nettoinkomst innan jobbstimulansen dragits av är högre än behovet av ekonomiskt bistånd vid ansökningstillfället.

Den särskilda beräkningsregeln i jobbstimulansen gäller i 24 månader. Tiden ska vara sammanhängande. Även om den enskilde är självförsörjande under någon del av tvåårsperioden löper tiden för jobbstimulansen på under den påbörjade tvåårsperioden. Det finns ingen gräns i socialtjänstlagen för hur många gånger en biståndssökande kan få jobbstimulansen.

Det krävs inte att den enskilde har fått försörjningsstöd från samma kommun under sex månaders perioden. Den enskilde ska samtycka till att kontroll görs i en annan kommun. Samtycker inte den enskilde till kontrollen får nämnden besluta på de uppgifter som finns.

Under den tvåårsperiod som den särskilda beräkningsregeln gäller kan den enskilde välja att spara inkomsten utan att detta påverkar rätten till ekonomiskt bistånd.

18 Utbetalning av ekonomiskt bistånd – hur och till vem

Socialtjänstens verksamhet ska bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet. Biståndsmottagaren bör därför själv ges utrymme att planera och fatta beslut om den egna ekonomin inom ramen för det erhållna biståndet. Huvudregel enligt SoL är att ekonomiskt bistånd i regel bör betalas ut månadsvis och direkt till den enskilde via något av de vanligaste betalningssätten, det vill säga plusgiro eller bankgiro.

Undantag:

- Kontantutbetalning, om det är nödvändigt.
- Vid större summor eller om det föreligger särskilda skäl kan pengarna betalas ut i form av presentkort.
- Utbetalning i form av rekvisitioner eller matkuponger bör endast användas vid särskilda omständigheter. Särskilda omständigheter är bland annat vid beviljande av matpengar över norm till barnfamiljer. Obs. När fakturan av en rekvisition betalas och klienten inte kunnat utnyttja hela beloppet ska mellanskillnadem utbetalas till klientens konto.
- Betala hyra eller el direkt till borgenär.
- Begravningskostnader betalas direkt till borgenär.

Om utbetalningen av ekonomiskt bistånd görs på ett sådant sätt att det medför kostnader för den enskilde att hämta ut biståndet, ges bistånd även till de kostnaderna.

Om man mot klientens vilja utbetalar bistånd, exempelvis genom rekvisition, har vederbörande rätt att överklaga detta och skall ha besvärshänvisning.

19 Återbetalning

19.1 Återkrav av bistånd som betalats ut på felaktiga grunder

Enligt 9 kap. 1 § SoL kan socialnämnden återkräva bistånd som den enskilde fått felaktigt eller med för högt belopp på grund av:

- oriktiga uppgifter
- underlåtenhet att lämna uppgifter
- på annat sätt förorsakat att ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL utgetts obehörigen eller med för högt belopp

Finns det misstanke om brott ska polisanmälan göras enligt 6 § BidrL. Kommunen får inte avstå från att göra polisanmälan för att personen har återbetalt det felaktigt utbetalda beloppet. Socialnämnden kan återkräva bistånd som betalats ut på oriktiga grunder även om någon straffrättslig påföljd inte kan utdömas.

19.2 Återkrav av bistånd som förskott på förmån eller ersättning m.m.

Enligt 9 kap. 2 § SoL kan socialnämnden kräva tillbaka bistånd som lämnats

- som förskott på förmån eller ersättning,
- till den som är indragen i en arbetskonflikt, eller
- till den som på grund av förhållanden som han eller hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

Som förmån eller ersättning räknas förmåner från Försäkringskassan t.ex. pension, sjukersättning, aktivitetsersättning, livränta, bostadstillägg för pensionärer, sjukpenning, föräldrapenning, vårdbidrag och underhållsstöd. Andra ersättningar kan vara lön, arbetslöshetsersättning och studiestöd.

Ett krav för återkrav är att beslutet är skriftligt och att det har delgivits den enskilde.

19.3 Återkrav av bistånd som getts med villkor om återbetalning

Enligt 9 kap. 2 § andra stycket SoL så kan socialnämnden ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap 1 § SoL om det finns skäl för det. Eftersom det är fråga om bistånd som den enskilde inte har rätt till, bör det normalt vara möjligt för honom eller henne att återbetala. Viktigt att försäkra sig om att den enskilde är medveten om att biståndet ska återbetalas och att det finns en tydlig överenskommelse med den enskilde om, när och på vilket sätt återbetalning ska ske till nämnden. Överenskommelsen skrivs under av båda parter.

19.4 Återsökning för retroaktiv tid från Försäkringskassan enligt 17 kap. 1 § lagen om allmän försäkring (AFL)

Socialnämnden kan få ersättning från Försäkringskassan för bistånd som nämnden beviljat, när någon beviljas en retroaktiv periodisk socialförsäkringsersättning för motsvarande tidsperiod. En sådan socialförsäkringsersättning är t.ex. bostadsbidrag, föräldrapenning, handikappersättning, vårdbidrag, sjukersättning, sjukpenning, tillfällig föräldrapenning och underhållsstöd. Retroaktivt beviljad ersättning för barnbidrag, assistansersättning, aktivitetsstöd och etableringsersättning betalas inte ut till social-nämnden.

En förutsättning för att socialnämnden ska kunna återsöka utbetalt bistånd retroaktivt är:

- att biståndet har getts utan villkor om återbetalning, och
- att biståndet överstiger 1 000 kr.¹²

För att Försäkringskassan ska kunna betala ut retroaktivt beviljad periodisk ersättning som avser flera förmåner, ska socialnämnden komma in med en begäran per förmån och beslutstillfälle. En begäran för utbetalning av retroaktiv ersättning görs på blankett FK 3280. På blanketten ska det stå:

- vilket belopp som socialnämnden begär,
- vilken förmån som avses,
- vilket belopp som socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj, och

¹² Lagrum: 107 kap. 5 § SFB

- vilken tid som avses.

Ovanstående uppgifter är obligatoriska.

Innan blanketten skickas till Försäkringskassan är det bra om den undertecknas av den som har fått ekonomiskt bistånd. Om blanketten inte är undertecknad måste Försäkringskassan underrätta den som har fått ekonomiskt bistånd om socialnämndens begäran. Det innebär att handläggningen av utbetalning av retroaktiv ersättning till socialnämnden fördröjs.

Månadsuppföljning november 2024

Bakgrund

Socialnämnden gör en månadsuppföljning för att redovisa den ekonomiska utvecklingen i verksamheterna samt åtgärder för budget i balans i det fall avvikelser finns.

Bedömning

Socialnämnden gjorde ett årsbokslut på 101430tkr För 2023. Budget för 2024 är 90783tkr. För 2024 har personalomkostnader (PO) ökat med 3% vilket innebär en förhöjd personalkostnad om ca 1500tkr, till det tillkommer kostnadsökningar för lönerrevisionen 2024 på minst 1500tkr per år samt att det rådande makroekonomiska läget med hög inflation driver upp kostnaderna. Prognos för 2024 är med novembers utfall som grund en totalkostnad på 105 093tkr. Detta ger en budgetavvikelse på 14 310tkr på helår.

För att motverka de ökande kostnaderna har en rad åtgärder genomförts.

- Socialnämndens beslut om nedläggning av Tjamstangården är verkställt sedan slutet av mars 2024. Förväntad besparing 5000tkr per helår. Nämnden har dock inte haft någon budget för verksamheten sedan 2024-01-01 vilket innebär att Tjamstangården drivits i tre månader med en nollbudget vilket innebar ett minus på 2000 tkr januari till mars. Vidare har hyreskostnaden för verksamheten legat kvar under hela 2024.
- Hemtjänsten har bytt lokaler under april i väntan på att byggnationen av nya Miklagård ska färdigställas. De nya lokalerna kommer ligga på Ortvägen i centrala Malå. Denna förändring kommer ge besparingar motsvarande kostnaden för 4 bilar. Vidare kan det antas att kostnader för övertid kommer minska då kravet på körkort för personal inom hemtjänsten inte blir lika strikt. I dagsläget har bilpoolen på hemtjänsten minskat med två bilar. Förväntad besparing 400tkr per helår.
- Socialnämndens ambition är att bygga ut och bygga om Miklagård och på så sätt samordna kommunens äldreomsorg för långsiktiga ekonomiska och personella effektiviseringar. Detta ärende passerade Kommunstyrelsen i februari och Kommunfullmäktige i mars. En förväntad behovsutveckling inom äldreomsorgen ställer

krav på en mer flexibel omsorg med möjligheter att snabbare ställa om till förändrade förutsättningar.

- Pooladministrationen vakanshåller 20% administratör sedan 2024-11-15. Besparing 100tkr/år.
- Tillagning av mat samt matleveranser till äldreboenden sker idag fem dagar i veckan. Från och med 6 maj är tillagningsköket stängt under helger och matleveranserna har minskat med 4 utkörningar per vecka. Besparing ca 500tkr per helår.

Övriga åtgärder som planeras är:

- Översyn av kostnadsutvecklingen för matbeställningar ska genomföras för att se om det finns förändringar vi kan göra i våra beställningsrutiner för att sänka kostnaderna. Besparing 50tkr/år
- Verksamheterna ska arbeta mer proaktivt med korttidsfrånvaron. Tydligare rutiner kring uppföljning och åtgärder. Besparing 1000tkr/år

FÖRSLAG TILL SOCIALNÄMNDEN

Månadsuppföljning november 2024 godkänns.

John Olsson

Beslutsexpediering

- Socialchef
- Marie Hedström
- Angelica Mörtzell
- Ann Lindmark
- Sebastian Lundström
- Patrick Ström

Information - Internbudget för Socialnämndens verksamhet år 2025**Bakgrund**

Socialnämnden har arbetat med att upprätta internbudget för Socialnämndens verksamhetsområde år 2025. Bifogat i tabellen nedan ligger även budget för 2024 för jämförelse.

Internbudget 2025

Verksamhet	Budget 2025	Budget 2024
Socialchef	-1 016 500	2 511 900
Poolen	558 000	0
Nattorganisation	0	0
kommunal hälsa- och sjukv	12 644 900	11 776 300
Centralt särskilt boende	0	2 218 400
Sörgården DB	15 565 100	14 721 300
Furugården	0	0
Miklagård	22 034 000	17 756 900
Tjamstangården	0	0
Hemtjänstchef	0	6 400
Hemtjänst	23 096 000	15 637 600
Centralt LSS	9 619 700	8 334 500
Individ- och familjeoms	18 116 800	17 857 400
Ensamkommande flyktingbar	0	-37 700
Totalt	100 618 000	90 783 000

FÖRSLAG TILL SOCIALNÄMNDEN

- *Informationen om internbudget för Socialnämndens verksamhet år 2025 godkänns.*

John Olsson

Beslutsexpediering

- John Olsson
- Marie Hedström
- Ann Lindmark
- Patrick Ström
- Sebastian Lundström
- Angelica Mörtzell

Fastställande av delegationsförteckning

Bakgrund

Utifrån att det är ny ordförande och vice ordförande i socialnämnden så måste delegaterna vid kompletterande beslutanderätt ändras i delegationsförteckningen varvid denna revideras.

Vid kontroll av delegationsförteckningen har det upptäckts några punkter som behöver tas bort, förändras eller läggas till. Förändringarna i delegationsförteckningen är bland annat delegering vid handläggning av dödsboanmälan (9.29-9.32), handläggning av anmälningar till IVO (9.37-9.40) samt att beslut om anmälan till överförmyndaren p. 2.33 och 2.34 har tagits bort då det fanns med på två ställen i delegationsförteckningen.

De förändringar som gjorts har gulmarkerats i dokumentet.

FÖRSLAG TILL SOCIALNÄMNDEN

- Upprättad delegationsförteckning fastställs.

John Olsson

Bilaga

- Delegationsförteckning

Beslutsexpediering

- John Olsson

Socialnämnden

Delegationsförteckning

Fastställt av Socialnämnden 2025-01-29 § XX

SOCIALNÄMNDENS BESLUT OM DELEGATION

Med stöd av kommunfullmäktiges beslut om delegation för socialnämnden enligt 6 kap. 33 § kommunallagen beslutar socialnämnden att uppdra beslutanderätten i nedanstående ärenden till där angivna delegater. Beslut av delegat ska anmälas till socialnämndens nästkommande sammanträde.

Innan delegat fattar beslut ska frågan om jäv prövas med ledning av reglerna om jäv i kommunallagen. Föreligger jäv ska frågan överlämnas för beslut till närmast högre chef. Närmast högre chef avgör om jäv föreligger.

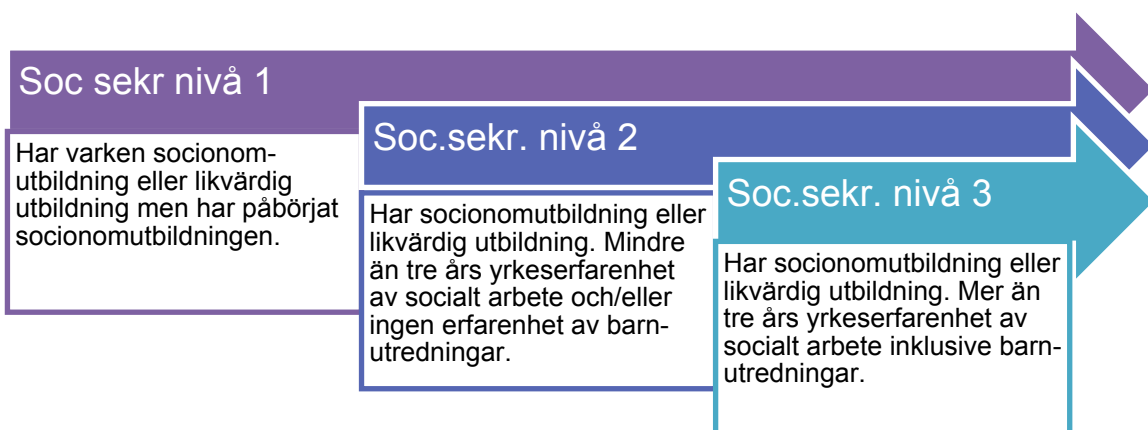
Innan delegat fattar beslut i fråga där beslutet är av sådan betydelse för verksamheten att nämndsordföranden ska vara informerad gäller att:

- information ska kontinuerligt lämnas under ärendets handläggning, och
- information ska ges innan beslut fattas.

I ärenden som är så brådskande att socialnämnden avgörande inte kan avvaktas, beslutar ordföranden, med vice ordförande som ersättare.

Förklaring till socialsekreterarnas delegationstrappa

För varje steg i trappan utökas delegationen. Detta innebär att socialsekreterare nivå 1 endast har delegation på denna nivå. Socialsekreterare nivå 2 har delegation på nivå 1 + 2 och socialsekreterare nivå 3 har delegation på nivå 1 + 2 + 3.

Administrativa ärenden

<u>Ärende</u>	<u>Delegat</u>	<u>Anmärkning</u>
Revidering av attestförteckningen	Socialchef	

Allmänna ekonomiska ärenden

<u>Ärende</u>	<u>Delegat</u>	<u>Anmärkning</u>
Tecknande av avtal för inköp av varor och tjänster inom ramen för den årliga drifts- och investeringsbudgeten	Socialchef	
Där det ankommer på Socialnämnden: Föra kommunens talan och på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal, upp t.o.m. ett basbelopp	Socialchef	

1 Individ- och familjeomsorg			
	Ärende	Delegat/Ersättare	Lagrum/Notering
1.1	Tecknande av avtal för inköp av varor och tjänster inom ramen för den årliga budgeten	Socialchef	
1.2	Där det ankommer på nämnden: föra kommunens talan och på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal, upp t o m ett basbelopp	Socialchef	

2 SOCIALTJÄNSTLAGEN, SoL			
	Ärende	Delegat/Ersättare	Lagrum/Notering
2.1	Beslut i ärenden om försörjningsstöd Upp till ½ basbelopp Mellan ½ - 1 basbelopp Med villkor om praktik eller om kompetenshöjande åtgärder Vägrande av eller nedläggning av fortsatt försörjningsstöd	Administratör Soc sekr nivå 1 1:e soc sekr Administratör Soc sekr nivå 1 Administratör Soc sekr nivå 1	<i>En individuell bedömning ska alltid göras i biståndsärenden.</i> 4 kap 1 § SoL 4 kap 1 § SoL 4 kap 4 SoL <i>Beslut om villkor förutsätter en bedömning av sökandens hela sociala situation.</i> 4 kap 5 § SoL <i>Beslut om villkor förutsätter en bedömning av sökandes hela sociala situation.</i>
2.2	Beslut om att återkräva ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § SoL	1:e soc sekr	9 kap 2 § SoL <i>Beslut om ekonomisk hjälp ska innehålla uppgift om den eller de omständigheter som utgör grund för återbetalningssplikten (9 kap 2 § p 3)</i>
2.3	Beslut om ekonomiskt bistånd utöver försörjningsstöd Upp till ½ basbelopp Mellan ½ - 1 basbelopp	Administratör Soc sekr nivå 1 1:e soc sekr	4 kap 1 § SoL 4 kap 1 § SoL
2.4	Beslut om att återkräva ekonomisk hjälp utöver 4 kap 1 § SoL	1:e soc sekr	9 kap 2 § SoL
2.5	Beslut om ekonomiskt bistånd åt barn och ungdom i samband med placering, om eller flyttning från familjehem		

	eller hem för vård eller boende	Administratör Soc sekr nivå 1	4 kap 1 § SoL
	Upp till ½ basbelopp	1:e soc sekr	4 kap 1 § SoL
	Mellan ½ - 1 basbelopp		
2.6	Beslut om att inleda Barnutredning	Soc sekr nivå 3	11 kap. 1 och/eller 2 §§ SoL <i>Undantaget ensamkommande barn</i>
	Barnutredning ensamkommande barn	Soc sekr nivå 2	11 kap 1 och/eller 2 §§ SoL
	Vuxenutredning	Soc sekr nivå 2	11 kap 1 § SoL
	Utredning av kontaktperson/ familj	Administratör Soc sekr nivå 1	11 kap 1 § SoL
2.7	Beslut om att utredning inte ska inledas		
	Barnutredning	Soc sekr nivå 3	11 kap 1 § SoL
	Vuxenutredning	Soc sekr nivå 2	11 kap 1 § SoL
	Övrig utredning	Administratör Soc sekr nivå 1	11 kap 1 § SoL
2.8	Beslut om att inleda utredning oavsett den enskildes samtycke	Soc sekr nivå 2	11 kap 1 § SoL
2.9	Förlängning utredningstid i ärenden som rör barn	1:e soc sekr	11 kap 2 § SoL
2.10	Beslut om att utredning inte ska föranleda åtgärd		
	Barnutredning	Soc sekr nivå 3	11 kap 1 § SoL
	Vuxenutredning	Soc sekr nivå 2	11 kap 1 § SoL
	Övriga utredningar	Soc sekr nivå 1	11 kap 1 § SoL
2.11	Beslut om öppenvård		
	I egen regi	Soc sekr nivå 2	4 kap 1 § SoL

	extern	1:e soc sekr	4 kap 1 § SoL
2.12	Beslut om bistånd i form av kontaktperson/kontaktfamilj Till barn och ungdom Till vuxna	Soc sekr nivå 3 Soc sekr nivå 2	4 kap 1 § SoL 4 kap 1 § SoL
2.13	Beslut om tillfällig vistelse i jourhem eller akuthem för Barn och ungdom Ensamkommande barn	Soc sekr nivå 3 Soc sekr nivå 2	4 kap 1 § SoL och 6 kap 1 § SoL. <i>Inte varaktig vård, högst 2 månader efter att utredningen enl 11 kap 2 § SoL avslutats.</i> 4 kap 1 § SoL och 6 kap 1 § SoL
2.14	Beslut om bistånd i form av vård (placement/omplacering) i familjehem Åt barn och ungdom Åt vuxen	1:e soc sekr 1:e soc sekr	4 kap 1 § och 6 kap 1 § SoL 4 kap 1 § och 6 kap 1 § SoL
2.15	Beslut om bistånd i form av vård (placement/omplacering) i hem för vård eller boende Åt barn och ungdom Åt vuxen	1:e soc sekr 1:e soc sekr	4 kap. 1 § och 6 kap.1 § SoL 4 kap 1 § och 6 kap 1 § SoL
2.16	Beslut om ersättning till familjehem (arvode och omkostnadsersättning)		

	Enligt riktlinjer	Fam. Hems sekr Soc sekr nivå 1	
	Över riktlinjer	1:e soc sekr	
2.17	Beslut om in- och utskrivning vid något av kommunens egna HVB	Verksamhetschef	3 kap 11, 14 och 15 §§ SoF
2.18	Beslut om bistånd i form av försöks-/journlägenhet	Soc sekr nivå 2	4 kap 1 § SoL
2.19	Beslut om upphörande av biståndsinsats enligt 4 kap 2 § SoL	Soc sekr nivå 1	4 kap 1 § SoL
2.20	Beslut om ersättning från förälder vars barn är under 18 år och får vård i ett annat hem än det egna	Soc sekr nivå 2	8 kap 1 § SoL, 6 kap 2 och 3 §§ SoF
2.21	Beslut om ersättning för uppehälle (egen avgift) vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär när bistånd ges i form av plats i hem för vård eller boende eller i familjehem (vuxna)	Soc sekr nivå 2	8 kap 1 § SoL, 6 kap 1 § SoF
2.22	Begära ändring av betalningsmottagare för studiebidrag hos CSN när ungdomar är placerade utanför det egna hemmet	Administratör Soc sekr nivå 1	2 kap 33 § Studiestödsförordningen
2.23	Beslut om framställning till Försäkringskassa om ändring av betalningsmottagare för allmänt barnbidrag	Administratör Soc sekr nivå 1	16 kap 18 § Socialförsäkringsbalken
2.24	Beslut om att underrätta Försäkringskassa om att nämnden ska uppbära folkpension och barn-tillägg	Administratör Soc sekr nivå 1	1 – 3 §§ kungörelsen (1962:393) om rätt i vissa fall för kommun eller annan att uppbära folkpension
2.25	Beslut om anmälan till FK om att nämnden ska uppbära sjukpenning för den som bereds vård i sådant hem för vård eller boende eller familj-	Administratör Soc sekr nivå 1	106 kap 13 § Socialförsäkringsbalken

	jehem enligt SoL som ger vård och behandling åt missbrukare av alkohol eller narkotika		
2.26	Beslut om framställning om överflyttning av ärende till nämnd i annan kommun	1:e soc sekr	2 kap 10 § SoL <i>Avser även ärenden enligt LVU och LVM</i>
2.27	Beslut i fråga om mottagande av ärende från annan kommun	1:e soc sekr	2 kap 10 § SoL
2.28	Ansöka till IVO om överflytt av ärende då berörda kommuner inte är överens om detta	1:e soc sekr	2 kap 11 § SoL
2.29	Beslut om anmälan till överförmyndaren om behov av god man/förvaltare	Administratör Soc sekr nivå 1	5 kap 2 och 3 §§ SoF
2.30	Beslut om anmälan till överförmyndaren om behov av god man/förvaltare inte längre föreligger	Administratör Soc sekr nivå 1	5 kap 3 § 2 p SoF
2.31	Beslut om anmälan till överförmyndaren om förhållanden betr förvaltningen av underårigs egendom	1:e soc sekr	5 kap 3 § 3 p SoF
2.32	Framställan till domstol om behov av målsägandebiträde för underårig	Soc sekr nivå 3	5 kap 2 § SoF
2.33	Beslut om anmälan till överförmyndaren om behov av god man/förvaltare	Soc sekr nivå 1	42 § 2 st SoF
2.34	Beslut om anmälan till överförmyndaren om att behov av förvaltare inte längre föreligger	Soc sekr nivå 1	42 § 2 st SoF
2.35	Beslut om ersättning till kommunen för uppehälle vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär när bistånd ges i form av plats vid hem för vård eller	Soc sekr nivå 2	8 kap 1 § SoL

	boende eller i familjehem (vuxna)		
2.36	Hyresskulder mer än 3 månader	1:e soc sekr	4 kap 1 och 2 § SoL
3 Vård enligt LVU			
	Ärende	Delegat/Ersättare	Lagrum/Notering
3.1	Begäran om förlängd tid för ansökan om vård	Soc sekr nivå 3	8 § LVU
3.2	Beslut rörande den unges personliga förhållande i den mån beslutet inte är att hänföra till 11 § 1 och 2 st LVU	Soc sekr nivå 3	11 § 4 st. LVU <i>Text kortare vistelse utom familjehemmet eller hemmet för vård eller boende</i>
3.3	Beslut om läkarundersökning, att utse läkare samt plats för läkarundersökningen	Soc sekr nivå 3	32 § 1 st LVU
4 Vård av missbrukare enligt LVM			
	Ärende	Delegat/Ersättare	Lagrum/Notering
4.1	Beslut om att inleda utredning om skäl för tvångsvård	Soc sekr nivå 2	7 § LVM
4.2	Beslut om att utredning inte ska inledas eller att påbörjad utredning ska läggas ned alternativt övergå i en utredning enligt 11 kap 1 § SoL	Soc sekr nivå 2	7 § LVM
4.3	Beslut om vilken tjänsteman som ska vara kontaktman och svara för kontakterna med missbrukare och olika vårdgivare	Soc sekr nivå 2	8 § LVM
4.4	Beslut om läkarundersökning samt utse läkare för undersökningen	Soc sekr nivå 2	9 § LVM
5 Föräldrabalken, FB			
	Ärende	Delegat/Ersättare	Lagrum/Notering

5.1	Godkännande av faderskapsbekräftelse	Administratör Soc sekr nivå 1	1 kap 4 § 1 st FB
5.2	Beslut om att inleda utredning om fastställande av faderskap när dom eller bekräftelse finns och faderskapet kan ifrågasättas	Soc sekr nivå 2	2 kap 1 § FB
5.3	Beslut om att återuppta nedlagd utredning	Soc sekr nivå 2	2 kap 1 § FB
5.4	Beslut om att inleda utredning om någon annan man än den som är gift med barnets moder kan vara far till barnet	Soc sekr nivå 2	2 kap 9 § 1 st FB
5.5	Beslut att väcka och föra talan i mål om faderskap	Soc sekr nivå 2	3 kap 5 § 2 st och 6 § 2 st FB
5.6	Beslut om ersättning till av tingsrätten särskilt förordnad vårdnads-havare för ensamkommande barn enligt norm och riktlinjer	Soc sekr nivå 2	
5.7	Beslut att godkänna föräldrars avtal gällande boende, vårdnad och umgänge för barn	Soc sekr nivå 3	6 kap 14 a § FB 6 kap 15 a § FB 6 kap 6 § FB 6 kap 17 a § FB
5.8	Besluta att inte godkänna föräldrars avtal om vårdnad, boende och umgänge om barn	Socialchef	6 kap 14 a § FB 6 kap 15 a § FB 6 kap 6 § FB 6 kap 17 a § FB
5.9	Lämnande av upplysningar till Tingsrätt i vårdnads-, boende och umgänges mål	Soc sekr nivå 3	6 kap 20 § FB 6 kap 19 § FB
5.10	Beslut att utse utredare i vårdnads- och umgänges ärenden	1:e soc sekr	6 kap 19 § 3 st FB
5.11	Godkänna avtal om att underhållsbidrag ska betalas för längre perioder än tre månader	Soc sekr nivå 2	7 kap 7 § 2 st FB

6 Omsorg om äldre och funktionshindrade samt hälso- och sjukvård			
	Ärende	Delegat/Ersättare	Lagrum/Notering
6.1	Beslut om bistånd i form av hemtjänst	Biståndshandläggare Enhetschef	4 kap 1 § SoL <i>Beslut om hälso- och sjukvårdsinsatser är inte överklagbara.</i>
6.2	Beslut om bistånd i form av särskild boendeform	Biståndshandläggare Enhetschef	4 kap 1 § SoL <i>Härutöver bör beslut alltid fattas om vilka insatser utöver boendet som ska tillkomma</i>
6.3	Beslut med anledning av ansökan enl 12 kap 3 § SoL om insatser enl 4 kap 1 § SoL	Biståndshandläggare Enhetschef	4 kap 1 § SoL
6.4	Beslut om bistånd i form av avlastningsplats/växelvård m m	Biståndshandläggare Enhetschef	4 kap 1 § SoL
6.5	Beslut om bistånd i form av plats i dagverksamhet	Biståndshandläggare Enhetschef	4 kap 1 § SoL
6.6	Beslut om ledsagar-service	Biståndshandläggare Enhetschef	4 kap 1 § SoL
6.7	Beslut om bistånd i form av kontaktperson	Enhetschef	4 kap 1 § SoL
6.8	Beslut om nedsättning av eller befrielse från avgift inom äldre- och handikappområdet	Enhetschef	8 kap 2 § SoL
6.9	Jämkning av avgift för hjälp i hemmet och omvårdnad samt boende	Enhetschef	8 kap 2 § SoL
6.10	Beslut av köp av boende i annan kommun eller hos annan vårdgivare	Enhetschef	
6.11	Beslut om framställning om överflyttning av ärende till nämnd i annan kommun	Enhetschef	2 kap 10 § SoL
6.12	Beslut om mottagande av ärende från annan kommun	Enhetschef	2 kap 10 § SoL
6.13	Beslut om anmälan till överförmyndaren om behov av god man/förvaltare	Enhetschef	

6.14	Beslut om anmälan till överförmyndaren om att behov av förvaltare inte längre föreligger	Enhetschef	
7 Stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS			
	Ärende	Delegat/Ersättare	Lagrum/Notering
7.1	Beslut om personkrets-tillhörighet	Handläggare	1 och 7 §§ LSS
7.2	Biträde av personlig assistent	Handläggare	7 § och 9 § 2. LSS <i>Avser inte personer som fyllt 65 år.</i>
7.3	Ekonomiskt stöd för att bekosta personlig assistent vid tillfälligt utökade behov	Handläggare	7 § och 9 § 2 LSS
7.4	Ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistent	Handläggare	7 § och 9 § 2 LSS
7.5	Ledsagarservice	Handläggare	7 § och 9 § 3 LSS
7.6	Biträde av kontaktperson	Handläggare	7 § och 9 § 4 LSS
7.7	Avlösarservice i hemmet	Handläggare	7 § och 9 § 5 LSS
7.8	Korttidsvistelse utanför det egna hemmet	Handläggare	7 § och 9 § 6 LSS
7.9	Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov	Handläggare	7 § och 9 § 7 LSS
7.10	Beslut om boende i familjehem för barn och ungdomar	Handläggare	7 § och 9 § 8 LSS
7.11	Beslut om boende i bostad med särskild service för barn och ungdomar		
	Inom kommunen	Handläggare	7 § och 9 § 8 LSS
	Hos annan huvudman	Handläggare	7 § och 9 § 8 LSS
7.12	Beslut om boende för vuxna i bostad med särskild service etc		
	Inom kommunen	Handläggare	7 § och 9 § 9 LSS
	Hos annan huvudman	Handläggare	7 § och 9 § 9 LSS

7.13	Beslut om daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig	Handläggare	7 § och 9 § 10 LSS <i>Personkrets 1 och 2</i>
7.14	Beslut om att utbetala assistansersättning till annan person än den som är berättigad till insatsen	Socialchef	11 § LSS
7.15	Beslut om upphörande av insats enligt LSS	Handläggare	
7.16	Beslut om återbetalningsskyldighet	Socialchef	12 § LSS
7.17	Förhandsbesked om rätt till insats enligt LSS för person som inte är bosatt i kommunen	Handläggare	16 § 2 st LSS
7.18	Beslut om att utreda behoven för enskild på tillfälligt besök i kommunen och besluta om insatser enligt LSS	Handläggare	16 § 3 st LSS
7.19	Beslut om avgift från förälder vars barn är under 18 år och får omvårdnad i ett annat hem än i det egna	Handläggare	20 § LSS, 5 § LSS-förordningen, 43 – 44 §§ SoF
7.20	Beslut om att anmäla behov om ersättning för personlig assistent till försäkringskassa	Handläggare	5 § 2 st LASS <i>Gäller under förutsättning att den enskilde ansökt om personlig assistent enligt LSS, inte enligt SoL</i>
7.21	Beslut om ersättning till familjehem (arvode och omkostnadsersättning) Enligt norm och riktlinjer Över norm och riktlinjer	Handläggare Socialchef	
7.22	Anmälan till överförmyndare att person som omfattas av LSS är i behov av förmyndare, förvaltare eller god man	Handläggare	15 § 6 LSS
7.23	Anmälan till överförmyndare att förmyndare,	Handläggare	15 § 6 LSS

	förvaltare eller god man inte längre behövs		
8 Lag om tillsyn över hälso- och sjukvården			
	Ärende	Delegat/Ersättare	Lagrum/Notering
8.1	Beslut om anmälan till Socialstyrelsen av allvarlig skada eller sjukdom i samband med vård, behandling eller undersökning	Medicinskt ansvariga sjuksköterskan (MAS)	5 § 1 st <i>Lag om tillsyn över hälso- och sjukvården (SFS 1996:786)</i>
9 Överklaganden, yttranden och anmälningar till domstol, åklagarmyndighet och andra myndigheter			
	Ärende	Delegat/Ersättare	Lagrum/Notering
9.1	Beslut om att föra talan i ärenden eller mål vid allmän domstol eller förvaltningsdomstol	Socialchef	10 kap, 2 § SoL
9.2	Utseende av ombud att föra kommunstyrelsens talan	Socialchef	10 kap 2 § SoL
9.3	Beslut huruvida omprövning ska ske	Delegaten i ursprungsbeslutet	38 § FvL
9.4	Omprövning av beslut och yttrande i ärenden där ursprungsdelegaten fattats av delegat	Delegaten i ursprungsbeslutet	38 § FvL
9.5	Prövning av att överklagande skett i rätt tid och avisering av överklagande som kommit in för sent	Delegaten i ursprungsbeslutet	45 § FvL
9.6	Överklagande, yrkande om inhibition samt yttrande till förvaltningsrätten eller kammarrätt eller högsta förvaltningsdomstolen i SoL-, LVU- och LVM- och LSS-ärenden samt beslut från andra myndigheter	Delegaten i ursprungsbeslutet	10 kap 1 – 2 §§ SoL 44 § FL 46 § FI 48 § FL 27 § LSS
9.7	Avvisande av ombud	Socialchef	14 § FvL

9.8	Yttrande till åklagare vid åtalsprövning	1:e soc sekr	46 § LVM
9.9	Yttrande till åklagarmyndigheten	1:e soc sekr	11 § 1 st Lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
9.10	Yttrande till åklagare med anledning av eventuell utredning beträffande den som är under 15 år	1:e soc sekr	33 § jfr med 31 § LUL
9.11	Begäran hos åklagare om förande av bevistalan	Socialchef	37 § LUL
9.12	Lämnande av upplysningar och förslag på åtgärder till åklagaren	1:e soc sekr	6 § Lag (1991:204) om särskild personutredning i brottmål m m
9.13	Lämnande av upplysningar och förslag på åtgärder till domstol	1:e soc sekr	6 § Lag (1991:204) om särskild personutredning i brottmål m m
9.14	Lämnade upplysningar och förslag på åtgärder till frivårdsmyndigheten	1:e soc sekr	6 § Lag (1991:204) om särskild personutredning i brottmål m m
9.15	Yttrande till allmän domstol när den som begått brottslig gärning kan bli föremål för LVM-vård	1:e soc sekr	31 kap 2 § 2 st BrB
9.16	Anmälan om behov av offentligt biträde	Soc sekr nivå 1	3 § lagen om offentligt biträde
9.17	Yttrande över ansökan om rättshjälp genom offentligt biträde samt yttrande över kostnadsräkning	Soc sekr nivå 1	3 § lagen om offentligt biträde och 7 § förordningen om offentligt biträde
9.18	Yttrande enligt namnlagen	Soc sekr nivå 1	45 och 46 §§ namnlagen
9.19	Prövning av samtycke till fortsatt adoptionsförfarande		
	Vid samtycke	Soc sekr nivå 3	6 kap 14 § SoL
9.20	Yttrande i körkortsärende	Soc sekr nivå 1	3 kap 8 § och 5 kap 2 § körkortsförordningen
9.21	Yttrande till passmyndighet vid utfärdande av pass utan vårdnadshavarens medgivande	Soc sekr nivå 3	3 § 2 st passförordningen

9.22	Yttrande i ärenden om förordnande av god man eller förvaltare för någon som har fyllt 16 år	Soc sekr nivå 1	11 kap 16 § 2 st FB
9.23	Yttrande angående värdeautomatspel	Soc sekr nivå 1	44 § lotterilagen
9.24	Upplysningar i vapen-ärenden	Soc sekr nivå 1	<i>Uppgifter får endast lämnas ut om den enskilde har samtyckt till det (JO 1983/84 s 188 f).</i>
9.25	Uppgiftslämnande till smittskyddsläkare	Soc sekr nivå 1	6 kap 11 § smittskyddslagen
9.26	Anmälningsskyldighet enligt smittskyddslagen	Soc sekr nivå 1	6 kap 12 § smittskyddslagen
9.27	Dödsboanmälan	Administratör Soc sekr nivå 1	20 kap 8 a § Ärvdabalken
9.28	Beslut att ordna gravsättning	Soc sekr nivå 1	5 kap 2 § begravningslagen
9.29	Anmäla till kammarkollegiet om behov av provisorisk dödsboförvaltning	Administratör Soc sekr nivå 1	17 § Allmänna arvsfonden
9.30	Begära anstånd hos Skatteverket om provisorisk dödsboförvaltning blir längre än 3 månader	Administratör Soc sekr nivå 1	20 kap 1 § Ärvdabalken
9.31	Uppsägning av bostadshyresavtal	Administratör Soc sekr nivå 1	12 kap 5 § Jordabalken
9.32	Begäran om bouppteckning	Administratör Soc sekr nivå 1	20 kap 2 § Ärvdabalken
9.33	Beslut om att ersätta enskild person för egendomsskada vid myndighetsutövning som förorsakats av personal upp till ett belopp av 1 basbelopp	Socialchef	3 kap 2 § skadeståndslagen
9.34	Beslut om polisanmälan angående misstanke om vissa brott mot underårig samt vissa grövre brott	1:e soc sekr/enhetschef	12 kap 10 § SoL
9.35	Beslut om polisanmälan angående brott mot den egna verksamheten	1:e soc sekr/enhetschef	12 kap 10 § SoL

	(ekonomiskt bistånd, avgifter m m)		
9.36	Yttrande till tillsynsmyndighet	Socialchef	13 kap 5 § SoL
9.37	Beslut att avsluta utredning	Socialchef	14 kap. 6 § SoL 24e § LSS
9.38	Beslut att anmäla allvariga missförhållanden eller påtaglig risk för allvarigt missförhållande enligt Lex Sarah till IVO	Socialchef	14 kap 7 § SoL
9.39	Anmälan till inspektionen för vård och omsorg (IVO) om händelser som medfört eller kunnat medföra allvarig vårdskada inom hälso- och sjukvården	MAS	3 kap 5 § patient-säkerhetslagen
9.40	Anmälan till IVO om en legitimerad yrkesutövare kan utgöra fara för patientsäkerheten	MAS	3 kap 7 § patient-säkerhetslagen

10 Offentlighets- och sekretesslagen, OSL			
	Ärende	Delegat/Ersättare	Lagrum/Notering
10.1	Beslut att lämna ut uppgifter ur personregister till statliga myndigheter i forskningssyfte	Socialchef	12 kap 6 § SoL

Kompletterande beslutanderätt

Kompletterande beslutanderätt är reglerat i lag, 10 kap 6 § socialtjänstlagen, och är inte detsamma som delegering. Sådan beslutanderätt gäller för den behöriga nämndens ordförande eller annan ledamot i de fall där nämndens beslut inte kan avvaktas i frågor som regleras i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

Syftet med bestämmelserna om kompletterande beslutanderätt är att det alltid ska finnas någon beslutsbehörig att tillgå.

Ärende	Förordnad (beslutsfattare)	Lagrum/Notering
Beslut om omedelbart omhändertagande av den som är under 20 år när beslut av socialnämnden inte kan avvaktas	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	6 § LVU
Beslut om att omhändertagande enligt 9 § LVU ska upphöra	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	9 § LVU
Beslut enligt 11 § 1 st LVU om hur vården ska ordnas och var den unge ska vistas	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	11 § LVU
Beslut enligt 11 § 2 st LVU om att den unge får vistas i sitt eget hem under vårdtiden	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	11 § LVU Vård med stöd av denna lag ska alltid inledas utanför den unges egna hem.
Beslut om tillfälligt flyttningsförbud	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	27 § LVU
Beslut om att ett tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 § LVU ska upphöra	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	30 § LVU

Beslut att begära polishandräckning	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	43 § LVU
Beslut om att omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU ska upphöra	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	9 § 3 st LVU
Beslut om omedelbart omhändertagande	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	13 § 2 st LVM
Beslut om att begära polishandräckning för inställelse vid vårdinstitution	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	45 § 2 LVM
Beslut om att begära polishandräckning	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	45 § LVM
Beslut om att den unges vistelseort inte ska röjas för förälder eller vårdnadshavaren	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	14 § LVU
Beslut om den unges umgänge med förälder eller andra vårdnadshavare efter beslut om flyttningsförbud eller tillfälligt flyttningsförbud när överenskommelse inte kan nås	Ordförande, Anna-Stina Bergström . Vice ordförande, Jill Johansson	31 § LVU

Ny socialtjänstlag

Bakgrund

I juli 2025 väntas den nya socialtjänstlagen träda i kraft. Lagen ska ge socialtjänsten verktyg att jobba tidigt förebyggande och ge insatser på ett enklare sätt än idag.

Syftet med den nya lagen är att socialtjänsten ska bli mer förebyggande, jämställd och lättillgänglig än idag: att sänka trösklarna, nå invånare tidigt, innan problemen växt sig stora. Socialtjänsten ska också jobba kunskapsbaserat – alltså tydligare vila på forskning och beprövad erfarenhet.

Den nuvarande socialtjänstlagen bygger på den lag som kom 1982. Idag är behoven och utmaningarna annorlunda, segregation, otrygghet, unga som dras in i gängkriminalitet, desinformation och minskad tillit till socialtjänsten gör att det behövs en lag som ger socialtjänsten möjlighet att jobba på andra sätt än idag.

Bedömning

Nämnden fick för 2024 statsbidrag för att arbeta med den nya socialtjänstlagen. För att leva upp till den nya lagen så har sociala avdelningen i form av socialsekreterare, chefer och öppenvård tillsammans med konsulter genomfört en nulägesanalys av våra arbetssätt. Denna har sedan ställts mot de nya skrivelserna i den kommande lagen och vi har under workshops som genomförts under hösten 2024 tagit fram handlingsplaner med olika aktiviteter för att förbättra våra arbetssätt och metoder. Arbetet med åtgärder enligt handlingsplaner pågår fortsatt och bedömningen är att vi kommer att klara av att leva upp till kraven i den nya socialtjänstlagen.

FÖRSLAG TILL SOCIALNÄMNDEN

Informationen noteras

John Olsson

Bilagor

- Rapport- Framtidens socialtjänst
- Presentation nuläge Malå 241007

Beslutsexpediering

- Socialchef

RAPPORT: "FRAMTIDENS SOCIALTJÄNST" MALÅ KOMMUN

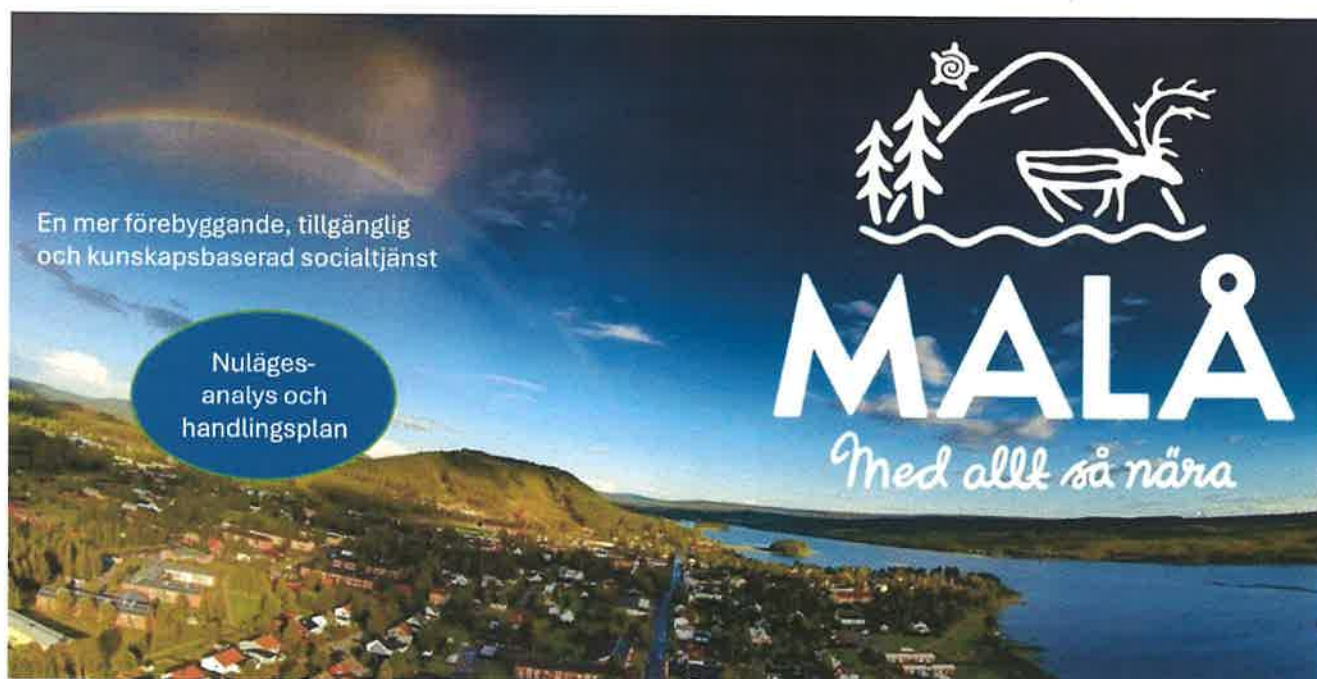
91

En kartläggning av nuläget i sociala avdelningen i Malå kommun och framtagande av en handlingsplan för att säkerställa intentionerna i den nya socialtjänstlagen.

Beställare: Förvaltningschef, John Olsson.

Datum för genomförande: 240601–241206.

Författare: Elisabeth Adriansson Sandberg och Karin Kullberg

Innehåll

92

1.	Sammanfattning.....	3
2.	Bakgrund.....	3
3.	Syfte och Mål.....	4
4.	Uppdragets utförande.....	4
4.1	Utförare.....	4
4.2	Upplägg.....	4
4.2.1	Kartläggning av Medarbetarnas Tidsanvändning.....	5
4.2.2	Fördjupande Intervjuer om nuläget.....	5
4.2.3	Workshops för Handlingsplan och framtida prioriteringar.....	5
4.2.4	Slutrapport.....	5
4.3	Metod.....	6
5	Resultat.....	6
5.1	Tidsstudien.....	7
5.2	Intervjuerna: Medarbetarnas definition av centrala begrepp och lagrådsremissens definition.....	7
5.2.1	Tillgänglighet.....	7
5.2.2	Förebyggande arbete.....	8
5.2.3	Kunskapsbaserat arbetssätt.....	8
5.3	Intervjuerna: Medarbetarnas övergripande bild av förvaltningens styrkor och utmaningar.....	9
5.3.1	Generellt – styrkor i verksamheten.....	9
5.3.2	Generellt – Utmaningar och förbättringsområden.....	9
5.3.3	IFO: Styrkor i verksamheten.....	9
5.3.4	Äldreomsorgen: Styrkor i verksamheten.....	10
5.3.5	IFO: Övergripande utmaningar och förbättringsområden.....	10
5.3.6	Äldreomsorgen: Övergripande utmaningar och förbättringsområden.....	11
5.3.7	IFO: Medarbetarnas bidrag och motivation.....	11
5.3.8	Ledningsgruppen inom äldreomsorgens bidrag och motivation..	12
5.3.9	Workshoparna.....	12
6	Våra slutsatser och rekommendationer.....	13
7	Definitioner.....	14
8	Bilagor:.....	14
	Bilaga 1: Arbetsuppgifter att tidsätta-Äldreomsorgen.....	14
	Bilaga 2: Arbetsuppgifter att tidsätta-IFO.....	14
	Bilaga 3: Anvisningar för att rekvirera statsbidrag att stödja kommunerna i införandet av en ny socialtjänstlag.....	14

1. Sammanfattning

93

Denna rapport redogör för det förändringsarbete som initierats inom sociala avdelningen i Malå för att möta intentionerna i den nya socialtjänstlagen. Rapporten baseras på en genomlysning som genomförts mellan juni till december 2024, med stöd av externa konsulter i nära samarbete med kommunens medarbetare och chefer inom sociala avdelningen.

Rapporten belyser resultaten från en tidsstudie, intervjuer och workshops, som syftar till att kartlägga nuläget och identifiera områden för förbättring inom Individ- och Familjeomsorgen (IFO) och äldreomsorgen.

Tidsstudien visar hur arbetstiden fördelas på olika arbetsuppgifter och pekar på behovet av att omfördela resurser för att bättre stödja en socialtjänst som är tillgänglig, förebyggande och kunskapsbaserad. Inom IFO finns behov av att bli minskad tiden för dokumentation för att istället skapa tid för fler klientmöten och tid till kompetens- och verksamhetsutveckling samt utveckla extern samverkan. För ledningsgruppen inom äldreomsorgen handlar det om att minska tid för personalansvar, framför allt planering och schemaläggning samt interna möten, för att skapa tid till kvalitet och utvecklingsarbete.

Rapporten identifierar flera styrkor, generellt inom båda verksamheterna lyfts de korta beslutsvägarna fram samt att verksamheterna i stort fungerar väl. Vidare finns ett stort engagemang inom båda verksamheterna.

Samtidigt framkommer utmaningar för båda verksamheterna, däribland hög personalomsättning, rekryteringssvårigheter, brister i roll- och ansvarsfördelning, samt behov av en tydligare dokumentstruktur och stöd för kompetensutveckling. Båda verksamheterna upplever också en utmaning i att ständigt vara tillgängliga via telefon/fysiskt vilket skapar många avbrott.

I våra slutsatser och rekommendationer lyfter vi behovet av att tydliggöra roller och ansvar samt att skapa tid för utvecklingsarbete, bli en tydlig kompetensutvecklingsplan. Behov finns av en förstärkt dokumenthierarki från kommunledningen samt implementeringen av en personal- och bemanningshandbok inom äldreomsorgen. Genom att omfördela tid och resurser till prioriterade områden och stärka samarbetet med externa parter bedöms verksamheten få bättre förutsättningar att arbeta i linje med den nya socialtjänstlagens krav.

Sammanfattningsvis ger rapporten konkreta rekommendationer för ett strukturerat utvecklingsarbete som ska skapa en socialtjänst som är redo att möta framtidens behov.

2. Bakgrund

I juli 2025 träder den nya socialtjänstlagen i kraft, och med den kommer ökade krav på en tillgänglig, förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst i hela landet. Den nya lagen har som mål att förbättra kvaliteten på socialtjänstens insatser genom att prioritera insatser grundade på aktuell forskning och beprövad kunskap. Socialtjänsten ska arbeta med individanpassade och tidiga insatser som är lättillgängliga för de som behöver stöd, vilket minskar behovet av mer omfattande åtgärder på sikt.

För att underlätta kommunernas arbete med att anpassa sina verksamheter till dessa nya riktlinjer har Socialstyrelsen beviljat särskilda statsbidrag. Detta stöd användas för att kommunerna ska kunna utveckla processer och resurser som matchar de nya kraven, vilket är centralt för att bygga en socialtjänst som både är förebyggande och tillgänglig för alla invånare.

Förvaltningen i Malå har därför initierat en kartläggning för att få en tydlig bild av nuläget i kommunens socialtjänst, med stöd av statsbidraget. (Bilaga 3)

3. Syfte och Mål

Syftet med insatsen var att kartlägga nuläget inom den sociala avdelningen, både inom enheten för Individ- och Familjeomsorg (IFO) och ledningsgruppen inom äldreomsorgen, genom att identifiera befintliga arbetsuppgifter och resursanvändning samt hur arbetet idag stödjer intentionerna i den nya socialtjänstlagen. Syftet var också att utifrån nuläget identifiera förbättringar som behövs för att leva upp till den nya socialtjänstlagen.

Målet med denna kartläggning var att ta fram en tydlig handlingsplan som stödjer kommunens arbete att uppfylla intentionerna i den nya socialtjänstlagen, som betonar vikten av en tillgänglig, förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst.

4. Uppdragets utförande

I detta kapitel redovisas genomförandet av uppdraget, som bestod av flera steg för att kartlägga nuläget inom sociala avdelningen och skapa ett underlag för det kommande utvecklingsarbetet.

4.1 Utförare

Uppdraget genomfördes av KC Group Leadership Development AB under ledning av Elisabeth Adriansson Sandberg och Karin Kullberg, i nära samarbete med kommunens förvaltningschef John Olsson, samt medarbetare inom IFO och ledningsgruppen inom äldreomsorgen.

4.2 Upplägg

Genom en anpassad analys och behovsbedömning har insatsen utformats specifikt för att stödja kommunen i omställningen inför den nya socialtjänstlagen. Arbetet bygger på Socialstyrelsens anvisningar för statsbidraget, som syftar till att möjliggöra en anpassning av verksamheten till nya socialtjänstlagen. Genom att kartlägga nuläget och identifiera förbättringsområden har insatsen lagt grunden för att kommunen ska kunna möta lagens intentioner med en tillgänglig, förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst, anpassad för framtidens behov.

För att ge en helhetsbild av nuläget och skapa ett grundligt underlag för förändringsarbetet genomfördes projektet i flera steg, vilka redovisas nedan.

4.2.1 Kartläggning av Medarbetarnas Tidsanvändning

Som första steg fick medarbetarna inom IFO och ledningsgruppen inom äldreomsorgen under en vecka registrera sin tidsanvändning utifrån identifierade arbetsuppgifter. Medarbetarna skattade även hur värdefull de upplevde varje insats samt angav hur mycket tid de önskade lägga på varje uppgift framöver.

(se bilaga 1 och bilaga 2)

4.2.2 Fördjupande Intervjuer om nuläget

Efter tidsregistreringen genomfördes intervjuer med totalt 6 av 7 medarbetare inom IFO och 7 av 7 i ledningsgruppen inom äldreomsorgen samt chefen för socialtjänsten. Intervjuerna fokuserade på de centrala begreppen i den nya socialtjänstlagen – tillgängligt, förebyggande samt kunskapsbaserat arbete – och syftade till att samla in kvalitativa synpunkter på hur dessa aspekter tillämpas i det dagliga arbetet.

Deltagarna fick beskriva hur de definierade dessa begrepp och vad de ansåg vara bra (styrkor) och mindre bra (utmaningar) med nuvarande verksamhet samt reflektera över vilka insatser och resurser som behövs (förbättringsområden) för att utveckla verksamheten för att leva upp till intentionerna med nya socialtjänstlagen.

Vidare diskuterades deras motivation för förändringsarbetet och vad de själva kunde bidra med.

4.2.3 Workshops för Handlingsplan och framtida prioriteringar

Efter tidsregistreringen och intervjuerna genomfördes workshops under två sammanhängande halvdagar med respektive enhet, IFO och ledningsgruppen för äldreomsorgen.

Under workshoparna användes metoden NÖHRA för att strukturera framtagningen av handlingsplan (se 4.4 Metod).

4.2.4 Slutrapport

All insamlad data och de diskussioner som fördes under workshopen sammanställs i denna rapport som ger en översiktlig bild av nuläget, identifierar generella förbättringsområden och presenterar huvuddragen i den handlingsplan som tagits fram. Rapporten kommer att fungera som ett underlag för fortsatt dialog om utvecklingen framåt och ge nämnden en övergripande information om nuläget samt rekommenderade åtgärder.

4.3 Metod

96

För att skapa en djupgående förståelse av nuläget inom den sociala avdelningen, samlades både kvantitativa och kvalitativa data in.

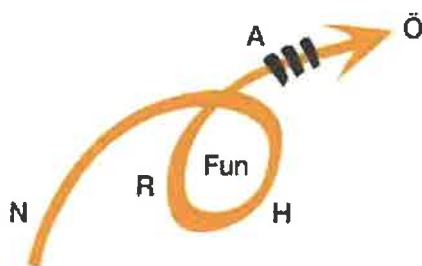
- Kvantitativa data samlades in genom tidsstudien och gav mätvärden för resurs- och tidfördelning för de identifierade arbetsuppgifterna.
- Kvalitativa data samlades in genom intervjuer(samtal) för att fånga subjektiva upplevelser, synpunkter och idéer samt deras motivation för utvecklingsarbetet

NÖHRA modellen, användes som grund vid workshoparna, och är en metod för utveckling och förbättring baserad på fem steg: **N**uläge, **Ö**nskat läge, **H**inder, **R**esurser och **A**ktiviteter.

Genom att tydligt definiera det nuvarande läget och målbilden hjälper NÖHRA-modellen individer och grupper att identifiera möjliga hinder och utnyttja tillgängliga resurser.

Slutligen planeras aktiviteter som stödjer en strukturerad och fokuserad väg framåt. Dessutom beslutas när aktiviteterna ska följas upp genom FUN, Följ Upp När.

Denna metod skapar tydlighet och riktning, samtidigt som det uppmuntrar ett coachande ledarskap som driver långsiktiga förbättringar.

Figur 1 NÖHRA ref: Coachande ledarskap i världsklass K Bihager & M Kull

5 Resultat

Under denna punkt presenteras resultaten från tidsstudien, intervjuerna och workshoparna som genomförts inom IFO och ledningsgruppen för äldreomsorgen. Genom en kombination av kvantitativ och kvalitativ analys kartlades de styrkor och utmaningar som påverkar verksamheten.

5.1 Tidsstudien

Inledningsvis identifierades de huvudsakliga arbetsuppgifterna inom respektive enhet, IFO och ledningsgruppen för äldreomsorgen. (se bilaga 1 och bilaga 2.)

Tidsstudien visar att ledighet, inklusive tjänstledighet för politiska uppdrag och liknande, upptar en betydande del av tiden inom IFO. Denna frånvaro påverkar tillgängligheten och kontinuiteten i det dagliga arbetet. För att bättre kunna möta kraven i den nya socialtjänstlagen – med fokus på tillgänglighet, förebyggande insatser och kunskapsbaserat arbete – identifierar IFO ett behov av att omfördela och effektivisera tidsanvändningen. Medarbetarna ser ett behov av att prioritera områden som kompetensutveckling, klientärenden och extern samverkan för att stärka sin förmåga att leverera enligt nya socialtjänstlagen.

De arbetsuppgifter som medarbetarna inom IFO angav gett mest värde var klientmöten och dokumentation av dessa.

För ledningsgruppen inom äldreomsorgen visar tidsstudien att en stor del av arbetstiden ägnas åt personalansvar, vilket framför allt handlar om planering och schemaläggning samt rekrytering. Dessutom är upplevelsen att interna möten tar för mycket tid. För att bättre kunna uppfylla intentionerna i den nya socialtjänstlagen ser ledningsgruppen inom äldreomsorgen ett behov av att minska tiden för ovanstående och i stället lägga mer fokus på kvalitets- och utvecklingsansvar samt tid för arbetsmiljöarbete. En sådan omfördelning skulle ge ledningsgruppen för äldreomsorgen bättre förutsättningar att arbeta mer strategiskt och hållbart i linje med lagens krav.

De arbetsuppgifter som medarbetarna inom ledningsgruppen för äldreomsorg angav gett mest värde var personalansvar, kompetensutveckling samt tid för återhämtning.

5.2 Intervjuerna: Medarbetarnas definition av centrala begrepp och lagrådsremissens definition

5.2.1 Tillgänglighet

Definition av tillgänglighet

Tillgänglighet IFO innebär att:

- vara nåbar under arbetstid och jour – (viktigt med balans)
- erbjuda stöd genom lättillgänglig rådgivning digitalt och fysiskt (att dessa fungerar smidigt för både medborgare och medarbetare)
- tydlig information på hemsidor
- skapa anpassade fysiska utrymmen

Tillgänglighet LGR innebär att:

- vara närvarande och lätt att nå, både för medarbetare och brukare.
- skapa tydliga kontaktvägar och sätta rimliga gränser för när man kan nå
- minska tiden i interna möten för att vara mer tillgänglig för medarbetare och brukare.

Lagrådsremissens definition av tillgänglighet, som betonar att tjänsterna ska vara lätta att nå, stöd ska ges tidigt och utan krångel, samt att fler ska få hjälp snabbare, stämmer väl överens med medarbetarnas syn inom både IFO och ledningsgruppen inom äldreomsorgen.

5.2.2 Förebyggande arbete

Definition av förebyggande

Förebyggande arbete IFO handlar om att:

- identifiera behov och sätta in åtgärder innan problem hinner utvecklas,
- Förebyggande arbete riktar sig både till samhället som till specifika målgrupper.
- Samarbete med skola, polis och andra aktörer är viktigt
- verktyg som hjälper individer och familjer i riskzonen (t ex ABC).
- avdramatisera socialt arbete för att göra det mer tillgängligt

Förebyggande arbete LGR för innebär att:

- skapa förutsättningar för äldre att bo kvar hemma
- insatser som minskar behovet av ökad omvårdnad
- erbjuda fysisk aktivitet och sociala aktiviteter
- tidig identifiering av problematik genom hembesök
- samverkan med pensionärs - organisationer och regionen
- säkerställa att medarbetare har förmåga att arbeta förebyggande

Lagrådsremissen understryker att förebyggande arbete handlar om att förhindra problem innan de uppstår, att sätta in tidiga insatser som stärker individens välbefinnande och skapa ett starkare socialt skyddsnät – en syn som både IFO och ledningsgruppen inom äldreomsorgen har, med en stark vilja att erbjuda stöd utan hinder.

5.2.3 Kunskapsbaserat arbetssätt

Definition av kunskapsbaserat

Kunskapsbaserat IFO arbetssätt innebär:

- evidensbaserade metoder för att skapa trygghet och rättsäkerhet
- lösa utmaningen i att mäta mänskliga beteendeförändringar
- anpassa verktygen efter individens behov.
- följa Nationella riktlinjer och forsknings - baserade metoder
- hålla sig uppdaterad med aktuell kunskap
- säkerställa lika förutsättningar för rätt insats till alla

Kunskapsbaserat LGR arbetssätt innebär att:

- ses som en utmaning – utbildade medarbetare
- säkerställa att medarbetare har rätt kompetens och utbildning är viktigt
- att arbeta enligt forskning och evidens
- utbildning, implementering och uppföljning är viktigt
- ta stöd i lagstiftning, domar, vårdhandbok etc för att säkerställa likvärdig vård och omsorg

Lagradsremissens beskrivning av kunskapsbaserat arbete understryker att socialtjänsten ska bygga på aktuell forskning och beprövade erfarenheter, och att insatserna ska vara data- och evidensbaserade för att skapa bästa möjliga resultat för individ och samhälle. Både IFO och ledningsgruppen inom äldreomsorgen visar därmed en stark samstämmighet med remissens intentioner.

5.3 Intervjuerna: Medarbetarnas övergripande bild av förvaltningens styrkor och utmaningar

5.3.1 Generellt – styrkor i verksamheten

IFO och ledningsgruppen inom äldreomsorgen upplever att verksamheten generellt sett fungerar väl, och båda enheterna lyfter fram följande styrkor:

- **Korta beslutsvägar:** Snabba beslutsvägar bidrar till en smidig och effektiv arbetsprocess.
- **Stabil och funktionell verksamhet:** Verksamheten bedöms över lag som stabil och funktionell, vilket skapar grundläggande trygghet för medarbetarna.

5.3.2 Generellt – Utmaningar och förbättringsområden

IFO och ledningsgruppen inom äldreomsorgen har identifierat flera gemensamma utmaningar:

- **Otydlighet kring uppdrag:** Det finns brister i tydliga uppdragsbeskrivningar och prioriteringar, vilket skapar osäkerhet kring grunduppdrag och tilläggsuppdrag/specialistuppdrag.
- **Ständig tillgänglighet:** Upplevelsen av att ständigt vara tillgängliga, både via telefon och fysiskt, är krävande för medarbetarna och påverkar arbetsfokuset.
- **Ekonomiska begränsningar:** Det tuffa ekonomiska läget begränsar verksamhetens möjligheter att utvecklas.
- **Bristande stöd från stödfunktioner:** Otillräckligt stöd från HR, IT och ekonomi försvårar det dagliga arbetet och påverkar verksamhetens effektivitet.

5.3.3 IFO: Styrkor i verksamheten

Utöver de generella styrkor som nämnts ovan har IFO identifierat flera specifika styrkor som bidrar till en stabil och välfungerande verksamhet:

- **Effektiv samverkan med samhällsfunktioner:** IFO har en god samverkan med andra samhällsaktörer, såsom skola och polis, vilket stödjer det dagliga arbetet och underlättar klientinsatser.
- **Framgångsrik verkställighet av insatser:** Insatser genomförs effektivt, vilket bidrar till en stabil verksamhet och säkerställer att klienternas behov möts.
- **Starkt internt samarbete:** Samverkan inom enheten och det kollegiala stödet stärker teamet och skapar en positiv arbetsmiljö.
- **Stöd från Digitala kollegan och extern handledning:** Digitala verktyg och extern handledning ger medarbetarna extra stöd och främjar kontinuerlig kompetensutveckling.
- **Hög tillgänglighet:** Medborgare kan alltid, 24/7/365, ringa ett journummer.

5.3.4 Äldreomsorgen: Styrkor i verksamheten

100

Ledningsgruppen inom äldreomsorgen ser flera styrkor i verksamheten som bidrar till en trygg och kvalitativ omsorg:

- **Gott bemötande och hög omvårdnadsstandard:** Brukare och deras anhöriga möts av ett professionellt och respektfullt bemötande samt en hög standard på omvårdnaden.
- **Positiva resultat i undersökningar:** Resultaten från brukar- och medarbetarundersökningar indikerar ett välfungerande arbete och generellt en positiv arbetsmiljö.
- **Ambitiös och motiverad personal:** Personalens engagemang och motivation bidrar till en verksamhet med god omvårdnad.
- **Effektiv intern samverkan:** Samarbetet mellan olika enheter, såsom hälso- och sjukvård, hemtjänst och biståndshandläggare, stödjer en sammanhållen och effektiv omsorg.

5.3.5 IFO: Övergripande utmaningar och förbättringsområden

Trots IFO's styrkor finns flera övergripande utmaningar som påverkar deras möjligheter att arbeta tillgängligt, förebyggande och kompetensbaserat.

- **Balans mellan tillgänglighet och fokus:** Medarbetarna upplever att ständiga avbrott på grund av "öppna telefoner" gör det svårt att upprätthålla fokus i arbetet.
- **Fysisk tillgänglighet:** Klienter som anländer oanmälda till kontoret skapar ständiga avbrott i arbetet, vilket också gör det svårt att upprätthålla fokus.
- **Resursbrist och rekryteringssvårigheter:** Brist på resurser och svårigheter att rekrytera rätt kompetens skapar sårbarhet i verksamheten och begränsar möjligheterna till utveckling. Få resurser skapar också ett behov av stor bredd på kompetens hos medarbetarna, vilket ger bredd, men kan också innebära en brist i djup på kompetens.
- **Brister i tydlighet kring vissa riktlinjer och rutiner,** t ex upplevs otydligheter i kraven på dokumentation.
- **Stärkt samverkan med externa parter:** Vikten av att förstärka samarbete med aktörer som förskola, skola och polis för att skapa en sammanhållen insats.
- **Prioriteringar inom det förebyggande arbetet:** Begränsade resurser gör att vissa förebyggande insatser, exempelvis fältarbete, ofta får prioriteras bort. Även samarbetet med externa aktörer kan utvecklas, t ex skolan.
- **Bristande digital kompetens:** Det finns ett behov av att utveckla den digitala kompetensen, t ex för att genomföra webinarier.

5.3.6 Äldreomsorgen: Övergripande utmaningar och förbättringsområden

Trots äldreomsorgens styrkor finns flera utmaningar som påverkar verksamhetens förmåga att uppfylla intentionerna i den nya socialtjänstlagen. Dessa utmaningar inkluderar:

- **Hög sjukfrånvaro och personalomsättning** kombinerat med en låg grundbemanning skapar en instabil arbetsmiljö, vilket ofta leder till övertidsarbete och bristande kontinuitet.
- **Rekryteringssvårigheter:** Svårigheter att rekrytera rätt kompetens gör det svårt att fylla vakanta tjänster, vilket ökar belastningen på befintlig personal.
- **Kompetensbrist och behov av handledning:** Det finns ett kontinuerligt behov av mer stöd och handledning för personalen, t ex språkutmaningar.
- **Brister i introduktion och arbetsmetoder:** Otydligheter i introduktion, rutiner och arbetsmetoder påverkar effektiviteten och skapar osäkerhet i det dagliga arbetet.
- **Tidskrävande interna möten:** Ledningsgruppen inom äldreomsorgen upplever att interna möten tar mycket tid, vilket påverkar deras tillgänglighet för både kollegor och brukare. Ledningsgruppens arbete kan bli förbättras genom bättre uppföljningar av påbörjade aktiviteter.
- **Begränsad samverkan med regionen:** Brister i samarbetet mellan kommunen och regionen leder till överbeläggningar och en instabil arbetsmiljö, vilket påverkar kvaliteten på omsorgen.
- **Behov av stöd för kompetensutveckling och arbetsmiljöfrågor:** Ledningsgruppen inom äldreomsorgen ser ett behov av bättre strukturer för kompetensutveckling, stöd för att hantera arbetsmiljörelaterade problem, samt hjälp med praktiska frågor som rör fastighetshanteringen.

5.3.7 IFO: Medarbetarnas bidrag och motivation

IFO identifierade flera sätt att bidra till verksamhetens utveckling:

- **Engagemang för verksamhetsutveckling:** Medarbetarna visar ett starkt engagemang för att utveckla och förbättra verksamheten, t ex vad gäller rutiner/riktlinjer, implementering av ny kunskap/verktyg, tydliggöra ärendehantering samt tydliggöra och förenkla dokumentation.
- **Positiv och öppen inställning till förändring:** Medarbetarna är öppna för förändring och beskriver ett kreativt förhållningssätt där de gärna tänker utanför ramarna. De vill gärna öka användningen av digitala verktyg t ex.
- **Kompetens och ansvarstagande:** Hög kompetens och ansvarstagande lyfts fram som viktiga faktorer i förändringsarbetet.
- **Tydliga målsättningar:** Medarbetarna anser att tydliga mål är avgörande för att driva utvecklingen framåt.

Med en genomsnittlig motivationsskattning på 8,8 av 10 visar medarbetarna ett starkt engagemang för att aktivt delta i utvecklingen.

5.3.8 Ledningsgruppen inom äldreomsorgens bidrag och motivation

102

Ledningsgruppen inom äldreomsorgen betonar följande bidrag till verksamhetens utveckling:

- **Öka frisknärvaro och behålla personal:** Vikten av att arbeta för en bra arbetsmiljö, där personalen känner stolthet för sitt arbete och mår bra framhålls som centralt för en välfungerande verksamhet.
- **Kompetensutveckling för baspersonal:** Särskilt fokus ligger på att möjliggöra kontinuerlig kompetensutveckling för baspersonalen, vilket kan göras via den utbildningslokal som finns, samt jobba med språkombud
- **Resursanvändning:** Behov av att se över hur resurstiden kan användas till förebyggande arbete.
- **Erfarenhet och kunskap:** Ledningsgruppen inom äldreomsorgen bidrar med sin samlade erfarenhet och expertis för att stödja verksamheten.
- **Positivitet och mod:** En positiv inställning och mod att genomföra förändringar lyfts fram som viktiga faktorer för förbättringsarbetet.
- **Förbättringsdriv:** Ett starkt engagemang för att kontinuerligt förbättra verksamheten genomsyrar gruppen.

Med en genomsnittlig motivationsskattning på 8,4 av 10 visar även ledningsgruppen för äldreomsorgen ett högt engagemang och en stark vilja att bidra till verksamhetens mål.

5.3.9 Workshoparna

Som underlag för workshoparna har resultatet av tidsstudien och intervjuerna använts. Med hjälp av metoden NÖHRA (Nuläge, Önskat läge, Hinder, Resurser och Aktiviteter) har ett förslag till handlingsplan arbetats fram för att stödja arbetet mot de nya intentionerna i socialtjänstlagen.

För både IFO och ledningsgruppen för äldreomsorgen har tydliga förslag på handlingsplaner arbetats fram med Vad, Vem, När och Hur aktiviteterna ska följas upp.

Det är viktigt att understryka att dessa handlingsplaner är arbetsdokument avsedda för verksamhetens interna processer. De bifogas därför inte i denna rapport, som är en övergripande redogörelse.

Vi har genom arbetet med tidsstudier, intervjuer och workshops, identifierat följande slutsatser och behov för att stödja verksamhetens utveckling mot intentionerna i den nya socialtjänstlagen.

Vi ser att verksamheten har många styrkor, med engagerade medarbetare som vill bidra till en socialtjänst som lever upp till lagens intentioner. Samtidigt finns det tydliga förbättringsområden, framför allt när det gäller att skapa tydliga roller, ansvarsfördelning och mandat. Vi bedömer att en tydligare struktur på dessa områden skulle skapa ett mer effektivt arbetsflöde och bättre förutsättningar för medarbetarna att fokusera på kärnuppgifterna.

För att skapa långsiktig hållbarhet behövs en mer strukturerad kompetensutvecklingsplan där medarbetarna inom IFOs specialisering tydliggörs, så att varje medarbetare vet vad de ska fokusera på. Vi ser också ett behov av att etablera en starkare dokumenthierarki från kommunledningen, som kan ge tydliga ramar för förvaltningens ledningssystem, rutiner och beslutsvägar.

Tidsstudierna har visat att stora delar av arbetstiden går åt till aktiviteter som kan omfördelas eller effektiviseras. För att stödja en socialtjänst som är tillgänglig, förebyggande och kunskapsbaserad bedömer vi att mer tid bör läggas på kvalitets- och utvecklingsansvar, kompetensutveckling och samverkan med externa parter.

Våra rekommendationer för det fortsatta arbetet är:

1. Klargör roller, ansvar och mandat på alla nivåer för att skapa en tydligare struktur och effektivare arbetsflöden.
2. Utveckla en kompetensutvecklingsplan med tydliga områden för specialisering och ansvar (IFO).
3. Etablera en tydlig dokumenthierarki från kommunledningen för att stärka förvaltningens ledningssystem.
4. Implementera en personal- och bemanningshandbok som är känd och efterlevs av alla.
5. Omfördela tid och resurser för att prioritera aktiviteter som stödjer tillgänglighet, förebyggande och kunskapsbaserat arbete, enligt de handlingsplaner som tagits fram.
6. Stärk samarbetet med externa parter, som skola och region för att effektivisera det förebyggande arbetet.
7. Genom att följa dessa rekommendationer bedömer vi att verksamheten får bättre förutsättningar att möta intentionerna i den nya socialtjänstlagen.

7 Definitioner

104

IFO	Individ och Familjeomsorg
LGR	Ledningsgrupp, i denna rapport för äldreomsorgens chefer och biståndshandläggare.
NÖHRA	Står för Nuläge, Önskat läge, Hinder, Resurser, Agera
FUN	Följa Upp När
ABC-programmet:	"Alla Barn i Centrum", (ABC-programmet) är ett föräldrastödsprogram inom familjeomsorgen som syftar till att stärka relationen mellan föräldrar och barn. Programmet bygger på forskning och fokuserar på att hjälpa föräldrar att utveckla ett positivt och stödjande föräldraskap genom fyra teman: visa kärlek, vara närvarande, sätta gränser och hantera konflikter på ett konstruktivt sätt.
Befattningsbeskrivning:	Beskrivning av arbetstagarens arbetsuppgifter och yrkesbenämning eller tjänstetitel.
Funktionsbeskrivning:	Definiera ett specifikt ansvar för medarbetaren som är ett komplement till befattningsbeskrivningen.

8 Bilagor:

Bilaga 1: Arbetsuppgifter att tidsätta-Äldreomsorgen

Bilaga 2: Arbetsuppgifter att tidsätta-IFO

Bilaga 3: Anvisningar för att rekvirera statsbidrag att stödja kommunerna i införandet av en ny socialtjänstlag

Bilaga 1: Arbetsuppgifter att tidsätta – Äldreomsorgen

105

Tid i externa möten:

- o Möten med boende(målgrupp)
- o Möten med samarbetspartners (vårdplanering)
- o Möte med anhöriga

Tid i dialog med interna samverkansparten (lön, ekonomi, IT etc):

Tid för arbetsmiljöansvar:

- o Verksamhets/enhetsmöten
- o Förebygga och hantera arbetsmiljöproblem
- o Genomföra riskbedömningar

Tid för budgetansvar

- o Ekonomisk uppföljning
- o Planera och fördela resurser för en hållbar ekonomisk verksamhet
- o Initiera och genomföra åtgärder för kostnadseffektivitet

Tid för kvalitets- och utvecklingsansvar

- o Arbete med kvalitetsutveckling och förbättringsarbete inom verksamheten
- o Implementera nya arbetsmetoder och teknologier för att förbättra verksamheten
- o Samverkan med andra enheter för att utveckla och förbättra hälsa, vård och omsorg

Tid för personalansvar

- o Rekrytering, introduktion och utbildning av personal
- o Hantera personalfrågor, schemaläggning
- o Stöd och vägledning till medarbetare, utvecklingssamtal och medarbetarsamtal

Tid för kompetensutveckling (kurser, inläsning t ex)

Tid för "oförutsett", d v s akuta uppgifter som behöver hanteras direkt (brandsläckning)

Tid för återhämtning (fika, lunch, "ställtid", mm)

Tid för intern kommunikation (e-post, chatt, telefon t ex EJ möten)

Tid för extern kommunikation (e-post, chatt, telefon t ex EJ möten)

Övrigt (definiera)

Bilaga 2 Arbetsuppgifter att tidsätta IFO:

Tid i externa möten:

- o Möten med klient/kund/ (målgrupp?)
- o Möten med samarbetspartners (SIP-möten)
- o Uppsökande arbete

Tid i interna möten:

- o Verksamhets/enhetsmöten
- o Metodmöten
- o Avstämningsmöten
- o Ärendedragning
- o Möten med interna samarbetspartners/andra enheter

Tid för kompetensutveckling (kurser, inläsning t ex)

Tid för förberedelser för klientmöten

Tid till dokumentation av klientärenden

Tid för "oförutsett", d v s akuta uppgifter som behöver hanteras direkt (brandsläckning)

Tid för återhämtning (fika, lunch, "ställtid", mm)

Tid för intern kommunikation (e-post, chatt, telefon t ex EJ möten)

Tid för extern kommunikation (e-post, chatt, telefon t ex EJ möten)

Övrigt - definiera

Anvisningar för att rekvirera statsbidrag för att stödja kommunerna i införandet av en ny socialtjänstlag

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att fördela statsbidrag till kommuner för att under bidragsår 2024 genomföra läges- och behovsanalyser och planering inför den nya socialtjänstlagen.

Ny socialtjänstlag

Regeringen har aviserat att en ny socialtjänstlag kommer att träda i kraft i juli 2025. Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att under 2024 fördela statsbidrag till kommuner för att, inför införandet av en ny socialtjänstlag, stödja kommunerna i omställningen till en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst.

Regeringsuppdraget

Statsbidragets storlek

Statsbidraget som ska fördelas efter rekvisition är totalt 188 500 000 kronor. Varje kommun får rekvirera 650 000 kronor.

Vilka kan söka statsbidraget?

Samtliga kommuner.

Villkor för statsbidraget

Statsbidraget får användas till att genomföra läges- och behovsanalyser och planering inför den nya socialtjänstlagen. Kommuner kan med fördel samverka med varandra i arbetet.

Vad kan statsbidraget användas till?

Kommunernas förutsättningar och behovsområden inför omställningen skiljer sig åt. Under det förberedande året 2024 får kommunerna använda statsbidraget till att genomföra läges- och behovsanalyser och planering inför den nya socialtjänstlagen. Lokala och regionala analyser är en viktig utgångspunkt för kommunerna i planeringen av socialtjänstens verksamhet inför ikraftträdandet av den nya lagen.

Statsbidraget får exempelvis användas till:

- Personalkostnader i form av egen anställd personal eller genom att upphandla en tjänst som arbetar med att genomföra läges- och behovsanalysen och planering inför den nya socialtjänstlagen
- Kompetensutvecklingsinsatser
- Kommunikationsinsatser för uppdragets genomförande

Kommuner kan med fördel samverka med varandra i arbetet inom ramen för befintliga eller nya samverkansstrukturer. Det kan exempelvis vara att närliggande kommuner utbyter erfarenheter och planerar för gemensamma insatser. Viktigt att notera är dock att den enskilda kommunen är juridiskt ansvarig för det belopp som rekviderats och för den verksamhet som bedrivs med hjälp av medlen. Kommunerna har separat återrapporteringskrav gentemot Socialstyrelsen.

Stöd i kommunens arbete med läges- och behovsanalyser

Socialstyrelsen har i uppdrag att stödja kommunerna i arbetet och kommer löpande under 2024 att informera om hur arbetet kommer att genomföras. Därtill har Sveriges kommuner och regioner, SKR, i uppdrag att stödja kommunerna i arbetet med omställningen.

Överenskommelse om omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst

När behöver Socialstyrelsen ha er rekvisition?

Statsbidraget betalas ut engångsvis efter rekvisition ställd till Socialstyrelsen. Rekvisition görs av behörigt ombud via Socialstyrelsens e-tjänst. Rekvisitionen ska ha inkommit till Socialstyrelsen senast den 1 augusti 2024.

När kan ni använda medlen?

Socialstyrelsen betalar ut medlen under 2024 och de kan användas till och med den 31 december 2024. Medlen kan användas retroaktivt från den 1 januari 2024.

Hur ska statsbidraget återrapporteras?

Ni ska lämna en ekonomisk redovisning av hur mottagna medel har använts till Socialstyrelsen i januari/februari 2025 (vi återkommer med exakt datum). Återrapporteringen görs via ett webbaserat frågeformulär som kommer att skickas till er registratur i början av 2025.

Socialstyrelsen ska senast den 30 september 2025 redovisa en samlad analys av kommunernas lägesbilder. Det kan bli aktuellt för kommunerna att skicka in sin läges- och behovsanalys till Socialstyrelsen och/eller besvara frågor om läges- och behovsanalysen och hur den har genomförts. Ni behöver därför redan i samband med rekvisitionen planera och förbereda för att genomföra läges- och behovsanalyserna.

Närmare information om vad Socialstyrelsen kommer att begära in för underlag kommer att publiceras på statsbidragets webbsida i god tid före att det webbaserade frågeformuläret skickas ut.

Vad gäller för återbetalning och eventuellt återkrav?

Medel som inte har använts i enlighet med statsbidragets villkor ska återbetalas till Socialstyrelsen. Om ni inte har använt hela det belopp som utbetalats vid årskiftet 2024/2025 ska ni betala tillbaka återstoden. Socialstyrelsen fakturerar berörda mottagare.

Kommunens bokföring ska vara ordnad på ett sådant sätt att det finns förutsättningar för kontroll av ekonomi och verksamhet (LKBR 3 kap. 2 §*). Ni ska vid särskild kontroll kunna inkomma med handlingar i form av räkenskapsinformation som visar att det statsbidrag som betalats ut till er kan följas för denna kontroll (*Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning*).

Workshop

”Framtidens socialtjänst”

Malå socialförvaltning

241015-241017

Elisabeth Adriansson- Sandberg & Karin Kullberg

Resultat från nulägesanalys av socialtjänsten i Malå (samtal och tidsstudie)

111

- Tidsstudie under v. 35. ”vad lägger du tid på idag och hur skulle du vilja ha det?”
- Samtalat med 14 personer: 6 av 7 IFO, 7 av 7 ledningsgrupp äldreomsorg samt socialchef:
  - Def. av Tillgänglighet, Förebyggande och Kunskapsbaserat.
  - Vad fungerar bra/mindre bra
  - Önskat läge?
  - Hur bidra?

Definition av tillgänglighet - IFO

Tillgänglighet innebär att:

- vara nåbar under arbetstid och jour – (viktigt med balans)
- erbjuda stöd genom lättillgänglig rådgivning digitalt och fysiskt (att dessa fungerar smidigt för både medborgare och medarbetare)
- tydlig information på hemsidor
- skapa anpassade fysiska utrymmen

Tillgänglighet innebär enligt lagrådsremissen att:

- *tjänsterna ska vara lätta att nå*
- *stöd ska ges tidigt och utan onödigt krångel*
- *vissa insatser kan erbjudas utan behovsprövning*
- *målet är att fler ska få hjälp snabbare*

Definition av tillgänglighet - ledningsgrupp

Tillgänglighet innebär att:

- vara närvarande och lätt att nå, både för medarbetare och brukare.
- skapa tydliga kontaktvägar och sätta rimliga gränser för när man kan nå
- minska tiden i interna möten för att vara mer tillgänglig för medarbetare och brukare.

Tillgänglighet innebär enligt lagrådsremissen att:

- *tjänsterna ska vara lätta att nå*
- *stöd ska ges tidigt och utan onödigt krångel*
- *vissa insatser kan erbjudas utan behovsprövning*
- *målet är att fler ska få hjälp snabbare*

Definition av förebyggande - IFO

Förebyggande arbete handlar om att:

- identifiera behov och sätta in åtgärder innan problem hinner utvecklas,
- Förebyggande arbete riktar sig både till samhället som till specifika målgrupper.
- Samarbete med skola, polis och andra aktörer är viktigt
- verktyg som hjälper individer och familjer i riskzonen (t ex ABC).
- avdramatisera socialt arbete för att göra det mer tillgängligt

Förebyggande arbete enligt lagrådsremissen:

- *förhindra problem innan de uppstår*
- *tidiga insatser ska stärka välbefinnande och minska risker*
- *arbeta proaktivt för att stötta individer tildigt*
- *förebyggande stöd utan behovsprövning*
- *skapa ett starkare socialt skyddsnät*

Definition av Förebyggande - ledningsgruppen

Förebyggande arbete för innebär att:

- skapa förutsättningar för äldre att bo kvar hemma
- insatser som minskar behovet av ökad omvårdnad
- erbjuda fysisk aktivitet och sociala aktiviteter
- tidig identifiering av problematik genom hembesök
- samverkan med pensionärs-organisationer och regionen
- säkerställa att medarbetare har förmåga att arbeta förebyggande

Förebyggande arbete enligt lagrådsremissen:

- *förhindra problem innan de uppstår*
- *tidiga insatser ska stärka välbefinnande och minska risker*
- *arbeta proaktivt för att stötta individer tidigt*
- *förebyggande stöd utan behovsprövning*
- *skapa ett starkare socialt skyddsnät*

Definition av kunskapsbaserat - IFO

Kunskaps- och evidensbaserat arbetssätt innebär:

- evidensbaserade metoder för att skapa trygghet och rättsäkerhet
- lösa utmaningen i att mäta mänskliga beteendeförändringar
- anpassa verktygen efter individens behov.
- följa Nationella riktlinjer och forsknings-baserade metoder
- hålla sig uppdaterad med aktuell kunskap
- säkerställa lika förutsättningar för rätt insats till alla

Kunskaps- och evidensbaserat arbetssätt innebär enligt lagrådsremissen:

- *ska baseras på aktuell forskning och beprövade erfarenheter*
- *beslut och insatser ska stödjas av dokumenterad evidens*
- *systematisk användning av data för att säkerställa effektiva insatser*
- *fokus på att ge bästa möjliga resultat för individ och samhälle*

Definition av kunskapsbaserat ledningsgruppen

Kunskaps- och evidensbaserat arbetssätt innebär att:

- säkerställa att medarbetare har rätt kompetens och utbildning är viktigt
  - ses som en utmaning – utbildade medarbetare
- att arbeta enligt forskning och evidens
- utbildning, implementering och uppföljning är viktigt
- ta stöd i lagstiftning, domar, vårdhandbok etc för att säkerställa likvärdig vård och omsorg

Kunskaps- och evidensbaserat arbetssätt innebär enligt lagrådsremissen:

- *ska baseras på aktuell forskning och beprövade erfarenheter*
- *beslut och insatser ska stödjas av dokumenterad evidens*
- *systematisk användning av data för att säkerställa effektiva insatser*
- *fokus på att ge bästa möjliga resultat för individ och samhälle*

Generellt: Vad upplever ni fungerar bra/mindre bra?

Korta beslutsvägar

Fungerande verksamhet

Otydliga grunduppdrag och tilläggsuppdrag.
Uppdragsbeskrivningar saknas. Hur prioritera?
Förväntningar på varandra?

Ständig tillgänglighet via öppen telefon

Tufft ekonomisk läge

Stödfunktioner HR/IT/ekonomi

- = Tillgänglighet
- = Förebyggande
- = Kunskapsbaserat

LG ÄO: Vad upplever ni fungerar bra?

119

God omvårdnad och bra bemötande både för brukare och anhöriga.

Bra kollegor, spännande med ny LG. Engagerade chefer.

Ambitiös och motiverad personal.

Bra resultat medarbetar – och brukar undersökningar.

Bra intern samverkan – HSL, hemtjänst, bistånd.

Bra arbete med genomförandeplaner

- = *Tillgänglighet*
- = *Förebyggande*
- = *Kunskapsbaserat*

LG ÄO: Vad upplever ni fungerar mindre bra

120

Mycket tid går åt till personalplanering.

Kompetensbrist hos personal – t ex språk.
Kräver mkt handledning.

Brister i rutiner och arbetssätt (omsorg, personalhantering)

Hög personalomsättning

Brister i introduktion?

LG startar många aktiviteter/initiativ.
(beslut? följer inte upp, avslutar inte)

Rekrytering - svårt att hitta kompetent personal.

För många interna möten – ej tillgängliga

Brister i samverkan region/kommun => överbeläggningar?

Brist i kompetensutveckling hos personal

Hantering av fastighetsfrågor (blir vaktmästare)

Brister i psykosocial arbetsmiljö.

Hög sjukfrånvaro
(brister i rutiner av korttidsfrånvaro).

Låg grundbemanning –
övertidsarbete.

- = Tillgänglighet
- = Förebyggande
- = Kunskapsbaserat

LG ÄO: Önskat läge/förändringar

- Arbeta med kompetensförsörjning
  - Använda utbildningslokalen och utbilda baspersonal
  - Språkombud
  - Samarbete m AME, Galejan
  - Kompetensinventera
  - Poolen
- Ökad frisknärvaro
- Behålla personal
  - Skapa yrkesstolthet
- Nyttja resurstid till förebyggande arbete
- Ökad grundbemanning

- = Tillgänglighet
- = Förebyggande
- = Kunskapsbaserat

LG ÄO: Önskat läge/förändringar

- Utveckla gemensamma arbetsätt
  - Gemensamma rutiner
  - Omsorgskontakt
  - Syfte och mål med multiprof. Team
  - Använda "rätt" kompetens till "rätt" saker – t ex chefsstöd/samordnare.
- Skapa kvalitets- och utvecklings forum
- Medarbetarhandbok
- Öka samarbete med samhället, kyrkan, pensionärsföreningar.
- Samordna aktiviteter (sociala/fysiska) för brukare inom hemtjänsten.
- Ombyggnationen av Miklagård.

- = **Tillgänglighet**
- = **Förebyggande**
- = **Kunskapsbaserat**

LG ÄO: Hur bidra?

- Struktur
- Erfarenhet och kunskap
- Positivitet
- Mod
- Tydlighet, t ex rutiner/riktlinjer
- Förbättringsdriv
- Möjliggöra kompetensutveckling för baspersonal

Motivation: mv: 8,4

IFO: Vad upplever ni fungerar bra?

124

Hög tillgänglighet, då telefon "alltid" öppen samt jour 24/7/365.

Varierande uppgifter och områden.

Trivsel och positivt arbetsklimat

Hjälper varandra, arbetar i team. Kollegial handledning.

Fungerande samarbeten med samhällsfunktioner, t ex skola, polis.

Bra verkställighet av insatser (öppenvård/missbruksvård/familjebeh.)

Tillgång till kompetensutveckling (kurser, böcker) och "Digitala kollegan"

Extern handledning

= *Tillgänglighet*

= *Förebyggande*

= *Kunskapsbaserat*

IFO: Vad upplever ni fungerar mindre bra?

125

Brister i rutiner och riktlinjer.

Svårt att tillsätta tjänster – hitta rätt kompetens.

Otydliga grunduppdrag och tilläggsuppdrag.

För tillgängliga? Svårt med fokus då ständiga avbrott.

Resursbrist, hög arbetsbelastning => sårbart, mindre tid till verksamhetsutveckling.

Varierande uppgifter och områden skapar bredd, men inget djup.

Bristande digital kompetens (för att genomföra webinarier t ex)

För mycket tid går till dokumentation. "Rätt" dokumentation?

Får ofta prioritera bort förebyggande arbete (t ex fältarbete) p g a tid/resursbrist.

Ensam i sin roll – sårbart. (LSS, missbruk)

Bristande förståelse/samarbete med skola

 = Tillgänglighet
 = Förebyggande
 = Kunskapsbaserat

IFO: Önskat läge/ förändringar

- Tid till verksamhetsutveckling
  - Rutiner/riktlinjer
  - Insatser utan behovsprövning? Kriterier för dessa?
  - Implementering av ny kunskap/verktyg
- Tydligare och enklare dokumentation (mallar med rubriker). LifeCare?
- Tydliggöra ärendehantering - alltid via 1e
- Hantera tillgängligheten – *för* tillgängliga?
- Tydlighet kring roller och ansvar

- = *Tillgänglighet*
- = *Förebyggande*
- = *Kunskapsbaserat*

IFO: Önskat läge/ förändringar

- Aktivare i samhället
  - Förbättra samarbetet med skolan
  - Normalisera kontakten med socialtjänst
- Ökad användning av digitala verktyg (ABC?), Drogtest (Previct?) externt samt "Digitala kollegan" internt.
- Strukturerad "kunskapsbank" – lätt att hitta.
- Fälta mer?
- Extern handledning
- Arbeta mer med riskbedömning (röd, orange, grön) enl SSPF?

- = *Tillgänglighet*
- = *Förebyggande*
- = *Kunskapsbaserat*

IFO: Hur bidra?

- Verksamhetsutveckling, t ex förbättra samverkan med olika parter (skola, polis m fl), nätverk
- Öppenhet, positiv till förändring, engagemang
- Positivitet, glädje och humor
- Idéspruta, kreativa lösningar ”tänka utanför boxen”
- Kompetens och kunskap
- Målformuleringar
- Ta ansvar, prioritera
- Vilja att skapa tid till förändringsarbete - förutsättningar?

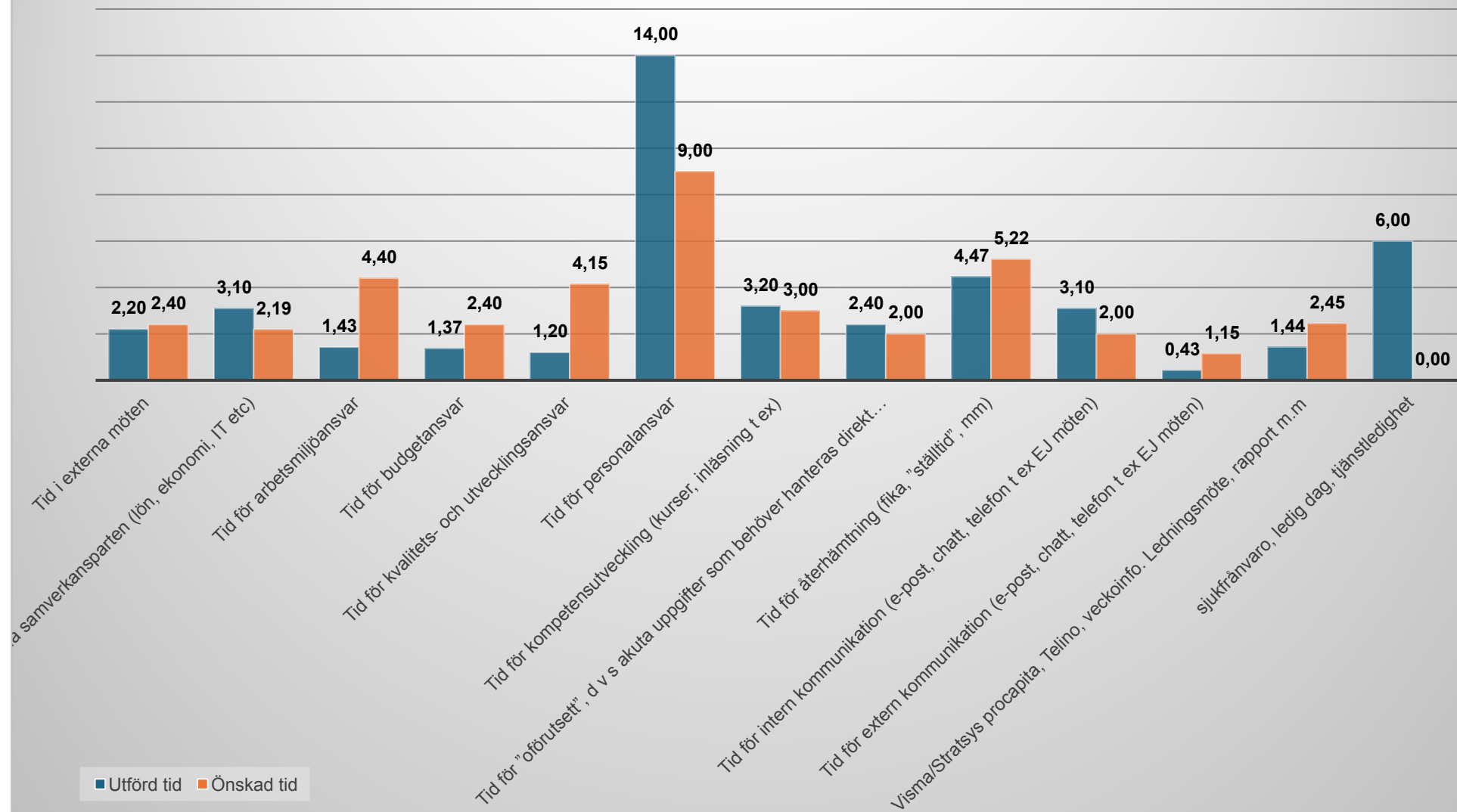

Motivation: mv: 8,8

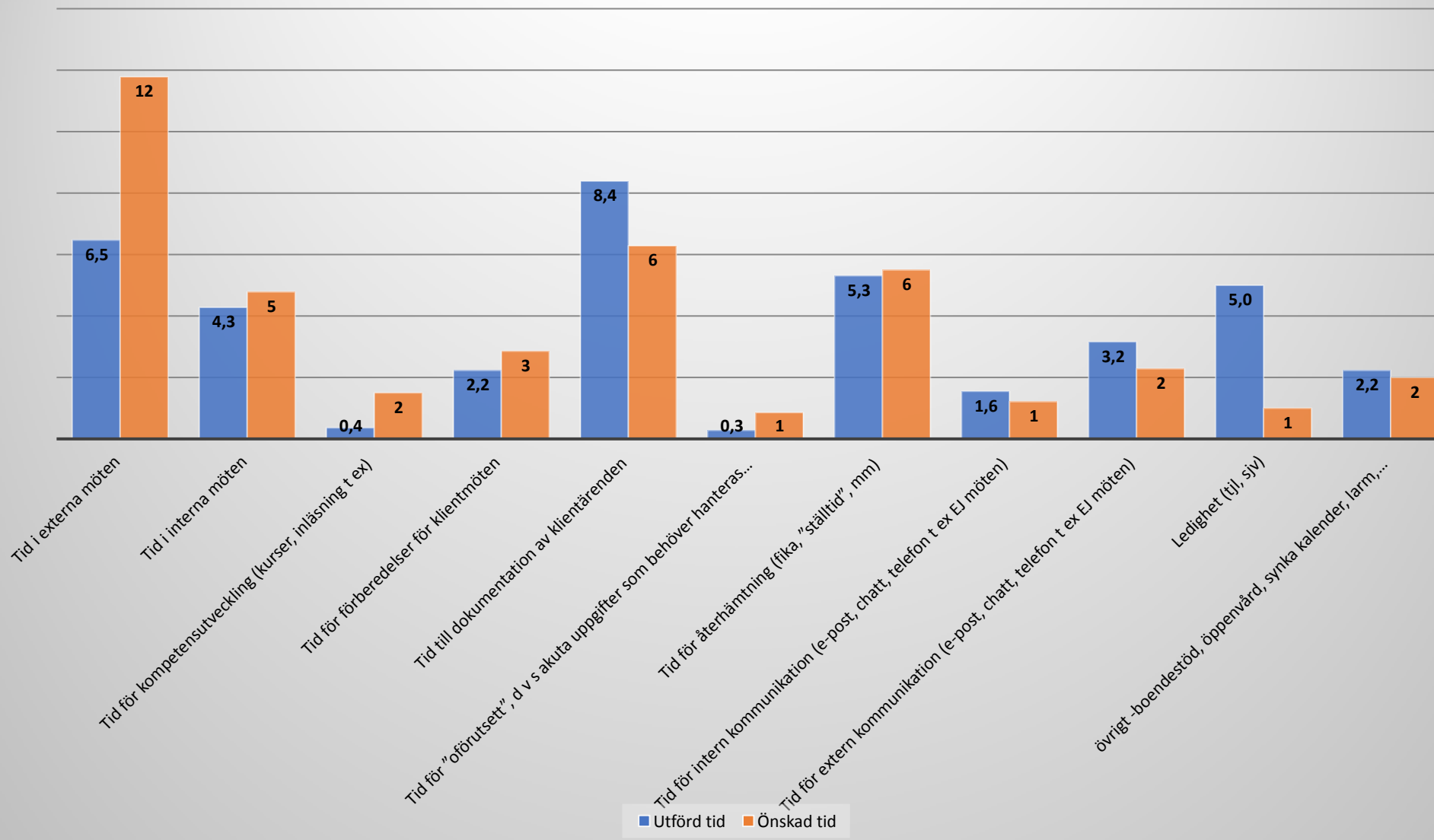
Tidsstudie Ledningsgrupp - tiden beskrivs i timmar och minuter (snitt/person och vecka)

Tidsstudie IFO

tiden beskrivs i timmar och i minuter (snitt/person och vecka)

Information - om- och tillbyggnation Miklagård

Bakgrund

Malå kommun har idag 2 Särskilda boenden, Miklagård och Sörgården. Tjamstangården avvecklades under våren 2024. Dessa inrymmer 54 boendeplatser totalt, fördelat på 48 särskilt boendeplatser och 6 korttidsplatser.

Sociala avdelningen tilldelades 2022 pengar för en förstudie i syfte att ta fram ett förslag på hur en samordnad äldreomsorg skulle kunna se ut i Malå kommun. Upphandlad arkitektfirma avslutade uppdraget med att ta fram ritningar och kostnadsberäkning för byggnationen 2023-02-24. Då kostnadsberäkningen på byggnationen i dagens makroekonomiska läge med höga räntor blev 95 516 tkr exklusive moms gjordes bedömningen att ett andra förslag där vi istället för att bygga 40 lägenheter bygger 20 och behåller Sörgården i drift skulle tas fram. Detta förslag behåller de flesta samordningsvinster till en lägre byggkostnad. Upphandlingen slutfördes i september och entreprenör tilldelades projektet. I oktober 2024 lämnades slutredovisningen till kammarkollegiet för medfinansieringen in och godkändes. Arbetet med att tydliggöra behoven och arbetsflödena i de nya lokalerna har pågått i form av täta möten tillsammans med Malåbostaden, MANA och verksamheterna under hösten 2024.

Bedömning

Arbetet med projektering tillsammans med Malåbostaden och entreprenör kommer påbörjas under våren 2025 med beräknad byggstart våren 2026. Dialoger utifrån konsultationsrätten kommer även genomföras under 2025.

FÖRSLAG TILL SOCIALNÄMNDEN

Informationen noteras

John Olsson

Bilagor

-Nybyggnation äldreboende.pptx

MALÅ KOMMUN
Socialnämnden

John Olsson, Socialchef

TJÄNSTEUTLÅTANDE

2 (2)

2025-01-22

132

Beslutsexpediering

- Socialchef

Nybyggnation äldreboende

2024-11-26

MANA

135

S
A

VISIONSKISS VÅRD- & OMSORGSBOENDE I MALÅ
FÖRSLAG PÅ OM- OCH TILLBYGGNAD MIKLAGÅRD.
Vy från avdelningskök över sällskapsytorna

MAF
EN DEL AV TENGBOM

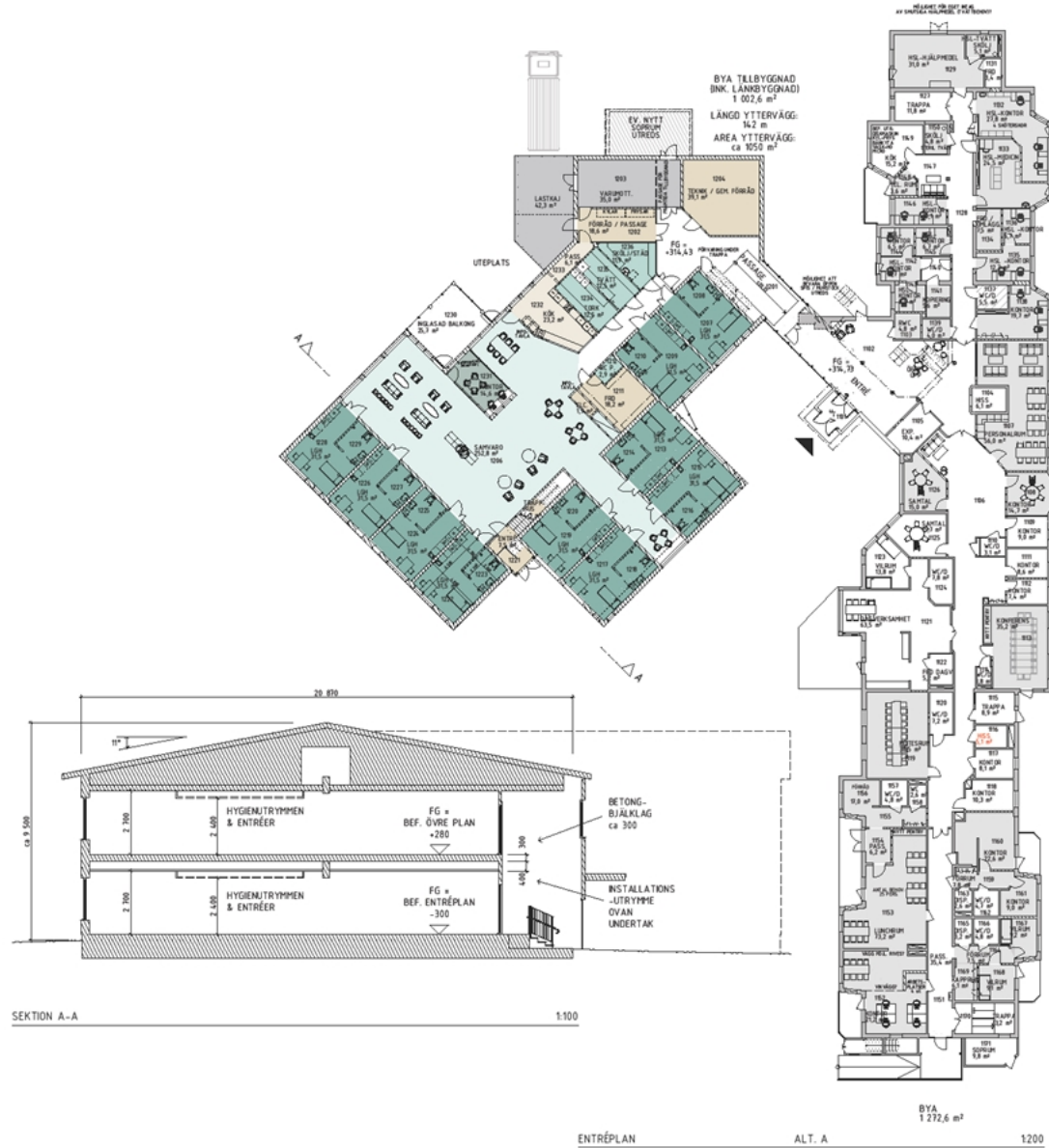
136

GESTALTNING

Den nya tillbyggnaden tar upp samma skala och formspråk som den befintliga byggnaden och skapar ett omfamnande gårdsrum vid entrén. Avdelningarna öppnar upp sig mot Malåträsket och den omgivande naturen med stora inglasade balkonger och gemensamhetsytor åt väster. Färgsättningen är elegant och knyter an till omgivningen med naturnära toner för att skapa en trivsamt miljö med hemkänsla.

2023.02.24 SVG/KSD/OAT - MAF en del av TENGBOM

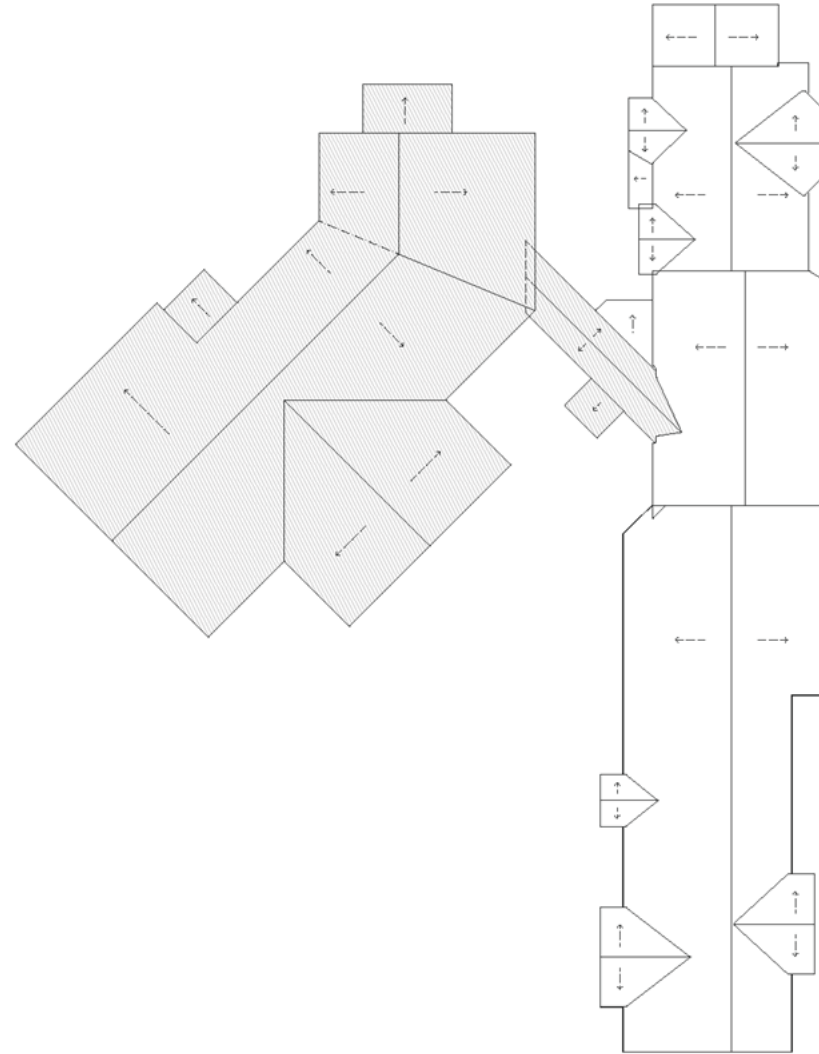

KÄLLARPLAN

ALT. A

1:200

TAKPLAN

ALT. A

1:200

VISIONSSKISS MIKLAGÅRD

FÖRSLAG OM- OCH TILLBYGGNAD VÅRD- & OMSORGSBOENDE
Kv. BJÖRNEN 17, MALÅ KOMMUN

A-05 - KÄLLARPLAN & TAKPLAN

ALTERNATIV A
2024-12-10 J.IGNBERG
2024-12-18 J.IGNBERG

MANA

Uppföljning av internkontrollplan 2024

Bakgrund

Socialnämnden har inför 2024 beslutat om en plan för internkontroll. Denna ska följas upp årligen.

Bedömning

Sociala avdelningens processer, rutiner och system lever upp till planen för internkontroll 2024. En brist har kopplat till beslut i enlighet med delegationsordningen har dock uppmärksammats.

Sociala avdelningen Punkter att följa upp enligt plan för internkontroll 2024

Uppföljning

Nämndbeslut - Beslut fattade under 2024 har genomförts.

Kontroll är genomförd av avdelningschef. Allt är genomfört enligt plan, inga avvikelser.

Delegationer - Kontrollera att delegationsbeslut anmälts i laga ordning till nämnd.

Kontroll är genomförd av avdelningschef. Allt är genomfört enligt plan.

Kontrollera att delegationsbeslut fattats i enlighet med delegationsordningen.

Kontroll är genomförd av avdelningschef. Allt är genomfört enligt plan, förutom de Lex Sarah och Lex Maria anmälningar som gjorts. Dessa har ej passerat nämnden.

Inköpspolicy - Följa riktlinjerna för inköp och upphandling

Kontroll är genomförd av avdelningschef. Allt är genomfört enligt plan, inga avvikelser.

Personalhandbok - Rutiner
gällande rehabilitering följs

Kontroll är genomförd av
avdelningschef. Allt är genomfört
enligt plan, inga avvikelser. Gällande
rutiner följs.

FÖRSLAG TILL SOCIALNÄMNDEN

Informationen noteras

John Olsson

Beslutsexpediering

- Socialchef

Utseende av dataskyddsbud för Socialnämnden

Den allmänna dataskyddsförordningen utgör en moderniserad och ansvarsbaserad ram för efterlevnad av bestämmelserna om dataskydd i EU. Enligt förordningen är det obligatoriskt för kommunstyrelsen, som personuppgiftsansvarig, att utse ett dataskyddsbud samt att anmäla nytt dataskyddsbud till Integritetsskyddsmyndigheten via blankett med kommunstyrelsens beslut bilagt. Vid personalbyte behöver ett nytt dataskyddsbud utses.

Tidigare dataskyddsbudet Isak Nyberg går i pension, därför behöver ny person utses. Skellefteå kommun kommer från 2025 inte längre erbjuda möjlighet att köpa tjänsten.

Dataskyddsbudet ska bland annat ha kunskaper om dataskyddsförordningen, känna organisationens kärnverksamhet, veta hur organisationen behandlar personuppgifter och hur organisationens informationsteknik och IT-säkerhet fungerar samt ha förmåga att sprida information och etablera en dataskyddskultur inom organisationen. Ju mer komplex personuppgiftsbehandlingen är och ju större mängd känsliga uppgifter som behandlas, desto mer sakkunskap behöver dataskyddsbudet.

Ina Jeuthe, Norsjö kommun, föreslås utses till nytt dataskyddsbud för Malå kommun från och med 2025-01-01.

FÖRSLAG TILL SOCIALNÄMNDEN

- Ina Jeuthe, Norsjö kommun, utses till nytt dataskyddsbud för Malå kommun från och med 2025-01-01.

Fredrik Iderström

Beslutsexpediering

- Ina Jeuthe, Säkerhetssamordnare Norsjö kommun
- Fredrik Iderström

Anmälan av delegationsbeslut

Bakgrund

Socialnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till ordföranden och tjänstepersoner enligt fastställd delegationsförteckning. Dessa beslut ska anmälas till socialnämnden. Anmälan innebär inte att socialnämnden får ompröva eller fastställa delegeringsbesluten. Däremot står det socialnämnden fritt att återkalla lämnad delegering.

Delegationsbesluten redovisas i sammanträdet.